

รายงานการติดตามผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ
ปี 2549

จังหวัดนครพนม

รายงานการติดตามผล
ตามเป้าหมาย
การพัฒนา
แห่งสหัฐวรรษ
จังหวัดนครพนม
ปี 2549

สงวนลิขสิทธิ์

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย

ตึกสหประชาชาติ ชั้น 12

ถนนราชดำเนินนอก

กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์: (66-2) 288 1828

โทรสาร: (66-2) 280 4294

E-mail: registry.th@undp.org

Web site: www.undp.or.th

ISBN: 974-94982-9-1

คำนำ

เมื่อเดือนกันยายน ปี 2538 ประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้ร่วมกับองค์กรสหประชาชาติลงนามรับรองปฏิญญาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Declaration) ซึ่งเป็นการกำหนดวาระการพัฒนาของโลกสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้มุ่งไปสู่การพัฒนาคนและการลดช่องว่างในการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDG) ร่วมกัน

ประเทศไทยได้จัดทำรายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษเล่มแรกในปี 2547 ตามพันธกิจที่กำหนดให้มีการติดตามผลและจัดทำรายงานทุก ๆ 5 ปี รายงานดังกล่าวได้สะท้อนถึงความสำเร็จและความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความยากจน ความหิวโหย ความเท่าเทียมทางเพศ เอดส์ และมาลาเรีย และยังจะสามารถบรรลุเป้าหมายในด้านการศึกษาในเร็ว ๆ นี้ รวมทั้งมีความก้าวหน้าในการพัฒนาด้านสุขภาพเด็กและมารดา รวมถึงด้านสิ่งแวดล้อม แม้กระนั้นประเทศไทยยังได้กำหนด MDG+ ซึ่งมีความท้าทายกว่า MDG สากล เพื่อมุ่งให้การพัฒนาประเทศมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

แม้ว่าจะพบความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมายต่างๆ แต่ก็พบว่าประเทศไทยยังมีความแตกต่างในการพัฒนา ระหว่างภูมิภาคและกลุ่มต่างๆ ในประเทศ โดยเฉพาะปัญหาความยากจนและสุขภาพในพื้นที่ห่างไกลบางพื้นที่ เขตพื้นที่สูงในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งยังมีผลการพัฒนาที่ล่าช้ากว่าพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ อย่างไรก็ตาม รายงานของประเทศยังไม่สามารถสะท้อนภาพการพัฒนาในระดับย่อยได้ ดังนั้นประเทศไทยจึงได้ริเริ่มการจัดทำรายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษในระดับจังหวัดขึ้น

รายงานนี้ได้ให้ความสนใจในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศในการพัฒนา ตามเป้าหมายที่ 8 ของการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ในด้านการแลกเปลี่ยนเทคนิค ความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง และขยายไปยังประเทศที่กำลังพัฒนาต่างๆ ประเทศไทย ยังคงเดินหน้าการพัฒนาความร่วมมือนี้ต่อไปในฐานะสมาชิกของประชาคมโลก โดยจังหวัดนครพนม อันเป็นหนึ่งในจังหวัดชายแดนของประเทศ จึงได้มีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการสร้างความสัมพันธ์ระดับท้องถิ่นกับประเทศเพื่อนบ้าน

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จในการจัดทำรายงานการติดตามผลตามเป้าหมาย MDG จังหวัดนครพนม เกิดจากความทุ่มเทและความร่วมมือของหลาย ๆ ฝ่ายในการทำงานร่วมกัน ตลอดระยะเวลา 8 เดือน (ตุลาคม 2548 – มิถุนายน 2549) ทั้งคณะผู้บริหารและบุคลากรในจังหวัดนครพนม และการสนับสนุนของหน่วยงานภายนอก ดังต่อไปนี้

จังหวัดนครพนม

นายนิคม เกิดขันหมาก ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม นายธีรเดช วงษ์ราช รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม นายวิฑิต เจียรนัย รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม คณะทำงาน MDG จังหวัดนครพนม ทั้ง 4 คณะ (รายชื่อดังภาคผนวกที่ 1)

ขอแสดงความขอบคุณเป็นพิเศษแก่ นายมนูศักดิ์ คุ่มพงษ์พันธ์ รักษาการแทนหัวหน้าสำนักงานจังหวัดนครพนม นายไชยวุฒิ วัชเรนทร์สุนทร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว. สำนักงานจังหวัดนครพนม ดร.วนิดา หงษ์ณี อาจารย์มหาวิทยาลัยนครพนม นายสรรค์สนธิ บุญโยทยาน เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครพนม นางสาวบุศรินทร์ น่านศรีวิจิตร สถิติจังหวัดนครพนม นายพงษ์วิทย์ เขียวโป นักวิชาการพัฒนาชุมชน 6 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครพนม นายกฤษฎา เทียรธิปัญญา อาจารย์โรงเรียนนครพนมวิทยาคม นายปริญญา ธรเสนา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม (สพท.นพ.) เขต 1 นายวาสฎี ศรีประทุมภรณ์ หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน สพท.นพ.เขต 1 นางอุทุมพร นุรา หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและแผน สพท.นพ.เขต 1 นายเรณณรงค์ ดวงดีแก้ว เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6 ว. สพท.นพ.เขต 1 นางพรทิพย์ เทศประสิทธิ์ หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน สพท.นพ.เขต 2 นายวรวุฒิ อินทนนท์ อาจารย์มหาวิทยาลัยนครพนม นายพีระ อารีรัตน์ นายแพทย์ 9 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม (สสจ.นพ.) นางพรรณทิพามีธรรม หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์ สสจ.นพ. ดร.กาญจน์ หงษ์ณี อาจารย์มหาวิทยาลัยนครพนม นายอภิชัย ฤทธิกรรณ์ หัวหน้าฝ่ายจัดการป่าไม้และไม้เศรษฐกิจ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครพนม และนางสาวศิริพุด เจียมสกุล นักสถิติเศรษฐกิจสังคม 7 สำนักงานสถิติจังหวัดนครพนม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

นายอาคม เต็มพิทยาไพสิฐ รองเลขาธิการฯ นางสาวสุทธิรัตน์ วรรณศรีสวัสดิ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 นายมนตรี บุญพานิชย์ ผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNDP)

มร.โฮเคน บีจองแมน ผู้อำนวยการโครงการและรองผู้แทนสำนักงานฯ นางต๋องตา เขียวไพศาล ผู้จัดการโครงการ

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

ดร.จำเนียร วรรณชัยพันธ์ ผู้อำนวยการฝ่ายกิจกรรมภาคสนาม มร.เดวิด วิลเลอนอฟฟ์ ที่ปรึกษาอาวุโส นางสาวเบญจมาศ โชติทอง ผู้จัดการโครงการ นายทองจันทร์ หอมเนตร ผู้เชี่ยวชาญการฝึกอบรม นางวราภรณ์ บังดำรงค์ นักวิจัย นางสาวธนรัตน์ ธนวัฒน์ ผู้ช่วยนักวิจัย และนายชิตวิทย์ เข็มเจริญ ผู้ประสานงานโครงการ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

กระบวนการแปลง MDG สู่การปฏิบัติ

ความสำเร็จในการนำเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ หรือ MDG ไปใช้ให้เกิดผลได้จริง จำเป็นต้องมีการแปลงไปสู่การปฏิบัติในระดับต่างๆ ที่ย่อยกว่าระดับประเทศ การดำเนินการในระดับประเทศอาจไม่สามารถแสดงสถานการณ์ของท้องถิ่นได้ ประเด็นที่ระบุงก็คือเมื่อพบว่าการพัฒนาในระดับประเทศสามารถบรรลุเป้าหมาย แต่ความไม่เสมอภาคกันในการพัฒนาระหว่างกลุ่มและพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ กลับยังคงมีอยู่และอาจถูกบิดเบือน

ได้มีความพยายามที่จะแปลง MDG ไปสู่การปฏิบัติในประเทศไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ได้ให้การสนับสนุนแก่จังหวัดนครพนม ดำเนินการจัดทำรายงานการติดตามผล MDG ในระดับจังหวัด เป็นแห่งที่สองของประเทศไทย ด้วยกระบวนการประชุมหารือร่วมกันของคณะทำงานที่จังหวัดได้แต่งตั้งขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยภาคีสำคัญๆ ในจังหวัดที่มีความหลากหลาย ทั้งผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อรับผิดชอบดำเนินงานนี้ โดยได้มีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งประเมินผลการพัฒนาจังหวัดตามกรอบของ MDG สากล MDG+ ประเทศไทย ตลอดจนได้มีการกำหนด MDG* นครพนมที่สามารถสะท้อนถึงสถานการณ์และแนวโน้มของการพัฒนาจังหวัด อีกทั้งจังหวัดนครพนมยังได้พิจารณาประเด็นความร่วมมือระหว่างประเทศ ตาม MDG ที่ 8 เพื่อร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้สามารถบรรลุเป้าหมาย MDG อื่นๆ

ผลการติดตาม MDG ในจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมจัดได้ว่าเป็นจังหวัดที่ยากจนแห่งหนึ่งของประเทศไทยตั้งอยู่บริเวณชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ โดยมีแม่น้ำโขงกั้นระหว่างแขวงคำม่วนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดนครพนมยังคงมีความโดดเด่นทางด้านภูมิทัศน์ที่สวยงามและมีศิลปวัฒนธรรมที่ดึงดูดใจได้หลักของจังหวัดมาจากภาคเกษตรกรรม ซึ่งในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดได้ขยายตัวเป็นอย่างมาก อันมีผลเนื่องมาจากการส่งเสริมปลูกข้าวหอมมะลิและยางพารา

จากการติดตาม MDG ในจังหวัดนครพนม พบว่า การพัฒนาจังหวัดสามารถบรรลุเป้าหมายและใกล้บรรลุเป้าหมาย MDG สากลได้เป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นด้าน การลดความยากจนและความหิวโหย ความเท่าเทียมทางเพศในการศึกษา การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา การลดการเกิดโรคเอดส์ มาลาเรีย และวัณโรค และการเข้าถึงน้ำสะอาดและสุขอนามัยที่ดี แต่ในขณะเดียวกัน จังหวัดนครพนมยังมีความท้าทายที่จะบรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย ในการที่จะลดสัดส่วนคนจนให้เหลือร้อยละ 4 ภายในปี 2552 การให้เด็กทุกคนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน จังหวัดนครพนมจะต้องดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อมุ่งกระจายรายได้ เพิ่มรายได้แก่เกษตรกรและครัวเรือนในชนบท เสริมสร้างศักยภาพชุมชนตามแนวปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ยกระดับคุณภาพการศึกษา รักษาการคงอยู่ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างรอบคอบและเป็นระบบ

MDG* นครพนม ยังให้ความสำคัญต่อการลดสัดส่วนครัวเรือนในเขตชนบทที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท ต่อคนต่อปี การลดภาวะทุพโภชนาการในเด็ก การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน การเพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การรักษาพื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการพัฒนาพื้นที่สันหนนาการสำหรับชุมชนเมือง นอกเหนือจากนี้ จังหวัดนครพนมคงเดินทางด้านความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมการค้าชายแดน การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การให้บริการสาธารณสุข และการป้องกันการทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับจังหวัดชายแดนอื่น ๆ

การบูรณาการ MDG สู่กระบวนการพัฒนาจังหวัด

จากผลที่ได้รับ คณะผู้บริหารของจังหวัดนครพนมได้ให้ความสำคัญและผลักดันแนวคิดและยุทธศาสตร์ดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติจริงด้วยการบูรณาการไปสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดมีการปรับใช้รูปแบบ “การบริหารยุทธศาสตร์” ซึ่งช่วยให้คณะทำงานสามารถมีความเข้าใจเกี่ยวกับหุ้นส่วนที่สำคัญในการพัฒนาจังหวัด สามารถวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาจังหวัดและการพัฒนาในระดับที่กว้างกว่าได้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถวางแผน กำหนดยุทธศาสตร์และเชื่อมโยงสู่ระบบงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ได้มีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในจังหวัด นำผลที่ได้ไปเป็นของยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานอีกด้วย

เส้นทางข้างหน้า

ในอนาคตข้างหน้า กระบวนการแปลง MDG ไปสู่การปฏิบัติในจังหวัดนครพนมควรจะไปสู่ทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนบนพื้นฐานแห่งความสมดุลและการบูรณาการในการพัฒนา ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เป็นอยู่ กล่าวคือ เพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบฐานข้อมูล ให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศเกี่ยวกับการรวบรวม เชื่อมโยง และเผยแพร่ข้อมูล เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนและการพัฒนาต่างๆ นอกจากนั้น ควรมีการเสริมสร้างศักยภาพ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรท้องถิ่นในกระบวนการแปลง MDG ไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นด้านความยากจน ภาวะโภชนาการ และการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องมีการดำเนินงานในระดับชุมชนทั้งในเขตเมืองและชนบท ท้ายสุดนี้ จังหวัดนครพนมยังต้องเพิ่มความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ในการขจัดความยากจน การส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม และการส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมกันและได้รับประโยชน์อย่างเสมอภาค

สารบัญ

คำนำ	iii
กิตติกรรมประกาศ	iv
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	v
คำย่อ	ix
แผนที่จังหวัดนครพนม	xi
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมา	1
กรอบการติดตามผล MDG	1
การติดตามผล MDG ในระดับจังหวัด	2
บริบทการพัฒนาจังหวัดนครพนม	3
บทที่ 2 การบรรลุเป้าหมาย MDG ของจังหวัดนครพนม	7
การบรรลุเป้าหมาย MDG ของจังหวัดนครพนม	7
เป้าหมาย MDG จังหวัดนครพนม	13
เปรียบเทียบผลการประเมินตามเป้าหมาย MDG ในจังหวัดน่านำร่อง	17
บทที่ 3 รายงานการติดตามผลการพัฒนาจังหวัดนครพนม ตามเป้าหมาย MDG 1-7	19
เป้าหมายหลักที่ 1 ขจัดความยากจนและความหิวโหย	19
เป้าหมายหลักที่ 2 ให้เด็กได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างทั่วถึง	25
เป้าหมายหลักที่ 3 ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและบทบาทสตรี	30
เป้าหมายหลักที่ 4 ลดอัตราการตายของเด็ก	33
เป้าหมายหลักที่ 5 พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์	35
เป้าหมายหลักที่ 6 ต่อสู้โรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ	38
เป้าหมายหลักที่ 7 รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	45
บทที่ 4 รายงานการมีส่วนร่วมของจังหวัดนครพนม ตามเป้าหมาย MDG 8	55
การมีส่วนร่วมของประเทศไทย ตามเป้าหมาย MDG 8	55
การมีส่วนร่วมของจังหวัดนครพนม ตามเป้าหมาย MDG 8	56
บทที่ 5 เส้นทางข้างหน้า	61

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1	คณะทำงาน MDG จังหวัดนครพนม	65
ภาคผนวกที่ 2	กระบวนการ MDG กับการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรและการสนับสนุนการพัฒนาจังหวัด	69
ภาคผนวกที่ 3	ตารางข้อมูลจังหวัดนครพนม ตามกรอบ MDG สากล MDG+ ประเทศไทย และ MDG* นครพนม ปี 2533–2548	71
ภาคผนวกที่ 4	เกณฑ์การประเมินข้อมูล	85

กรอบข้อความ

กรอบข้อความ 1.1	เป้าหมายหลัก MDG สากล	1
กรอบข้อความ 1.2	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	2
กรอบข้อความ 2.1	ระดับและเงื่อนไขการประเมินผล	7
กรอบข้อความ 4.1	เป้าหมาย MDG 8	55

แผนภูมิ

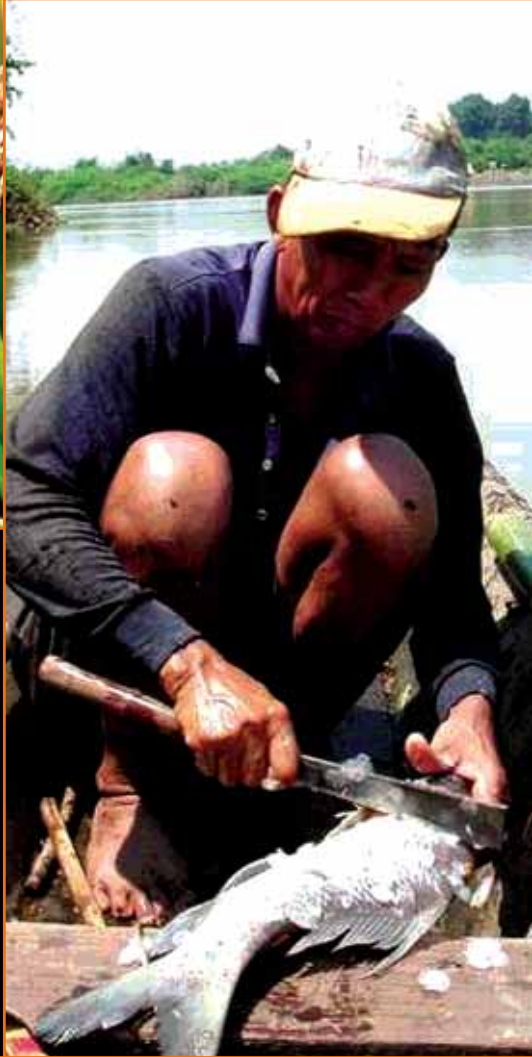
แผนภูมิที่ 2.1	การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของจังหวัดนครพนม	9
แผนภูมิที่ 2.2	เปรียบเทียบการประเมินผลการพัฒนาประเทศไทย จังหวัดนครพนม และจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามเป้าหมาย MDG สากล	17
แผนภูมิที่ 3.1	สัดส่วนประชากรยากจนประเทศไทยและจังหวัดนครพนม	20
แผนภูมิที่ 3.2	สัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนด้านอาหารประเทศไทยและจังหวัดนครพนม	23
แผนภูมิที่ 3.3	อัตราเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีที่น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์	24
แผนภูมิที่ 3.4	อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน	26
แผนภูมิที่ 3.5	อัตราการคงอยู่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	27
แผนภูมิที่ 3.6	อัตราเด็กหญิงต่อเด็กชายในการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา	31
แผนภูมิที่ 3.7	อัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีและอัตราการตายของทารก	34
แผนภูมิที่ 3.8	อัตราการตายของมารดา	36
แผนภูมิที่ 3.9	อัตราการติดเชื้อเอชไอวีในสตรีมีครรภ์	39
แผนภูมิที่ 3.10	อัตราการติดเชื้อในประชากรวัยเจริญพันธุ์ (ชายที่ติดเกณฑ์ทหาร)	39
แผนภูมิที่ 3.11	อัตราการเกิดโรคและอัตราการตายด้วยโรคมาลาเรีย	42
แผนภูมิที่ 3.12	อัตราผู้ป่วยและอัตราการตายด้วยโรคฉี่หนู	43
แผนภูมิที่ 3.13	สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัด	46
แผนภูมิที่ 3.14	สัดส่วนพลังงานหมุนเวียนต่อพลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นต้น	47
แผนภูมิที่ 3.15	สัดส่วนครัวเรือนที่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาด	50
แผนภูมิที่ 3.16	สัดส่วนครัวเรือนที่ใช้สุขภัณฑ์สาธารณะ	50
แผนภูมิที่ 3.17	สัดส่วนครัวเรือนที่มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย	52

ตาราง

ตารางที่ 2.1	ผลการประเมินตามเป้าหมาย MDG ในจังหวัดนครพนม	10
ตารางที่ 2.2	MDG สากล MDG+ ประเทศไทย และ MDG* นครพนม	14

คำย่อ

AIC	Appreciation Influence Control
ACMEC	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Maekong Economic Cooperation)
BOD	ค่าปริมาณความสกปรกในรูปบีโอดี (Biochemical Oxygen Demand)
Dev Info	Development Information Software
DO	ค่าปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ (Dissolved Oxygen)
GIS	ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System)
GPP	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product)
ISO	ระบบรับรองมาตรฐานสากล (International Organization of Standardization)
IUCN	สหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์
MDG	เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals)
MDGR	รายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals Report)
OTOP	หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product)
pH	ค่าความเป็นกรด-ด่าง (Potential of Hydrogen)
TCB	ค่าปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มในแหล่งน้ำ (Total Coliform Bacteria)
TDRI	สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute)
UNDP	โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme)
จปฐ.	ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือน
ทส.จ.	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
พอช.	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
สถ.	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
สธ.	กระทรวงสาธารณสุข
สพท.	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สพฐ.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สศช.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สสจ.	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
สส.ภ.	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค
อบจ.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด
อบต.	องค์การบริหารส่วนตำบล
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทนำ

ความเป็นมา

จากการประชุมสุดยอดแห่งสหประชาชาติ เมื่อเดือนกันยายน 2543 ประเทศไทยร่วมกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ได้ให้การรับรองปฏิญญาแห่งสหประชาชาติ (Millennium Declaration) โดยถือเป็นพันธกิจของประชาคมโลกในการกำหนดวาระการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคนและลดช่องว่างการพัฒนา และเป็นที่มาของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (Millennium Development Goals-MDG) โดยประเทศไทยได้จัดทำรายงานการติดตามผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ เป็นครั้งแรกในปี 2547 พร้อมมีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดการพัฒนาที่ทำให้ออกมา เรียกว่า MDG Plus (MDG+) เนื่องจาก พบว่าการพัฒนาประเทศบางประเด็นได้มีความก้าวหน้ามากกว่าเป้าหมาย MDG และส่วนใหญ่จะสามารถบรรลุเป้าหมาย MDG ได้ก่อน กรอบเวลาที่กำหนด

แม้ประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในหลายเรื่อง แต่ยังมีความท้าทายอีกมาก อาทิ ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างภูมิภาคและระหว่างกลุ่มต่างๆ ในประเทศ รวมถึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหานโยบายและทรัพยากรในการจัดความยากจน สถานการณ์ด้านสุขภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตพื้นที่สูงทางภาคเหนือ และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยังมีความล้าหลังในการพัฒนามากกว่าพื้นที่อื่นๆ ในประเทศ ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้พิจารณาหาแนวทางในการขยายผลกระบวนการติดตามผล MDG สู่อันดับท้องถิ่น โดยเน้นพื้นที่ที่ยังมีความท้าทายในการพัฒนา เพื่อต้องการให้สะท้อนเห็นถึงผลการพัฒนาที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

กรอบการติดตามผล MDG

การติดตามผลการพัฒนาตามเป้าหมาย MDG ในระดับจังหวัด ได้ดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาของ MDG ในระดับสากลและ MDG+ ประเทศไทยโดยนำมาประยุกต์ใช้ภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่เหมาะสม

ระดับสากล

ภายใต้ “ปฏิญญาแห่งสหประชาชาติ” ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาโดยมีคนเป็นศูนย์กลางและการลดช่องว่างการพัฒนา โดยหลักเสรีภาพ ความเท่าเทียมกัน เอกภาพ ขันติธรรม ความเคารพต่อธรรมชาติ และความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งหลักการดังกล่าวได้มีการดำเนินการภายใต้เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ หรือ MDG อันประกอบด้วย 8 เป้าหมายหลัก 18 เป้าหมายย่อย และ 48 ตัวชี้วัด (ดูกรอบข้อความ 1.1)

ระดับประเทศ

เนื่องจากประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติในเกือบทุกด้าน ด้วยเหตุนี้จึงริเริ่ม “MDG Plus” (MDG+) ซึ่งเป็นเป้าหมายเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาประเทศและท้าทายยิ่งกว่า MDG สากลที่ประเทศต่างๆ ได้ตกลงร่วมกัน และการที่ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการขยายบริการทางสังคม สิ่งที่มีความท้าทายต่อไปคือ การพัฒนาคุณภาพของการบริการเหล่านั้น จึงได้มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ท้าทายยิ่งกว่าเป้าหมาย MDG สากล นอกจากนี้

กรอบข้อความ 1.1 เป้าหมายหลัก MDG สากล

1. ขจัดความยากจนและความหิวโหย
2. ให้เด็กได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างทั่วถึง
3. ส่งเสริมบทบาทสตรีและความเท่าเทียมทางเพศ
4. ลดอัตราการตายของเด็ก
5. พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์
6. ต่อสู้โรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่นๆ
7. รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
8. ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก

กรอบข้อความ 1.2 เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี บนเงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อมๆ กัน

- **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
- **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ
- **การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล

ที่มา: <http://www.chaipat.or.th> และ <http://www.sufficiencyeconomy.org>

รายงานการติดตามผลการพัฒนาตามเป้าหมาย MDG ของประเทศไทย ได้แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยได้ขยายความร่วมมือ และส่งเสริมภาคีการพัฒนา ระหว่างประเทศตาม MDG 8 อีกด้วย เช่นเดียวกับการติดตามผลการพัฒนาตามเป้าหมาย การพัฒนาแห่งสหประชาชาติในจังหวัดนครพนม ได้ดำเนินการจัดทำรายงานการติดตามผลตาม MDG 1-7 รวมทั้ง MDG 8 ซึ่งเกี่ยวกับการส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนา

ในกระบวนการติดตามผลตาม MDG ของจังหวัดนั้น คณะทำงานได้เริ่มต้นจากการทำความเข้าใจกรอบเป้าหมาย MDG สากลและ MDG+ ประเทศไทย โดยได้นำแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ดูกรอบข้อความ 1.2) ทั้งในการพัฒนาและบริหารให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อให้เกิดความสมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงมาเป็นแนวทางชี้แนะ

การติดตามผล MDG ในระดับจังหวัด

รายงานการติดตามผล MDG ระดับจังหวัดในประเทศไทยจัดทำขึ้นครั้งแรกในปี 2548 โดยคัดเลือกจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศ เป็น

จังหวัดนำร่องแห่งแรก ต่อมาได้นำประสบการณ์มาขยายผลและดำเนินงานในจังหวัดนครพนมซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ เป็นแห่งที่สอง โดยจังหวัดทั้งสองเป็นพื้นที่ซึ่งยังมีความท้าทายในการแก้ไขปัญหาความยากจน และมีการพัฒนาที่ล่าช้ากว่าพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ ภายใต้การดำเนินงานนี้ จังหวัดทั้งสองได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยภาคีจากส่วนต่างๆ ขึ้นมารับผิดชอบ โดยสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยได้รับมอบหมายให้เป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนกระบวนการดำเนินงาน รวมทั้งได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรในจังหวัด และการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับกรอบการพัฒนาของ MDG

การดำเนินงานมีกรอบแนวทางที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วม การบูรณาการ การเสริมสร้างศักยภาพ และการบริหารยุทธศาสตร์ มีสาระสำคัญดังนี้

- การให้ความสำคัญต่อภาคีและการมีส่วนร่วม จังหวัดนครพนมได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมา 4 คณะ เพื่อรับผิดชอบดำเนินงาน ได้แก่ ด้านความยากจน ด้านการศึกษาและความเท่าเทียมทางเพศ ด้านสาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีภาคีที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม

- การบูรณาการกิจกรรมและผลลัพธ์ของ MDG ได้ถูกพิจารณานำไปสู่เป้าหมายและยุทธศาสตร์ทั้งในระดับจังหวัด ระดับหน่วยงาน และระดับท้องถิ่น
- การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรเกิดขึ้นตลอดกระบวนการทำงาน และการจัดกิจกรรมเสริมต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญแก่บุคลากรด้านการกำหนดยุทธศาสตร์ วางแผนและติดตามผล
- การบริหารยุทธศาสตร์ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ดีให้บรรลุเป้าหมาย MDG เพิ่มประสิทธิภาพการบูรณาการยุทธศาสตร์ในระดับต่าง ๆ และนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง

จากประสบการณ์ในการทำงานในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้นำมาปรับใช้ในการจัดทำรายงานการติดตามผล MDG ในจังหวัดนครพนม โดยพบว่าควรมีขยายผลการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรให้มีความต่อเนื่องในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศในอนาคตด้วย ในขณะที่จะต้องมองการณ์ไกลในการพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น เนื่องจากพบว่า ประเด็นสำคัญที่จะสามารถบรรลุเป้าหมาย MDG ได้ขึ้นอยู่กับกำเนินงานในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ การจัดทำรายงานยังได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาร่วมกันระหว่างจังหวัดกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในลักษณะของยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถนำไปดำเนินงานได้ในอนาคต

บริบทการพัฒนาจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนม มีพื้นที่ทั้งหมด 5,559.12 ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดชายแดนทางด้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 735 กิโลเมตร มีแม่น้ำโขงไหลผ่านกั้นระหว่างแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม โดยทางตอนเหนือเป็นเนินและที่ดอน ส่วนทางตอนใต้เป็นที่ดอนสลับกับพื้นที่ราบ

ประชากรและสังคม

จังหวัดนครพนมมีประชากร 693,594 คน (กรมการปกครอง, ธันวาคม 2548) ประชาชนร้อยละ 95 นับถือศาสนาพุทธ รองลงมา คือ ศาสนาคริสต์ จังหวัดนครพนมมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย จำนวน 7 เผ่า คือ ไทย ลาว ผู้ไท ญ้อ ไช่ แสก และกะเลิง ต่อมาได้มีชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอพยพเข้ามาจากการหนีภัยสงคราม ความแตกต่างของชาติพันธุ์ไม่ได้ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างเผ่า ซึ่งแต่ละเผ่ามีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของตน โดยมีประเพณีที่สำคัญของจังหวัดในช่วงวันออกพรรษา คือ การไหลเรือไฟ ซึ่งเป็นที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวจากทุกสารทิศเข้ามาชม

เศรษฐกิจ

ในปี 2547 จังหวัดมีผลิตภัณฑ์มวลรวมตามราคาประจำปี เท่ากับ 20,933 ล้านบาท โดยสาขาการผลิตที่ทำรายได้ให้แก่จังหวัดมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ สาขาการเกษตร (ร้อยละ 34.1) รองลงมา คือ สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมรถยนต์ (ร้อยละ 16.5) โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคน (GPP) เท่ากับ 34,806 บาท จัดเป็นลำดับที่ 60 ของประเทศ ในปีดังกล่าว จังหวัดนครพนมมีการขยายตัวของเศรษฐกิจในภาคการเกษตรถึงร้อยละ 24.6 ซึ่งเป็นผลมาจากการส่งเสริมการปลูกข้าวหอมมะลิและยางพารา ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่หันมาปลูกยางพาราเพิ่มขึ้น ส่วนการผลิตนอกภาคการเกษตรมีขยายตัวร้อยละ 8.5 จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดหนึ่งที่ประชากรวัยแรงงานนิยมไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร และมีบางส่วนไปเป็นแรงงานในต่างประเทศ

ทรัพยากรธรรมชาติ

พื้นที่บริเวณที่ติดกับแม่น้ำโขงและแม่น้ำสาขาของจังหวัดนครพนม มีลักษณะเป็นป่าบุง ป่าทาม (Wetland) ซึ่งมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง จึงเป็นแหล่งอาหารและสมุนไพรที่สำคัญของชุมชนในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งสามารถบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้มีรายได้น้อยได้ อย่างไรก็ตาม พื้นที่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำต่าง ๆ มีปัญหาการชะล้างพังทลายสูง เนื่องจากความแรงของน้ำในฤดูน้ำหลาก การเปลี่ยนแปลงกระแสน้ำจากการสร้างเขื่อนและการรुकาล้ำน้ำ ส่วนในด้านป่าไม้ จังหวัดนครพนมมีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 23 ของพื้นที่จังหวัด มีป่าสมบูรณ์อยู่ในบริเวณทางตอนล่างที่มีเทือกเขาภูพานพาดผ่าน ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของพื้นที่ใกล้เคียง

ศักยภาพการพัฒนา

จุดแข็ง

- ตั้งอยู่ศูนย์กลางของประเทศอนุภูมิภาคอินโดจีน
- มีภูมิทัศน์ทางธรรมชาติและศิลปะวัฒนธรรมที่สวยงาม
- เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพ
- เป็นแหล่งพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ของพันธุ์สัตว์น้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพ
- สังคมมีความสงบและเรียบง่าย
- มีพื้นที่สีเขียวและสวนสาธารณะที่เพียงพอ

จุดอ่อน

- ประชาชนมีรายได้ต่ำ
- ขาดประชากรวัยแรงงาน
- ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
- ขาดความตระหนักในการดูแลสิ่งแวดล้อม
- ขาดการพัฒนาเครือข่ายการสื่อสาร
- ขาดแคลนบุคลากรด้านการแพทย์

โอกาส

- นโยบายของรัฐบาลด้านการส่งเสริมการค้าในภูมิภาคอินโดจีนและประเทศจีน
- นโยบายส่งเสริมการผลิตให้เป็นครัวของโลก
- มีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อจำกัด

- โครงสร้างเครือข่ายการคมนาคมภายในจังหวัด ระหว่างจังหวัด และเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ยังไม่สมบูรณ์
- ขาดการลงทุนภาคอุตสาหกรรมจากภายนอก
- กฎระเบียบไม่เอื้อต่อการค้าชายแดน
- ได้รับอิทธิพลที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม
- ขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากภาครัฐอย่างจริงจัง

เป้าหมายและยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด

เป้าหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด กำหนดขึ้นโดยการพิจารณาถึงศักยภาพของพื้นที่ ความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ และตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ดูกรอบข้อความ 1.2) นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด ซึ่งมีการรวมกลุ่มจังหวัดที่มีลักษณะหรือปัญหาเฉพาะที่เชื่อมโยงระหว่างพื้นที่เพื่อประสานความร่วมมือและใช้ทรัพยากรระหว่างจังหวัดร่วมกัน เพื่อให้มียุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่สอดคล้องกันในกลุ่มจังหวัด

จังหวัดนครพนมจัดอยู่ใน “กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน หรือ กลุ่มสนุก” ประกอบด้วย จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์ ซึ่งมีวิสัยทัศน์การพัฒนากลุ่มจังหวัดไปสู่ “สะพานการค้าและการท่องเที่ยวอินโดจีน” (Trade and Tour Bridge to Indochina and Beyond) มีประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด 4 ประการ ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาการค้าชายแดน และการพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรม

สำหรับวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดนครพนม คือ “เมืองน่าอยู่ คู่สัมพันธ์อินโดจีน” โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด 8 ประการ ได้แก่

- 1) การแก้ไขปัญหาสังคมและความเดือดร้อนของประชาชน
- 2) บ้านเมืองน่าอยู่
- 3) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 5) การพัฒนาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศและชายแดน
- 6) การส่งเสริมและการพัฒนาการลงทุน นิคมอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดย่อม (SMEs) และหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)
- 7) การพัฒนาการท่องเที่ยว
- 8) การพัฒนาการเกษตร

จังหวัดนครพนมจึงต้องเตรียมความพร้อมในด้านการพัฒนาคนเพื่อรองรับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้น ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีที่มีการพัฒนาทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยนครพนมขึ้นในปี 2548 ซึ่งจะทำให้มีงานวิจัยและพัฒนาที่ครอบคลุมทุกด้าน และยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน เพื่อสนองตอบต่อการเพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุน นอกจากนี้ ยังมีโครงการพัฒนาศูนย์แสดงสินค้าและข้อมูลการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวอินโดจีน ที่จะสามารถสนับสนุนด้านการค้าการลงทุนของจังหวัด ส่วนการโครงการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มน้ำโขง จะทำให้เกิดการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เกิดกระแสการเรียนรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่กว้างขวางขึ้น และเป็นโอกาสในการผลักดันให้มีการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างรอบคอบมากขึ้น

แนวโน้มการพัฒนาในอนาคต

จังหวัดนครพนมจะได้รับผลจากโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ด้านการคมนาคม อาทิ โครงการถนนเชื่อมพม่า-ลาว ตามข้อตกลงความร่วมมืออิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง หรือ ACMAC และโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 เชื่อมอำเภอเมืองนครพนมและแขวงคำม่วน ทำให้สามารถเชื่อมโยงกับจังหวัดอื่น ๆ และประเทศเพื่อนบ้าน นำไปสู่การแลกเปลี่ยนทรัพยากร วัตถุดิบ และแรงงานระหว่างประเทศ สามารถลดระยะทางและต้นทุนในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศก่อให้เกิดความร่วมมือด้านการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว

การบรรลุเป้าหมาย MDG ของจังหวัดนครพนม

การประเมินผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDG) ในจังหวัดนครพนม ได้ทำการเปรียบเทียบกับ MDG สากล และ MDG+ ประเทศไทย โดย

แบ่งระดับการประเมินออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ บรรลุแล้ว ใกล้บรรลุ มีโอกาสสูงที่จะบรรลุ มีโอกาสบรรลุ และไม่สามารถบรรลุ (ดูกรอบข้อความ 2.1)

กรอบข้อความ 2.1 ระดับและเงื่อนไขการประเมินผล

- **บรรลุแล้ว** มีความก้าวหน้ามากกว่าที่เป้าหมายกำหนดไว้ หรือสามารถบรรลุเป้าหมายได้ก่อนเวลาที่กำหนด
- **ใกล้บรรลุ** มีแนวโน้มจะสามารถบรรลุได้ภายในเวลาที่กำหนด
- **มีโอกาสสูงที่จะบรรลุ** ต่ำกว่าเป้าหมาย แต่มียุทธศาสตร์ที่จะขับเคลื่อนให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้
- **มีโอกาสบรรลุ** ต่ำกว่าเป้าหมาย และต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ขึ้นมาเพิ่มเติม เพื่อขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย
- **ไม่สามารถบรรลุ** ต่ำกว่าเป้าหมายมาก โดยยังมีข้อจำกัดและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

การบรรลุเป้าหมาย MDG ของจังหวัดนครพนม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ พบว่า สถานการณ์และแนวโน้มการพัฒนาจังหวัดนครพนมส่วนใหญ่สามารถบรรลุ และใกล้บรรลุเป้าหมาย MDG สากล และสามารถบรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทยได้ ในบางเป้าหมาย อย่างไรก็ตามยังมีบางเป้าหมายที่ไม่สามารถประเมินได้เนื่องจากไม่มีข้อมูลเพียงพอ และบางเป้าหมายไม่สามารถใช้ได้กับจังหวัดนครพนม เนื่องจากไม่ใช่จังหวัดเป้าหมาย (สรุปผลการประเมินแสดงได้ดังแผนภูมิที่ 2.1 และตารางที่ 2.1 ตามลำดับ)

เป้าหมาย MDG ที่สามารถบรรลุได้แล้ว

จังหวัดนครพนมสามารถบรรลุเป้าหมาย MDG สากล จำนวน 4 เป้าหมาย ได้แก่

- 1) การลดสัดส่วนประชากรที่ HIV โหย
- 2) การขจัดความไม่เท่าเทียมทางเพศในการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
- 3) การป้องกันและลดการเกิดโรคมาลาเรีย
- 4) การลดสัดส่วนประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและสิ่งแวดล้อมสุขลักษณะ

จังหวัดนครพนมยังสามารถบรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย ได้อีก 2 เป้าหมาย ได้แก่

- 1) การลดอัตราการตายของทารก
- 2) การลดอัตราการเกิดโรคมาลาเรีย

เป้าหมาย MDG ที่ใกล้บรรลุ

จังหวัดนครพนมใกล้บรรลุเป้าหมาย MDG สากล ตามเวลาที่กำหนดไว้ จำนวน 5 เป้าหมาย หากแนวโน้มของสถานการณ์เหล่านั้นไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

- 1) การลดสัดส่วนคนจน
- 2) การให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา
- 3) การขจัดความไม่เท่าเทียมทางเพศในการศึกษาในทุกๆระดับ
- 4) การชะลอและลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์
- 5) การป้องกันและลดวัณโรค

นอกจากนี้ จังหวัดนครพนมยังใกล้บรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย ด้านการลดการติดเชื้อ HIV ในประชากรวัยเจริญพันธุ์

เป้าหมาย MDG ที่มีโอกาสสูงที่จะบรรลุ

จังหวัดนครพนม มีโอกาสสูงที่จะบรรลุเป้าหมาย MDG สากล ในด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีโอกาสสูงที่จะบรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย จำนวน 3 เป้าหมาย ได้แก่

- 1) การเพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียน
- 2) การเพิ่มสัดส่วนการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์
- 3) การลดอัตราการตายของมารดา

เป้าหมาย MDG ที่มีโอกาสสูง

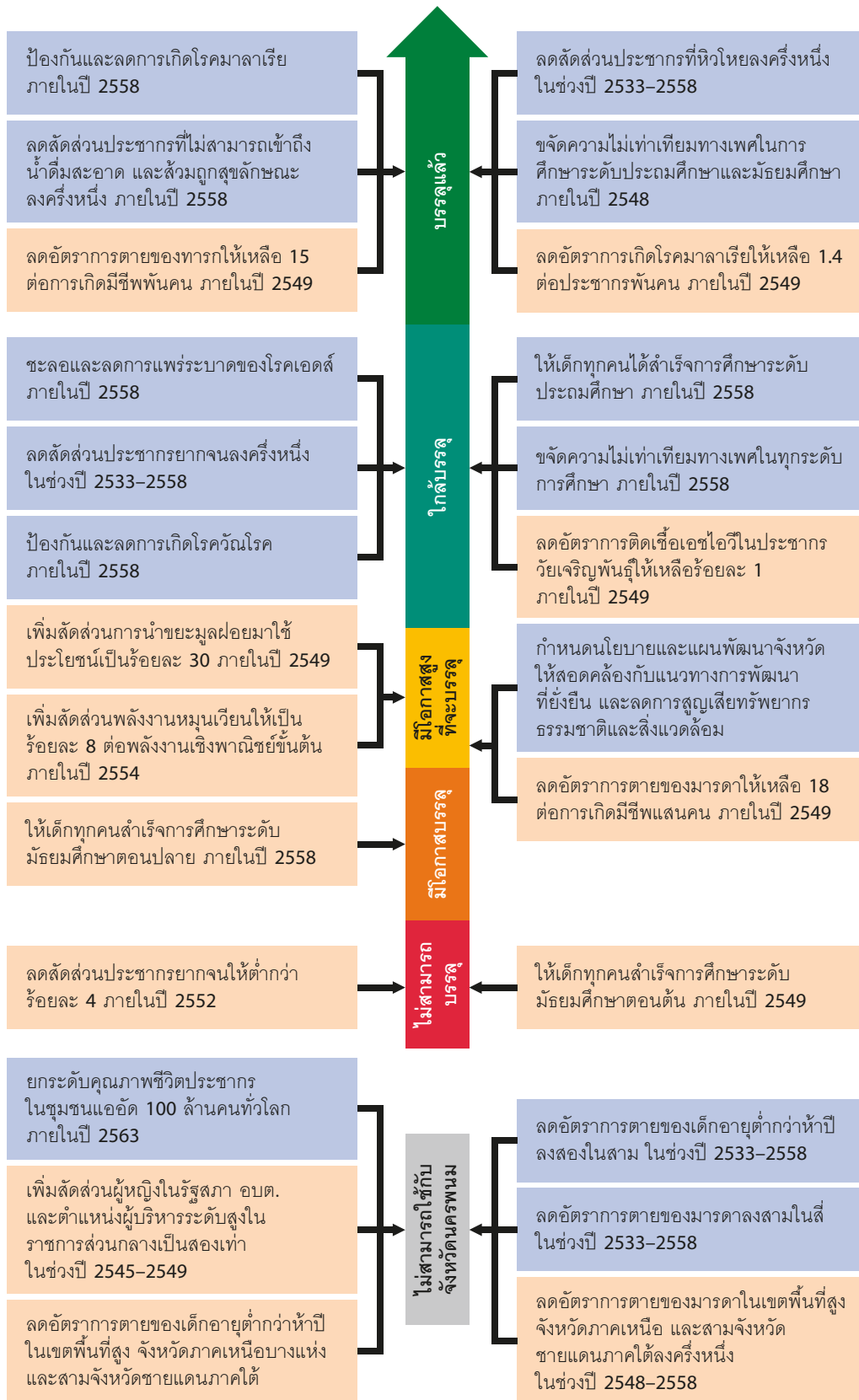
จังหวัดนครพนมมีโอกาสบรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย ในการให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เป้าหมาย MDG ที่ไม่มีสามารถบรรลุ

จังหวัดนครพนมไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย ได้ 2 เป้าหมาย ได้แก่ ด้านการลดสัดส่วนคนจน และการให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

กระบวนการในการกำหนดและประเมินผลการพัฒนา จังหวัดนครพนมตามกรอบ MDG ช่วยเพิ่มความตระหนักต่อการพัฒนาในด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และด้านสิ่งแวดล้อม นอกเหนือจากการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ ยังได้สะท้อนถึงความต้องการของ จังหวัดนครพนมที่แตกต่างและเพิ่มขึ้นจาก MDG สากลและ MDG+ ประเทศไทย อย่างไรก็ตาม มีบางเป้าหมาย MDG ที่ไม่สามารถใช้ได้กับจังหวัด นครพนม ดูรายละเอียดในตารางที่ 2.1

แผนภูมิที่ 2.1 การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของจังหวัดนครพนม

MDG ระดับสากล MDG+ ประเทศไทย

ตารางที่ 2.1 ผลการประเมินตามเป้าหมาย MDG ในจังหวัดนครพนม

เป้าหมายย่อย	การบรรลุ	หมายเหตุ	
1	MDG: ลดสัดส่วนประชากรยากจนลงครึ่งหนึ่ง ในช่วงปี 2533-2558	ใกล้บรรลุ	สัดส่วนประชากรยากจนมีแนวโน้มลดลงจากปี 2535 ที่เท่ากับร้อยละ 61.10 เหลือ ร้อยละ 32.27 ในปี 2547 ซึ่งลดลงเกือบครึ่งหนึ่ง ประกอบกับปัจจุบันจังหวัดนครพนมมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการแก้ปัญหาความยากจน ตลอดจนมีโอกาสด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษา เช่น การจัดตั้งมหาวิทยาลัยนครพนม การขยายการศึกษาด้านเทคนิคและช่างฝีมือ การขยายพื้นที่การปลูกข้าวหอมมะลิ และขยายฟาร์ม การเพิ่มพื้นที่แหล่งน้ำ รวมถึงการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 ทำให้มีโอกาสด้านการสร้างรายได้แก่ประชาชนมากขึ้น
	MDG+: ลดสัดส่วนประชากรยากจนลงให้ต่ำกว่าร้อยละ 4 ภายในปี 2552	ไม่สามารถบรรลุ	สัดส่วนประชากรยากจนในปี 2547 เท่ากับร้อยละ 32.27 ซึ่งยังห่างจากเป้าหมายค่อนข้างมาก คาดที่จะบรรลุภายในปี 2552
2	MDG: ลดสัดส่วนประชากรที่หิวโหยลงครึ่งหนึ่ง ในช่วงปี 2533-2558	บรรลุแล้ว	สัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนด้านอาหารมีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ 23.08 ในปี 2535 เหลือร้อยละ 9.07 ในปี 2547 ประกอบกับอัตราเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกัน โดยในปี 2548 เท่ากับร้อยละ 6.40
3	MDG: ให้เด็กทุกคนทั้งหญิงและชายสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี 2558	ใกล้บรรลุ	อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิและรวมระดับประถมศึกษา รวมถึงอัตราการคงอยู่มีอัตราสูง ซึ่งใกล้เคียงกับเป้าหมายที่กำหนด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
	MDG+: ให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภายในปี 2549	ไม่สามารถบรรลุ	อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิและรวมระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ยังคงห่างจากเป้าหมายที่กำหนด คาดที่จะบรรลุภายในปี 2549
	MDG+: ให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภายในปี 2558	มีโอกาสบรรลุ	อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิและรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ยังคงห่างจากเป้าหมายที่กำหนด อย่างไรก็ตาม ได้มีนโยบายของประเทศผลักดันอย่างชัดเจน จึงทำให้ยังมีโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายในปี 2558
4	MDG: ขจัดความไม่เท่าเทียมทางเพศในการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ภายในปี 2548 และทุกระดับการศึกษา ภายในปี 2558	บรรลุแล้ว: ระดับประถมฯ และมัธยมฯ ใกล้บรรลุ: ระดับอุดมฯ	ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีจำนวนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงใกล้เคียงกันมาก ส่วนในระดับอุดมศึกษามีนักศึกษาชายมากกว่านักศึกษาหญิง แต่คาดว่าจะการจัดตั้งมหาวิทยาลัยนครพนมจะเพิ่มโอกาสในการศึกษาของผู้หญิงมากขึ้น
	MDG+: เพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในรัฐสภา องค์การบริหารส่วนตำบล และตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงในราชการส่วนกลางเป็นสองเท่า ในช่วงปี 2545-2549	ไม่สามารถใช้ กับนครพนม	จังหวัดนครพนมมีสมาชิกรัฐสภารวม 7 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมาก ส่วนตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงในราชการส่วนกลางเป็นการโอนย้ายโดยหน่วยงานราชการส่วนกลาง ไม่ได้กำหนดขึ้นโดยจังหวัด

ตารางที่ 2.1 พลากระเป็นตามเป้าหมาย MDG ในจังหวัดนครพนม (ต่อ)

เป้าหมายย่อย	ทสussq	หมายเหตุ	
5	MDG: ลดอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีลงสองในสาม ในช่วงปี 2533-2558	ไม่สามารถใช้กับนครพนม	เนื่องจากไม่มีการจัดเก็บข้อมูลในระดับจังหวัดย้อนหลังถึงปี 2533 ซึ่งเป็นปีฐานและจากข้อมูลที่มีอยู่ในปี 2538 พบว่าอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีมีอัตราค่อนข้างต่ำและมีแนวโน้มลดลง
	MDG+: ลดอัตราการตายของทารกให้เหลือ 15 ต่อการเกิดมีชีพพันคน ภายในปี 2549	บรรลุแล้ว	อัตราการตายของทารกค่อนข้างต่ำอยู่แล้ว โดยในปี 2548 มีอัตราการตายของทารก 2.72 ต่อการเกิดมีชีพพันคน
	MDG+: ลดอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีในเขตพื้นที่สูง จังหวัดภาคเหนือบางแห่ง และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ลงครึ่งหนึ่ง ในช่วงปี 2548-2558	ไม่สามารถใช้กับนครพนม	จังหวัดนครพนมไม่ใช่จังหวัดเป้าหมาย
6	MDG: ลดอัตราการตายของมารดาลงสามในสี่ ในช่วงปี 2533-2558	ไม่สามารถใช้กับนครพนม	เนื่องจากไม่มีการจัดเก็บข้อมูลในระดับจังหวัดย้อนหลังถึงปี 2533 ซึ่งเป็นปีฐาน และจากข้อมูลที่มีอยู่ตั้งแต่ปี 2537 พบว่าอัตราการตายของมารดามีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงค่อนข้างมากในแต่ละปี เนื่องจากมีจำนวนการเกิดมีชีพน้อย การตายของมารดาแต่ละคนจะส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงอัตราการตายค่อนข้างมาก
	MDG+: ลดอัตราการตายของมารดาให้เหลือ 18 ต่อการเกิดมีชีพแสนคน ภายในปี 2549	มีโอกาสสูงที่จะบรรลุ	อัตราการตายของมารดาตั้งแต่ปี 2537 มีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2547 ลดลงเหลือเท่ากับ 24.72 ต่อการเกิดมีชีพแสนคน (จำนวนมารดาตาย 2 คน) และไม่พบการตายของมารดาในปี 2548 แต่ยังคงมีการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด
	MDG+: ลดอัตราการตายของมารดาในเขตพื้นที่สูง จังหวัดภาคเหนือ และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ลงครึ่งหนึ่ง ในช่วงปี 2548-2558	ไม่สามารถใช้กับนครพนม	จังหวัดนครพนมไม่ใช่จังหวัดเป้าหมาย
7	MDG: ชะลอและลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ภายในปี 2558	ใกล้บรรลุ	อัตราการติดเชื้อในกลุ่มเป้าหมาย (สตรีมีครรภ์) ในช่วงปี 2544-2547 มีแนวโน้มคงที่ และมีอัตราค่อนข้างต่ำ โดยในปี 2548 เท่ากับร้อยละ 0.5
	MDG+: ลดอัตราการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรวัยเจริญพันธุ์ให้เหลือร้อยละ 1 ภายในปี 2549	ใกล้บรรลุ	อัตราการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรวัยเจริญพันธุ์ (ชายไทยที่ติดเชื้อที่ทวาร) มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากอยู่ระหว่าง 0-2.8 และมีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2548 เท่ากับร้อยละ 0.2
8	MDG: ป้องกันและลดการเกิดโรคมาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ ภายในปี 2558	บรรลุแล้ว (มาลาเรีย) ใกล้บรรลุ (วัณโรค)	อัตราการเกิดโรคมาลาเรียค่อนข้างต่ำ โดยลดลงมากกว่าครึ่งจากปี 2533 ที่เท่ากับ 3.27 ต่อประชากรพันคน เหลือ 0.01 ในปี 2547 แม้จะเพิ่มขึ้นเป็น 0.87 ต่อประชากรพันคนในปี 2548 แต่ยังคงต่ำกว่าเป้าหมาย สธ. สำหรับอัตราการเกิดวัณโรคมียังคงมีแนวโน้มลดลงจากปี 2533-2546 โดยปี 2547 เพิ่มขึ้นเล็กน้อย และลดลงเหลือ 35.26 ต่อประชากรแสนคน ในปี 2548 ส่วนอัตราผู้ป่วยด้วยโรคหัวใจมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น
	MDG+: ลดอัตราการเกิดโรคมาลาเรียใน 30 จังหวัดชายแดนให้เหลือ 1.4 ต่อประชากรพันคน ภายในปี 2549	บรรลุแล้ว	อัตราการเกิดโรคมาลาเรียค่อนข้างต่ำ และมีแนวโน้มลดลง โดยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี 2548 มีอัตราเท่ากับ 0.87 ต่อประชากรพันคน

ตารางที่ 2.1 ผลการประเมินตามเป้าหมาย MDG ในจังหวัดนครพนม (ต่อ)

เป้าหมายย่อย	การบรรลุ	หมายเหตุ	
9	MDG: กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน และลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มีโอกาสสูงที่จะบรรลุ	ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติด้านต่าง ๆ ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ คุณภาพอากาศ และคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลักยังคงมีคุณภาพดี ในขณะที่การใช้พลังงานของจังหวัดมีแนวโน้มสูงขึ้น และมีการใช้พลังงานหมุนเวียนที่มากขึ้นด้วย ส่วนปัญหาขยะมูลฝอยก็ได้รับความสนใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหามากขึ้นเช่นกัน
	MDG+: เพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนให้เป็นร้อยละ 8 ของพลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นต้นภายในปี 2554	มีโอกาสสูงที่จะบรรลุ	สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.26 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 1.04 ในปี 2547 และจากการที่จังหวัดนครพนมได้รับคัดเลือกให้เป็นจังหวัดนำร่องในโครงการศึกษาการจัดทำกรอบแผนยุทธศาสตร์พลังงานระดับจังหวัดแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานหมุนเวียนมากขึ้น
	MDG+: เพิ่มสัดส่วนการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์เป็นร้อยละ 30 ภายในปี 2549	มีโอกาสสูงที่จะบรรลุ	จากข้อมูลในปี 2546 ซึ่งจัดเก็บเฉพาะในเขตเทศบาลต่าง ๆ พบว่ามีการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ร้อยละ 15.88 และจากการสำรวจด้วยแบบสอบถามในปี 2548 พบว่า อบท. ในจังหวัดให้ความสำคัญต่อการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีและส่งเสริมการนำกลับมาใช้ใหม่มากขึ้น ส่วนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สส.ภ. 9 และ ทส.จ. นพ. มีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้ อบท. มีการรวมกลุ่มในการกำจัดขยะรวมและเน้นการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ใหม่
10	MDG: ลดสัดส่วนประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและ سالم ถูกสุขลักษณะลงครึ่งหนึ่ง ภายในปี 2558	บรรลุแล้ว	ครัวเรือนที่ไม่สามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดมีสัดส่วนลดลงมากกว่าครึ่งหนึ่งจากร้อยละ 49.6 ในปี 2533 เท่ากับเหลือร้อยละ 19.6 ในปี 2543 และครัวเรือนที่ไม่สามารถเข้าถึง سالم ถูกสุขลักษณะลดลงมากกว่าครึ่งหนึ่งจากปี 2533 ที่เท่ากับ 12.0 เหลือร้อยละ 2.0 ในปี 2543
11	MDG: ยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในชุมชนแออัด 100 ล้านคนทั่วโลก ภายในปี 2563	ไม่สามารถใช้กับนครพนม	จังหวัดนครพนมไม่มีชุมชนแออัด แต่จากข้อมูลสัดส่วนครัวเรือนที่มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย พบว่าประชากรมากกว่าร้อยละ 90 มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย
12-18	MDG: การร่วมมือกับประเทศกำลังพัฒนาในด้านการค้า การบรรเทาหนี้สิน การสร้างงานให้เยาวชน การเข้าถึงยาที่จำเป็นและด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร โดยให้ความสำคัญกับประเทศที่กำลังพัฒนา หมู่เกาะขนาดเล็ก และประเทศที่ไม่มีพรมแดนติดทะเล	มีความชัดเจนและต่อเนื่อง	จังหวัดนครพนมให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดไว้ว่า “เมืองน่าอยู่ คู่สัมพันธ์อินโดจีน” มีประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาด้านการค้าระหว่างประเทศและชายแดน นอกจากนี้ มีการริเริ่ม โครงการถนนเชื่อมพม่า-ลาว และโครงการสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 ซึ่งจะมีผลให้เกิดความร่วมมือด้านการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากร วัตถุดิบ และแรงงานระหว่างประเทศ การก่อตั้งมหาวิทยาลัยนครพนม จะเพิ่มโอกาสการบริการด้านการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง มีความร่วมมือในการเฝ้าระวังโรคตามแนวชายแดนไทย-ลาว ระดับท้องถิ่น การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ การป้องกันและฟื้นฟูสภาพผู้ติดยาเสพติด การควบคุมการเข้าออกผลิตภัณฑ์สุขภาพ และร่วมกันส่งเสริมการใช้สมุนไพร

หมายเหตุ: ระดับการบรรลุเป้าหมาย แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ บรรลุแล้ว ใกล้เคียง มีโอกาสสูงที่จะบรรลุ มีโอกาสบรรลุ และไม่สามารถบรรลุ

เป้าหมาย MDG จังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมได้พิจารณาเป้าหมายและตัวชี้วัดต่างๆ ของ MDG สากล และ MDG+ ประเทศไทย แล้วทำการปรับและเพิ่มเป้าหมายย่อยและตัวชี้วัดบางประการให้เหมาะสมกับจังหวัดนครพนม เรียกว่า MDG นครพนม หรือ MDG* ซึ่งส่วนใหญ่ถูกกำหนดขึ้นเนื่องจากเป็นประเด็นที่จังหวัดจะต้องผลักดันให้มีความก้าวหน้า มากขึ้นและให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต นอกจากนี้ ยังคำนึงถึงศักยภาพของหน่วยงานในจังหวัดในการดำเนินงาน และจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม จังหวัดนครพนมไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายย่อย MDG สากล แต่ได้มีการเพิ่มและปรับเป้าหมายย่อย MDG+ ประเทศไทย ในด้านการลดสัดส่วนครัวเรือนที่ยากจนในชนบท การลดภาวะทุพโภชนาการของเด็กวัยเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา การเพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาสุขภาพของทารกแรกเกิด การลดอัตราการเกิดโรคสำคัญๆ ของจังหวัด การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในเขตชุมชนเมือง นอกจากนี้ ยังได้พิจารณาปรับตัวชี้วัด MDG สากล และตัวชี้วัด MDG+ ประเทศไทย ดูรายละเอียดดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 MDG สากล MDG+ ประเทศไทย และ MDG* นครพนม

ประเด็น	เป้าหมายย่อย		ตัวชี้วัด
เป้าหมายหลัก 1 ความยากจน	MDG	ลดสัดส่วนประชากรยากจนลงครึ่งหนึ่ง ในช่วงปี 2533-2558	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ■ ช่องว่างความยากจน ■ ส่วนแบ่งรายได้ครัวเรือนของประชากรร้อยละ 20 ที่ยากจนที่สุด
	MDG+	ลดสัดส่วนประชากรยากจนลงให้ต่ำกว่า ร้อยละ 4 ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> ■ ความรุนแรงของความยากจน
	MDG*	ลดสัดส่วนครัวเรือนในเขตชนบท ที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อคนต่อปีให้ต่ำกว่า ร้อยละ 4 ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัดส่วนครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อคนต่อปี (เขตเมืองและเขตชนบท) ■ อัตราการว่างงาน ■ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ภาคการเกษตร ■ อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินฝากกองทุนชุมชน ■ รายได้เฉลี่ยของประชากรในจังหวัด (เขตเมืองและเขตชนบท)
ความหิวโหยและ ภาวะโภชนาการ	MDG	ลดสัดส่วนประชากรที่หิวโหยลงครึ่งหนึ่ง ในช่วงปี 2533-2558	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ด้านอาหาร ■ อัตราเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ (ตั้งแต่ปี 2547 ใช้อัตราเด็กอายุ 0-5 ปี ที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์แทน)
	MDG+		<ul style="list-style-type: none"> ■ อัตราการขาดสารอาหาร (ไอโอดีน เหล็ก) ในเด็กวัยเรียน
	MDG*	ลดภาวะทุพโภชนาการของเด็กปฐมวัยและเด็กวัยเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัดส่วนเด็กวัยเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีภาวะการเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามเกณฑ์อ้างอิง (น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ น้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง)
เป้าหมายหลัก 2 การศึกษา	MDG	ให้เด็กทุกคนทั้งหญิงและชายสำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษาภายในปี 2558	<ul style="list-style-type: none"> ■ อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิและรวม ระดับประถมศึกษา ■ อัตราการคงอยู่ระดับประถมศึกษา ■ อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากร อายุ 15-24 ปี
	MDG+	ให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภายในปี 2549 ให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภายในปี 2558	<ul style="list-style-type: none"> ■ อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิและรวม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ■ อัตราการคงอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ■ คะแนนสอบของนักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย
	MDG*	ลดอัตราการออกกลางคันระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เป็นร้อยละ 2.41 ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> ■ อัตราการออกกลางคันของนักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ■ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียน (ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย) ■ สัดส่วนโรงเรียนที่มีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครู ■ สัดส่วนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีคอมพิวเตอร์ มีแผนการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ และมีการใช้อินเตอร์เน็ตในโรงเรียน

ตารางที่ 2.2 MDG สภก MDG+ ประเทศไทย และ MDG* นครพนม (ต่อ)

ประเด็น	เป้าหมายย่อย		ตัวชี้วัด
เป้าหมายหลัก 3 ความเท่าเทียม ทางเพศ	MDG	ขจัดความไม่เท่าเทียมทางเพศในการศึกษา ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ภายในปี 2548 และในทุกระดับการศึกษา ภายในปี 2558	<ul style="list-style-type: none"> อัตราส่วนหญิงต่อชายระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา อัตราการอ่านออกเขียนได้หญิงต่อชาย อายุ 15–24 ปี สัดส่วนผู้หญิงในการทำงานที่ได้รับค่าตอบแทน นอกภาคการเกษตร
	MDG+	เพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในรัฐสภา องค์การบริหาร ส่วนตำบล และตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง ในราชการส่วนกลางเป็นสองเท่า ในช่วงปี 2545–2549	<ul style="list-style-type: none"> อัตราส่วนนักศึกษาหญิงต่อชายระดับอุดมศึกษา บางสาขาวิชา อัตราการอ่านออกเขียนได้หญิงต่อชายอายุ 40 ปี ขึ้นไป
	MDG*	เพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเป็นร้อยละ 10 ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> สัดส่วนผู้หญิงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ผู้บริหารระดับสูงและสมาชิกสภาท้องถิ่น)
เป้าหมายหลัก 4 สุขภาพเด็ก	MDG	ลดอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีลง สองในสาม ในช่วงปี 2533–2558	<ul style="list-style-type: none"> อัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี อัตราการตายของทารก (ต่อการเกิดมีชีพพันคน) สัดส่วนเด็กอายุ 1 ปี ได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัด
	MDG+	ลดอัตราการตายของทารกให้เหลือ 15 ต่อการ เกิดมีชีพพันคน ภายในปี 2549	
	MDG*	ลดอัตราทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัมให้น้อยกว่าร้อยละ 7 ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> อัตราการตายปริกำเนิด อัตราทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม อัตราการขาดออกซิเจนในทารกแรกเกิด
เป้าหมายหลัก 5 สุขภาพสตรีมีครรภ์	MDG	ลดอัตราการตายของมารดาสามในสี่ ในช่วงปี 2533–2558	<ul style="list-style-type: none"> อัตราการตายของมารดา สัดส่วนการคลอดบุตรที่ได้รับการดูแลจากบุคลากร สาธารณสุข
	MDG+	ลดอัตราการตายของมารดาให้เหลือ 18 ต่อ การเกิดมีชีพแสนคน ภายในปี 2549	
	MDG*	ลดอัตราการตายของมารดาให้เหลือ 18 ต่อ การเกิดมีชีพแสนคน ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> อัตราหญิงมีครรภ์ที่ได้รับการฝากครรภ์ครบ ตามเกณฑ์
เป้าหมายหลัก 6 โรคเอดส์	MDG	ชะลอและลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ภายในปี 2558	<ul style="list-style-type: none"> อัตราการติดเชื้อเอชไอวีในสตรีมีครรภ์ อัตราการรู้ถึงยางอนามัยของนักเรียนชายระดับ มัธยมศึกษา จำนวนเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์
	MDG+	ลดอัตราการติดเชื้อเอชไอวีในประชากร วัยเจริญพันธุ์ให้เหลือร้อยละ 1 ภายในปี 2549	<ul style="list-style-type: none"> อัตราการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรวัยเจริญพันธุ์ (ชายไทยที่ติดเชื้อทั้งหมด)
มาลาเรีย และ โรคสำคัญอื่น ๆ	MDG	ป้องกันและลดการเกิดโรคมาลาเรีย และ โรคสำคัญอื่น ๆ ภายในปี 2558	<ul style="list-style-type: none"> อัตราการเกิดโรคและอัตราการตายด้วยโรคมาลาเรีย อัตราผู้ป่วยและอัตราการตายด้วยโรควัณโรค อัตราการรักษาหายขาดเมื่อใช้ DOTS รักษา ผู้ป่วยวัณโรค
	MDG+	ลดอัตราการเกิดโรคมาลาเรียใน 30 จังหวัด ชายแดนให้เหลือ 1.4 ต่อ ประชากรพันคน ภายในปี 2549	<ul style="list-style-type: none"> อัตราผู้ป่วยและอัตราการตายด้วยโรคหัวใจ
	MDG*	เพิ่มอัตราการรักษาหายขาดของผู้ป่วย วัณโรคใหม่เสมอพบกว่าร้อยละ 85 ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> อัตราการเกิดโรคและอัตราป่วยตาย ด้วยโรค ไข้เลือดออก

ตารางที่ 2.2 MDG สภาก MDG+ ประเทศไทย และ MDG* นครพนม (ต่อ)

ประเด็น	เป้าหมายย่อย	ตัวชี้วัด	
เป้าหมายหลัก 7 การจัดการ สิ่งแวดล้อม	MDG	กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนและลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัดส่วนพื้นที่ป่าต่อพื้นที่จังหวัด ■ สัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์เพื่อพิทักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพต่อพื้นที่ประเทศ ■ อัตราการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด 1,000 บาท ■ สัดส่วนครัวเรือนที่ใช้เชื้อเพลิงประเภทฟืน ถ่าน
	MDG+	เพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนให้เป็นร้อยละ 8 ของพลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นต้น ภายในปี 2554 เพิ่มสัดส่วนการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์เป็นร้อยละ 30 ภายในปี 2549	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัดส่วนพลังงานหมุนเวียนในพลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นต้น ■ คุณภาพน้ำ ค่า pH, DO, BOD และ TCB ของแม่น้ำสายหลักและสาขาย่อย ■ สัดส่วนขยะมูลฝอยที่นำมาใช้ประโยชน์ใหม่
	MDG*	เพิ่มสัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพต่อพื้นที่จังหวัดร้อยละ 10 ในช่วงปี 2548-2552 ปรับปรุงพื้นที่ดินเค็ม ให้ได้มากกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัดส่วนพื้นที่ป่าชุมชนต่อพื้นที่จังหวัด ■ สัดส่วน อปท.ที่มีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ■ สัดส่วน อปท.ที่มีการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 3 R (Reduce Reuse Recycle) ■ สัดส่วนระยะทางการสร้างเขื่อนป้องกันการพังทลายของตลิ่งแม่น้ำโขงในเขตจังหวัด ■ สัดส่วนพื้นที่ดินเค็ม (ที่มีคราบเกลือมากกว่าร้อยละ 1) ที่ได้รับการปรับปรุงดิน
น้ำดื่มสะอาด และ สิ่งแวดล้อมสุขภาพ	MDG	ลดสัดส่วนประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและสิ่งแวดล้อมสุขภาพลงครึ่งหนึ่งในช่วงปี 2533-2558	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัดส่วนครัวเรือนที่เข้าถึงแหล่งน้ำดื่มสะอาด (เมืองและชนบท) ■ สัดส่วนครัวเรือนที่ใช้สิ่งแวดล้อมสุขภาพ (เมืองและชนบท)
	MDG*	ประชากรทุกครัวเรือนสามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและสิ่งแวดล้อมสุขภาพภายในปี 2552	
ความมั่นคง ด้านที่อยู่อาศัย	MDG	ยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในชุมชนแออัด 100 ล้านคนทั่วโลกภายในปี 2563	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัดส่วนครัวเรือนที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย (เป็นเจ้าของ เช่าซื้อ หรือเช่า)
	MDG*	ยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในชุมชนเมืองภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากรในเขตชุมชนเมือง

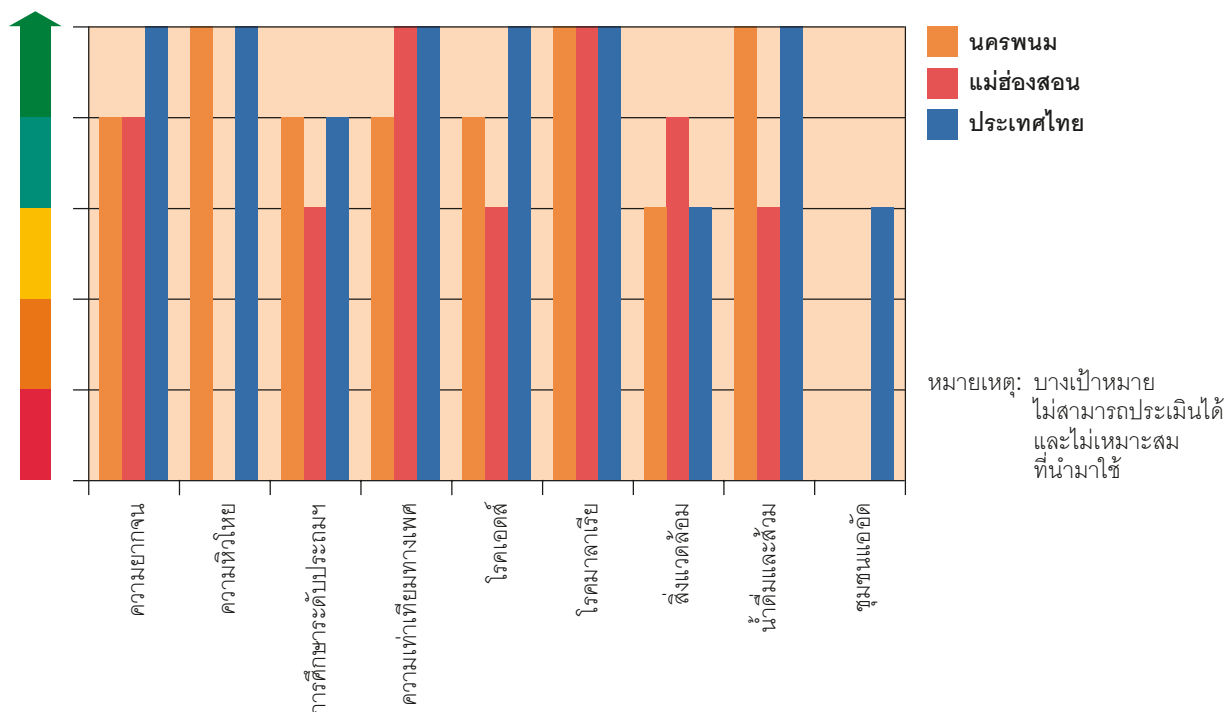
เปรียบเทียบผลการประเมินตามเป้าหมาย MDG ในจังหวัดน่าน

จากผลการประเมินการพัฒนาจังหวัดนครพนมตามเป้าหมาย MDG สากลข้างต้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการประเมินของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นจังหวัดน่านร่องแห่งแรกที่มีการประเมิน MDG ในระดับจังหวัด¹ และผลการประเมิน MDG ประเทศไทย² พบว่า จังหวัดนครพนมมีความก้าวหน้าในการพัฒนาจังหวัดตามกรอบ MDG มากกว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในด้านการให้การศึกษาระดับประถมศึกษา การดูแลสุขภาพและลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ และการเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและสุขอนามัยที่ดี แต่ยังคงมีความก้าวหน้าบางด้านที่น้อยกว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความเท่าเทียมทางเพศด้านการศึกษาที่น้อยกว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอน หากเมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินในระดับประเทศ ก็จะพบว่า จังหวัดนครพนมมียังมีความก้าวหน้าในการพัฒนาตามกรอบ MDG น้อยกว่าในระดับประเทศ ในขณะที่การพัฒนาในระดับประเทศสามารถบรรลุเป้าหมาย MDG สากลได้แล้วเป็นส่วนใหญ่

อย่างไรก็ตาม จังหวัดน่านร่องทั้งสองมีผลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความก้าวหน้ามากกว่าในระดับประเทศ นอกจากนี้ ยังพบว่าทั้งสองจังหวัดไม่ปรากฏชุมชนแออัด ทำให้ไม่มีการประเมินผลในตามเป้าหมายย่อยที่ 11 จึงนับว่ามีความก้าวหน้ามากกว่าในระดับประเทศอีกประเด็นหนึ่งด้วย (ดูแผนภูมิที่ 2.2)

นอกจากนี้ ผลการประเมินตามเป้าหมาย MDG ยังแสดงให้เห็นประเด็นที่น่าสนใจในด้านการชะลอและลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ การเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและสุขอนามัยที่ดี ถูกสุขลักษณะ ซึ่งการดำเนินงานในระดับประเทศได้มีความก้าวหน้าจนสามารถบรรลุเป้าหมาย MDG ได้ แต่การดำเนินงานในระดับจังหวัดกลับพบความแตกต่างที่ล่าช้ากว่ามาก โดยเฉพาะความแตกต่างระหว่างระดับประเทศกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ยิ่งนับเป็นความท้าทายในการพัฒนาที่จะนำไปสู่ “การพัฒนาคนและลดช่องว่างการพัฒนา” ซึ่งกำหนดไว้เป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ

แผนภูมิที่ 2.2 เปรียบเทียบการประเมินผลการพัฒนาประเทศไทย จังหวัดนครพนมและจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามเป้าหมาย MDG สากล

¹ จากรายงานการติดตามผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ปี 2548 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

² จากรายงานการติดตามผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ปี 2547 ประเทศไทย

รายงานการติดตามผล การพัฒนาจังหวัดนครพนม ตามเป้าหมาย MDG 1-7

เป้าหมายหลักที่ 1: ขจัดความยากจนและหิวโหย

เป้าหมายย่อยที่ 1 ลดสัดส่วนประชากรยากจนลงครึ่งหนึ่ง ในช่วงปี 2533-2558

เป้าหมาย MDG+ ลดสัดส่วนประชากรยากจนให้ต่ำกว่าร้อยละ 4 ภายในปี 2552

ประเมินผลการพัฒนา

ใกล้บรรลุเป้าหมาย MDG
ไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย MDG+

ตัวชี้วัด	2535	2537	2539	2541	2543	2545	2547
สัดส่วนประชากรยากจน (ร้อยละ)	61.10	41.14	35.19	36.32	52.44	38.88	32.27

ประเมินข้อมูล

คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล	ความต่อเนื่องของข้อมูล
★★★★	★★★★★

ดูคำอธิบายการประเมินข้อมูลที่ภาคผนวกที่ 4

MDG นครพนม

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
ลดสัดส่วนครัวเรือนในเขตชนบทที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อคนต่อปีให้ต่ำกว่าร้อยละ 4 ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> สัดส่วนครัวเรือนในที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อคนต่อปี อัตราการว่างงาน อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภาคการเกษตร อัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินฝากของกองทุนชุมชน รายได้เฉลี่ยของประชากรในจังหวัด (เขตเมืองและเขตชนบท)

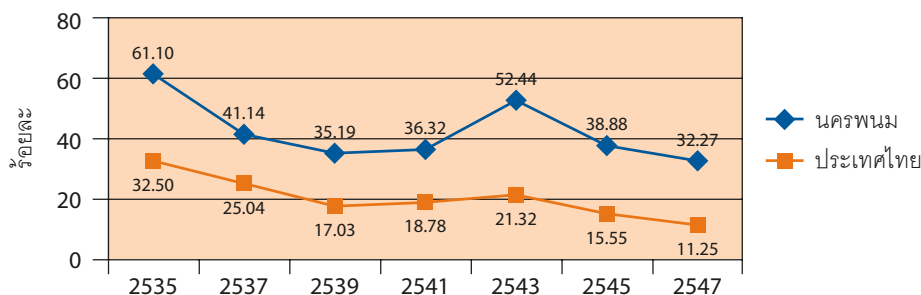
รายงานผลการพัฒนา

สถานการณ์ด้านความยากจนในจังหวัดนครพนม ประเมินด้วยสัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน³ พบว่ามีแนวโน้มลดลง เช่นเดียวกับแนวโน้มสัดส่วนประชากรยากจนของประเทศ (ดังแผนภูมิที่ 3.1) โดยในช่วงที่ประเทศไทยมีวิกฤตทางเศรษฐกิจในช่วงปี 2540-2543 จังหวัดนครพนมได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวเช่นเดียวกันและส่งผลให้สัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดโดยในปี 2535 สัดส่วนประชากรยากจนของจังหวัดนครพนมเท่ากับร้อยละ 61.10 และลดลงเหลือร้อยละ 36.32 ในปี 2541 จากนั้น เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 52.44 ในปี 2543 โดยข้อมูลปัจจุบันปี 2547

มีสัดส่วนประชากรยากจนเท่ากับร้อยละ 32.27 หากแนวโน้มยังเป็นเช่นนี้ คาดว่าจังหวัดนครพนมจะสามารถบรรลุเป้าหมาย MDG สากลได้ตามเวลาที่กำหนด

อย่างไรก็ตาม สัดส่วนประชากรยากจนของจังหวัดนครพนม ยังคงสูงกว่าสัดส่วนประชากรยากจนในระดับประเทศและเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทยค่อนข้างมาก จึงยากที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ตามเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเฉพาะนอกเขตเทศบาล พบว่า ในปี 2547 มีสัดส่วนประชากรยากจนเท่ากับร้อยละ 35.01 ซึ่งสูงกว่าในเขตเทศบาลที่มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 16.93

แผนภูมิที่ 3.1 สัดส่วนประชากรยากจนประเทศไทยและจังหวัดนครพนม

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือน (จปฐ.) ที่จัดเก็บข้อมูลโดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครพนม พบว่า สัดส่วนครัวเรือนในเขตชนบทของจังหวัดนครพนมที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อคนต่อปี มีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ จากปี 2545 ที่เท่ากับร้อยละ 76.93 เหลือร้อยละ 7.7 ในปี 2548 ซึ่งมีแนวโน้มเช่นเดียวกับสัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน

เมื่อพิจารณาช่องว่างความยากจนและความรุนแรงของความยากจนในจังหวัดนครพนม พบว่ามีแนวโน้มลดลงในช่วงปี 2535-2547 โดยมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นและลดลงตามสถานการณ์ของสัดส่วนประชากรยากจน กล่าวคือ ในปี 2535 ช่องว่างความยากจนและความรุนแรงของความยากจนมีค่าเท่ากับ 24.00 และ 11.15 ตามลำดับ จากนั้นมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ และกลับมีค่าสูงขึ้นในปี 2543 ที่เท่ากับ 16.46 และ 6.55 ตามลำดับ ซึ่งข้อมูลล่าสุดในปี 2547 พบว่าลดลงเหลือ 9.47 และ 3.92 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม

ก็ตาม การกระจายรายได้ของจังหวัดนครพนมซึ่งพิจารณาจากส่วนแบ่งรายได้ครัวเรือนของประชากรร้อยละ 20 ที่ยากจนที่สุด มีแนวโน้มค่อนข้างคงที่ในช่วงปี 2537-2547 โดยปี 2537 เท่ากับร้อยละ 7.2 และปี 2547 เท่ากับร้อยละ 7.3

คณะทำงานติดตามผล MDG ของจังหวัดนครพนม มีความเห็นว่าข้อมูลข้างต้น ยังไม่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์จริงในพื้นที่มากนัก และไม่สามารถสะท้อนสถานการณ์จริงของจังหวัดได้ครอบคลุมทุกมิติ จึงได้พิจารณาเพิ่มตัวชี้วัดอื่นๆ เข้ามา ได้แก่ สัดส่วนครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อคนต่อปี (เขตเมืองและเขตชนบท) อัตราการว่างงาน อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ภาคการเกษตร อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินฝากกองทุนชุมชน และรายได้เฉลี่ยของประชากรในจังหวัด (เขตเมืองและเขตชนบท) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบสำหรับการติดตามผลด้านความยากจนของจังหวัดนครพนมในโอกาสต่อไป

³ การประเมินสถานการณ์ความยากจนในประเทศไทย โดย สศช. ได้ใช้ข้อมูลจากการปรับปรุงเส้นความยากจนใหม่ที่มีความครอบคลุมความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตในปัจจุบันมากขึ้น

การประเมินผลด้านความยากจนโดยใช้เส้นความยากจน ส่วนใหญ่ใช้ในระดัมนครพนม คือ ระดับประเทศ และระดับภูมิภาค ยังไม่มีการนำมาใช้ในการประเมินผลความยากจนในระดับจังหวัดอย่างเป็นทางการ เนื่องจากมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างน้อย อย่างไรก็ตาม จากชุดข้อมูลที่มีอยู่ สศช. สามารถทำการประเมินผลด้านความยากจนในระดับจังหวัด โดยพบว่า เส้นความยากจนของจังหวัดนครพนมมีค่าต่ำกว่าเส้นความยากจนของประเทศมาโดยตลอด ข้อมูลล่าสุดในปี 2547 เส้นความยากจนของนครพนมมีค่า 1,069 บาทต่อคนต่อเดือน ในขณะที่เส้นความยากจนของประเทศ มีค่า 1,242 บาทต่อคนต่อเดือน

ความท้าทาย

จังหวัดนครพนมใกล้จะบรรลุเป้าหมาย MDG สาธารณสุขและสถานการณ์ความยากจนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทยได้ตามเวลาที่กำหนด เนื่องจากยังคงมีความแตกต่างจากระดับประเทศอยู่มาก ซึ่งนครพนมจัดว่าเป็นจังหวัดที่มีความยากจนในลำดับต้น ๆ ของประเทศ แม้ปัจจุบัน จังหวัดนครพนมได้มุ่งเน้นนโยบายและยุทธศาสตร์ในการจัดความยากจนเป็นเรื่องหลัก โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสินค้าเกษตร เช่น ข้าวหอมมะลิ ยางพารา และการส่งเสริมการเลี้ยงปลาเผาะเพื่อการส่งออก รวมถึงการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ส่งผลให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น แต่กลับพบว่ากลุ่มคนจนยังไม่ได้รับประโยชน์จากนโยบายดังกล่าวอย่างเต็มที่ จึงต้องทบทวนมาตรการที่สามารถกระจายประโยชน์สู่กลุ่มคนจนได้อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม จังหวัดนครพนมยังมีโอกาสต่าง ๆ ช่วยลดปัญหาความยากจน อาทิ การเป็นจังหวัดนำร่องในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษา การพัฒนาด้านระบบคมนาคมเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งจะช่วยผลักดันและเพิ่มมูลค่าด้านการค้าและการท่องเที่ยวให้เพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์การขจัดปัญหาความยากจน

แม้ว่าจังหวัดนครพนมจะไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทยได้ตามเวลาที่กำหนดในปี 2552 แต่ยังมีงานที่จะดำเนินงานยุทธศาสตร์การขจัดความยากจน ซึ่งได้กำหนดไว้เป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาจังหวัดมาตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน รวมทั้งได้มีเป้าหมายในการเพิ่มรายได้ของครัวเรือนในเขตชนบทให้มากกว่า 20,000 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

การจัดความยากจนของจังหวัดนครพนมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ต้องอาศัยการประสานงานและความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ในการเสริมสร้างศักยภาพแก่ประชาชนที่ยากจน เปิดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์การขจัดปัญหาความยากจนของจังหวัดนครพนม มีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- **พัฒนาฐานข้อมูลคนจน** โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ และมีการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้อง ครอบคลุม และชัดเจนร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา เช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหาการไม่เข้าถึงแหล่งทุน ปัญหาสิทธิที่ดินทำกิน ให้เป็นไปอย่างถูกต้องเป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน ตลอดจนจัดให้มีการวางแผนแก้ไขปัญหาที่ทันต่อสถานการณ์และให้บริการคำแนะนำแก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ
- **ยกระดับการเรียนรู้และเสริมสร้างความมั่นคงในดำรงชีวิต** ด้วยการส่งเสริมอาชีพทางเลือกและประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานและส่งเสริมการศึกษาออกโรงเรียน รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พอเหมาะ และการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และเข้าถึงได้สะดวก
- **เพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและการค้า** ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างการผลิต ลดต้นทุน และสร้างมูลค่าเพิ่ม การปรับใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการผลิตและพัฒนาภาคเกษตรอย่างครบวงจร ด้วยการยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม และสินค้า OTOP ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ การสร้างแรงจูงใจในการลงทุนและการค้าชายแดน การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาทักษะในการดำเนินงานด้านธุรกิจแก่ผู้ประกอบการและองค์กรชุมชน ตลอดจนพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง (logistic) ให้มีความเชื่อมโยง ปลอดภัยและสะดวก
- **เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน** ด้วยการยกระดับกองทุนหมู่บ้านให้เป็นธนาคารชุมชน การยกระดับคุณภาพการวางแผนชุมชนอย่างมีส่วนร่วมและบูรณาการสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของผู้นำและประชาคม และการสนับสนุนงานวิจัยที่สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีเหมาะสมของชุมชน

เป้าหมายย่อยที่ 2 ลดสัดส่วนประชากรที่หัวโหลยลงครึ่งหนึ่ง ในช่วงปี 2533-2558

เป้าหมาย MDG⁺ –

ประเมินผลการพัฒนา

บรรลุเป้าหมาย MDG แล้ว

ตัวชี้วัด	2535	2537	2539	2541	2543	2545	2547	2548
สัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนด้านอาหาร (ร้อยละ)	23.08	10.41	5.21	5.01	15.25	15.00	9.07	
อัตราเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ)			13.47	8.14	7.90	7.20	6.51*	6.40*

* ตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป ใช้อัตราเด็กอายุ 0-5 ปี ที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์แทน

ประเมินข้อมูล

คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล	ความต่อเนื่องของข้อมูล
★★★★	★★★★★

ดูคำอธิบายการประเมินข้อมูลที่ภาคผนวกที่ 4

MDG นครพนม

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
ลดภาวะทุพโภชนาการของเด็กปฐมวัยและเด็กวัยเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none">สัดส่วนเด็กวัยเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีภาวะการเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามเกณฑ์อ้างอิง (น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ น้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง)

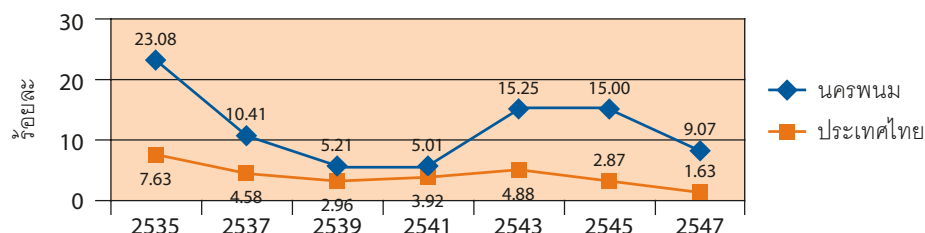
รายงานผลการพัฒนา

การประเมินสถานการณ์ด้านความหิวโหยของจังหวัดนครพนม พิจารณาจากข้อมูลสัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนด้านอาหาร⁴ พบว่า มีแนวโน้มลดลงอย่างมากในช่วงปี 2535-2541 และเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในปี 2543 หลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ แต่ได้ลดลงอีกครั้งในปี 2545

จากข้อมูลล่าสุดในปี 2547 จังหวัดนครพนมมีสัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนด้าน

อาหารเท่ากับร้อยละ 9.07 ซึ่งลดลงมากกว่าครึ่งจากปี 2535 ที่เท่ากับร้อยละ 23.08 ทำให้จังหวัดนครพนมบรรลุเป้าหมาย MDG สากลก่อนเวลาที่กำหนด อย่างไรก็ตาม สัดส่วนดังกล่าวยังคงอยู่ในระดับที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับระดับประเทศ โดยจังหวัดนครพนมมีสัดส่วนสูงกว่าระดับประเทศมาโดยตลอด (ดังแผนภูมิที่ 3.2) ทั้งนี้ สถานการณ์ข้างต้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงการมีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่ายด้านอาหารที่เกิดขึ้นเท่านั้น ไม่สามารถแสดงถึงสถานการณ์ด้านภาวะโภชนาการได้อย่างชัดเจน

แผนภูมิที่ 3.2 สัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนด้านอาหารประเทศไทยและจังหวัดนครพนม

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ส่วนสถานการณ์ด้านภาวะโภชนาการอื่น ๆ พบว่า อัตราเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ของจังหวัดนครพนมมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2538 มีอัตราเท่ากับร้อยละ 14.69 และลดลงเหลือร้อยละ 6.40 ในปี 2548⁵ (ดังแผนภูมิที่ 3.3) ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่าเป้าหมายแผนฯ 9 ของ สธ. ที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 7 จึงกล่าวได้ว่าจังหวัดนครพนมมีการพัฒนาด้านโภชนาการที่ดีในเด็กอายุต่ำกว่าห้าปี

นอกจากนี้ ยังพบว่าเด็กวัยเรียนในจังหวัดนครพนมได้รับสารอาหารจำเป็นที่ครบถ้วนและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย และไม่มีปัญหาการขาดสารไอโอดีน ซึ่งมีอัตราต่ำกว่าเป้าหมายแผนฯ 9 ของ สธ. ที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 5 มาตั้งแต่ปี 2540 และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเท่ากับ 1.42 ในปี 2548 ส่วนอัตราการเป็นโรคโลหิตจางเนื่องจาก

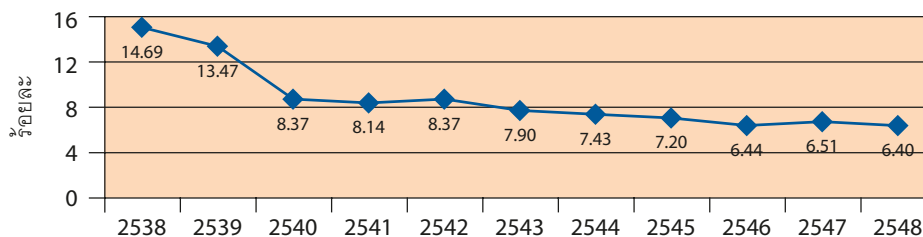
ขาดธาตุเหล็กในเด็กวัยเรียน พบว่า มีแนวโน้มลดลง โดยในช่วงปี 2538-2547 มีอัตราที่สูงกว่าเป้าหมายแผนฯ 9 ของ สธ. ซึ่งกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 10 แต่จากข้อมูลล่าสุดปี 2548 ที่มีอัตราเท่ากับร้อยละ 6.39 แสดงให้เห็นว่าการขาดธาตุเหล็กในเด็กวัยเรียนของจังหวัดนครพนมไม่เป็นปัญหาอีกต่อไป แต่ยังคงต้องมีการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลสถานการณ์ข้างต้น คณะทำงานติดตามผล MDG จังหวัดนครพนมเห็นความสำคัญของการให้ความรู้ในการบริโภคที่เหมาะสม จึงได้พิจารณาการเพิ่มตัวชี้วัด สัดส่วนเด็กวัยเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีภาวะการเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามเกณฑ์อ้างอิง (น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ น้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง) ในการติดตามผลครั้งต่อไป

⁴ ประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนด้านอาหาร คือ ประชากรที่มีรายได้ไม่เพียงพอในการจัดหาอาหารเพื่อบริโภคอย่างเพียงพอ ความต้องการพลังงานขั้นต่ำตามมาตรฐานที่กรมอนามัยกำหนด คำนวณโดย สคช. และเป็นข้อมูลชุดเดียวกับสัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ซึ่งปี 2547 จังหวัดนครพนมมีเส้นความยากจนด้านอาหารเท่ากับ 598 บาท/คน/เดือน ในขณะที่เส้นความยากจนด้านอาหารของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและของประเทศไทยเท่ากับ 604 และ 632 บาท/คน/เดือน ตามลำดับ

⁵ ในปีงบประมาณ 2547 สธ. โดยกรมอนามัยได้ขยายช่วงอายุของเด็กที่ต้องชั่งน้ำหนักเป็น 0-72 เดือน (ต่ำกว่า 6 ปี) และปรับเกณฑ์อ้างอิงน้ำหนัก ส่วนสูงในการประเมินภาวะการเจริญเติบโตของเด็ก ดังนั้นจึงเปลี่ยนตัวชี้วัดเป็น "อัตราเด็กอายุ 0-5 ปีที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์" ตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป

แผนภูมิที่ 3.3 อัตราเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีที่น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครพนม

ความท้าทาย

ในขณะที่สัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนด้านอาหารของจังหวัดนครพนมมีแนวโน้มลดลง และสามารถบรรลุเป้าหมาย MDG สากลได้ แต่ยังมีสัดส่วนที่สูงกว่าสัดส่วนของประเทศค่อนข้างมาก และจากการความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ จังหวัดนครพนมก็ได้เผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลง รูปแบบการบริโภค เช่นเดียวกับสังคมอื่น ๆ ที่ได้รับสารอาหารที่ไม่เหมาะสมจากการบริโภค จึงต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย โดยเฉพาะในเด็กวัยเรียนที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านร่างกายและสมอง

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมภาวะโภชนาการที่ดี

ในการพัฒนาด้านภาวะโภชนาการของจังหวัดนครพนม จะเน้นไปที่การส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนมีภาวะโภชนาการที่ดี โดยการปรับพฤติกรรมการบริโภคของประชาชน การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการบริโภคอาหารในชีวิตประจำวันและส่งเสริมให้เยาวชนได้รับอาหารที่มีประโยชน์อย่างทั่วถึง

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมภาวะโภชนาการที่ดี มีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- **ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริโภคที่ดี** โดยมุ่งเน้นไปที่ผู้ปกครองของเด็กในกลุ่มเสี่ยงที่ต้องมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับพฤติกรรมการบริโภคให้ถูกต้อง รวมถึงการให้ความรู้และคำแนะนำแก่ครูในโรงเรียนระดับต่าง ๆ ในการบูรณาการความรู้ทางด้านโภชนาการสู่หลักสูตรการเรียนการสอน
- **ยกระดับคุณภาพอาหารในสถานศึกษา** โดยการขยายและพัฒนาประสิทธิภาพโครงการอาหารกลางวันและนมโรงเรียน ให้ครอบคลุมและมีคุณภาพ เพื่อให้เด็กได้รับสารอาหารอย่างพอเพียงและครบถ้วน และปลูกฝังค่านิยมในการดื่มนมทุกวันให้แก่เด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัย ปรับปรุงคุณภาพอาหารและการจัดการด้านสุขาภิบาลของโรงอาหารในสถานศึกษา ประสานงานกับ อปท. และชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมการขายอาหารบริเวณสถานศึกษา ให้มีคุณภาพและถูกหลักโภชนาการ รวมถึงการให้ความรู้และสร้างความตระหนักของผู้ประกอบการในสถานศึกษา
- **พัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน** โดยเน้นการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคให้เหมาะสมได้มาตรฐาน ส่งเสริมให้ อปท. เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างความรู้ด้านโภชนาการที่ดีและการจัดการสุขาภิบาลภายในศูนย์ฯ ที่ถูกต้องแก่บุคลากรของศูนย์ฯ และมีติดตามประเมินผลอย่างจริงจัง

เป้าหมายหลักที่ 2: ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา

เป้าหมายย่อยที่ 3 ให้เด็กทุกคนทั้งหญิงและชายสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี 2558

เป้าหมาย MDG+ ให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภายในปี 2549 และ
ให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภายในปี 2558

ประเมินผลการพัฒนา

ไถ่กลับบรรลุเป้าหมาย MDG

ไม่สามารถบรรลุ MDG+ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, มีโอกาสบรรลุ MDG+ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตัวชี้วัด	2538	2540	2542	2544	2546	2548
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิระดับประถมศึกษา (ร้อยละ)	92.08	89.41	73.28	87.27	90.75*	86.74*
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนรวมระดับประถมศึกษา (ร้อยละ)	109.64	106.05	99.58	99.69	98.88	96.44
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ)		58.45	51.39	67.12	61.07	71.26
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ)	70.08	81.80	87.39	88.00	86.92	91.83
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ)		26.93	34.46	31.57	51.53	38.32
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ)	25.80	37.36	46.65	50.60	54.82	52.80

* ไม่รวมข้อมูลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ประเมินข้อมูล

คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล	ความต่อเนื่องของข้อมูล
★ ★ ★	★ ★ ★ ★

ดูคำอธิบายการประเมินข้อมูลที่ภาคผนวกที่ 4

MDG ความสำเร็จ

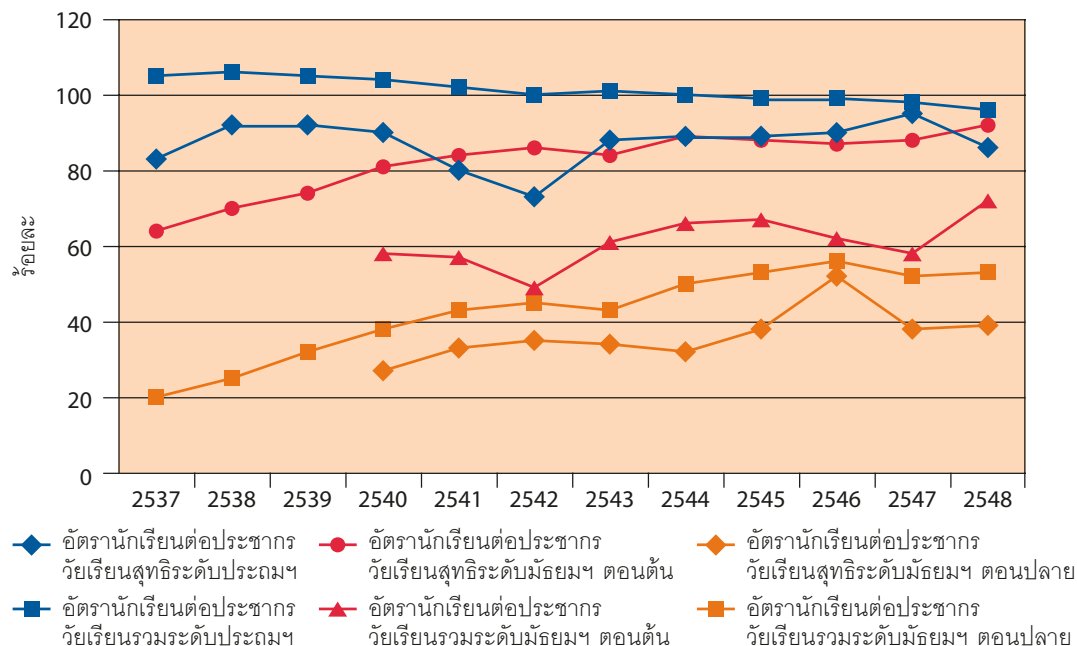
เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
ลดอัตราการออกกลางคันระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เป็นร้อยละ 2.41 ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> อัตราการออกกลางคันของนักเรียน (ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียน (ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย) สัดส่วนโรงเรียนที่มีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครู (ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย) สัดส่วนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีคอมพิวเตอร์ มีแผนการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ และมีการใช้อินเทอร์เน็ตในโรงเรียน

รายงานผลการพัฒนา

จังหวัดนครพนมมีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา พบว่า สถานการณ์การศึกษา ระดับประถมศึกษา มีการพัฒนาจนใกล้บรรลุเป้าหมาย MDG สากล พิจารณาจากอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิที่สูงเกินกว่าร้อยละ 85 มาตั้งแต่ปี 2537 โดยข้อมูลล่าสุดในปี 2548 เท่ากับร้อยละ 86.74⁶ และเมื่อพิจารณาประกอบกับอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนรวมที่แม้จะมีแนวโน้มที่ลดลง แต่

ยังคงอยู่ในระดับที่มากกว่าร้อยละ 95 โดยในช่วงปี 2537-2543 มีอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 100 ซึ่งเป็นผลมาจากในช่วงปีดังกล่าว จังหวัดนครพนมมีประชากรที่ไม่มีสัญชาติไทยประมาณร้อยละ 5 จากการอพยพหนีภัยสงครามของชาวเวียดนามส่งผลให้นักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนส่วนหนึ่งไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ค่าตัวเลขจึงสูงกว่าความเป็นจริง โดยข้อมูลล่าสุดในปี 2548 มีอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนรวมระดับประถมเท่ากับร้อยละ 96.44

แผนภูมิที่ 3.4 อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลจากกระทรวงศึกษาธิการและกรมการปกครอง

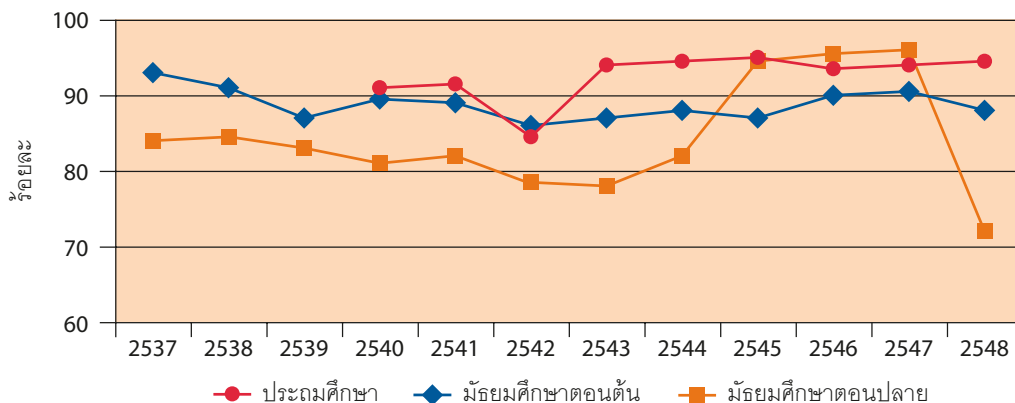
ส่วนการพัฒนาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของจังหวัดนครพนม พบว่ามีความก้าวหน้าน้อยกว่าในระดับประถมศึกษา โดยอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิและรวมในระดับมัธยมตอนต้นมีแนวโน้มที่สูงขึ้น จากข้อมูลล่าสุดในปี 2548 มีอัตราเท่ากับร้อยละ 71.26 และ 91.83 ตามลำดับ ซึ่งยังคงห่างจากเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทยค่อนข้างมากจึงยากที่จะบรรลุได้ภายในปี 2549 ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความก้าวหน้าน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่พบว่ามีโอกาสบรรลุเป้าหมาย MDG+ โดยอัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิและรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากข้อมูลล่าสุดในปี 2548 มีอัตราเท่ากับร้อยละ 38.32 และ 52.80 ตามลำดับ ซึ่งแม้จะยังคงห่างจากเป้าหมายค่อนข้างมาก แต่ยังมีโอกาสในการบรรลุเป้าหมายในปี 2558 หากได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาอัตราการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา พบว่ามีอัตราการคงอยู่ค่อนข้างสูง คือ มากกว่าร้อยละ 90 โดยในปี 2548 มีอัตราการคงอยู่เท่ากับร้อยละ 93.45 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เข้าเรียนในระดับประถมศึกษามีโอกาสในการเรียนจบสูง ส่วนอัตราการคงอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีอัตราสูงกว่าร้อยละ 90 ในช่วงปี 2546-2547 จากนั้นลดลงเหลือร้อยละ 87.86 ในปี 2548 และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า อัตราการคงอยู่มีอัตราสูงกว่าร้อยละ 90 ในช่วงปี 2545-2547 จากนั้นลดลงเป็นร้อยละ 72.08⁷ ในปี 2548 แสดงถึงโอกาสที่เด็กทุกคนจะได้รับการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีน้อยลง คณะทำงานจังหวัดนครพนมเห็นควรให้มีการเพิ่มตัวชี้วัดอัตราการออกกลางคัน เพื่อเฝ้าระวังการออกกลางคันที่ส่งผลถึงอัตราการคงอยู่ ในการติดตามผลครั้งต่อไป

⁶ ไม่รวมข้อมูลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 6 แห่งที่มีข้อมูลจำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษาทั้งหมด 444 คน แต่ไม่พบข้อมูลนักเรียนแยกตามรายอายุ

⁷ ไม่รวมข้อมูลจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

แผนภูมิที่ 3.5 อัตราการคงอยู่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ที่มา: จำนวนจากข้อมูลจากกระทรวงศึกษาธิการ

ในด้านอัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากร⁸ อายุ 15–24 ปี ที่ได้จากข้อมูลสำมะโนประชากรและเคหะในปี 2543 พบว่ามีประชากรอายุ 15–24 ปีที่อ่านออกเขียนได้มีร้อยละ 99.00 เพิ่มขึ้นจากปี 2533 ที่เท่ากับร้อยละ 98.89 เล็กน้อย และสูงกว่าในระดับประเทศที่เท่าร้อยละ 98.00 ในปี 2543 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนในจังหวัดนครพนมส่วนหนึ่งได้รับการศึกษาการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

การประเมินคุณภาพการศึกษาของจังหวัดนครพนมจากคะแนนสอบของนักเรียน⁹ ในรายวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ พบว่าในระดับประถมศึกษาทุกรายวิชาคะแนนเฉลี่ยมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี 2539–2546 จนกระทั่งในปี 2547 มีแนวโน้มสูงขึ้นโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 45.98, 40.51, 43.73 และ 43.86 ตามลำดับ ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นผ่าน¹⁰ ที่คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกำหนดไว้ และสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศในทุกรายวิชา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นคะแนนเฉลี่ยในทุกรายวิชามีแนวโน้มลดลงในช่วงปี 2540–2546 เช่นเดียวกัน โดยปี 2547 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 41.07, 35.13, 37.29 และ 39.02 ตามลำดับ ซึ่งในรายวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยที่สูงขึ้นจากปี 2546 ส่วนภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยลดลง โดยทุกรายวิชามีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นผ่านและ

สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งมีข้อมูลการทดสอบในปี 2540 และ 2546 พบว่ามีแนวโน้มลดลงในรายวิชาภาษาไทยและวิทยาศาสตร์ โดยปี 2546 มีคะแนนเฉลี่ยในรายวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เท่ากับร้อยละ 39.04, 34.01, 29.42 และ 39.67 ตามลำดับ ซึ่งผ่านเกณฑ์ประเมินขั้นผ่านทุกรายวิชา แต่พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ

คณะทำงานติดตามผล MDG จังหวัดนครพนม ได้เห็นความสำคัญในการเพิ่มคุณภาพการศึกษา จึงกำหนดให้เพิ่มตัวชี้วัดสัดส่วนโรงเรียนที่มีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครู¹¹ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการวัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการติดตามผลครั้งต่อไป เนื่องจากพบว่าในปี 2548 มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 7.60, 26.98 และ 22.22 ตามลำดับ ยังประสบปัญหาขาดแคลนครูผู้สอน โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล และจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยในปี 2548 พบว่านักเรียนในจังหวัดนครพนมต้องได้รับการพัฒนาในรายวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

⁸ การอ่านออกเขียนได้ หมายถึง ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป การอ่านออกเขียนได้จะเป็นภาษาใด ๆ ก็ได้ทั้งสิ้น โดยอ่านและเขียนข้อความง่าย ๆ ได้ ถ้าอ่านออกเพียงอย่างเดียวแต่เขียนไม่ได้ให้ถือว่าเป็นอ่านเขียนไม่ได้ โดยอ้างอิงจากคำจำกัดความของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2543

⁹ การประเมินโดยใช้แบบทดสอบกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

¹⁰ รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2547 (<http://bet.obec.go.th/>)

¹¹ เกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครูกำหนดให้แต่ละโรงเรียนมีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนไม่เกิน 1 ต่อ 25 คน

ตามกรอบ MDG+ ประเทศไทยได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมฐานความรู้ จึงกำหนดให้มีการติดตามการพัฒนาด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศของเยาวชน ซึ่งข้อมูลอัตราการมีทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศของประชากรอายุ 15-24 ปี ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลในระดับจังหวัด จังหวัดนครพนมจึงปรับมาใช้สัดส่วนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีคอมพิวเตอร์ มีแผนการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ และมีการใช้อินเตอร์เน็ตในโรงเรียน ซึ่งพบว่าในปี 2548 โรงเรียนมัธยมศึกษาร้อยละ 99.32 มีคอมพิวเตอร์ใช้ในการเรียนการสอน แต่พบว่ามีโรงเรียนร้อยละ 27.03 มีคอมพิวเตอร์เพียง 1-5 เครื่องเท่านั้นซึ่งไม่เพียงพอ และมีโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ร้อยละ 69.59 ส่วนโรงเรียนที่มีการใช้อินเตอร์เน็ตมีเท่ากับร้อยละ 84.46 จากข้อมูลดังกล่าวจังหวัดนครพนมต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบสารสนเทศในโรงเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกล

ความท้าทาย

การศึกษาในระดับประถมศึกษาของจังหวัดนครพนมใกล้บรรลุเป้าหมาย MDG สากล ส่วนในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายยังห่างไกลจากเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย จังหวัดนครพนมควรดำรงมาตรการส่งเสริมการศึกษาในระดับประถมศึกษา และกำหนดมาตรการเร่งด่วนในการส่งเสริมการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งต้องมีการพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกันระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษา เพื่อให้สามารถประเมินสถานการณ์ในการพัฒนาได้ถูกต้องมากขึ้น

นอกจากนี้ จากผลการประเมินด้วยแบบทดสอบกลางของ สพฐ. และจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียน พบว่า นักเรียนในจังหวัดนครพนมมีคะแนนเฉลี่ยในรายวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์น้อยในทุกระดับการศึกษา ซึ่งมีผลมาจากคุณภาพของครูผู้สอนที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา การมีจำนวนครูไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ทำให้ครูรับภาระในการสอนมาก ตลอดจนการขาดโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย จังหวัดนครพนมต้องให้ความสำคัญเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การย้ายไปเรียนต่างจังหวัดของนักเรียนมีน้อยลงตามไปด้วย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา

การพัฒนาทางการศึกษาของจังหวัดนครพนมต้องเพิ่มการประสานงานระหว่างหน่วยงานในการขับเคลื่อนการพัฒนาทางการศึกษาอย่างเป็นระบบและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการให้บริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา และแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของจังหวัดนครพนมมีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

■ **สร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน** ด้วยการกำหนดเขตบริการของแต่ละโรงเรียนให้ชัดเจน และจัดทำสำมะโนนักเรียนให้ครบทุกโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินการเชิงรุก การรณรงค์ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาที่สูงขึ้น การเฝ้าระวังการออกกลางคันของนักเรียนและพัฒนาระบบส่งต่อกรณีเด็กย้ายโรงเรียน การจัดสวัสดิการด้านต่างๆ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการมาเรียนของนักเรียน การสนับสนุนและจัดการศึกษาแก่คนพิการ ด้อยโอกาส บุคคลที่บกพร่องในรูปแบบพิเศษอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง การพัฒนาการศึกษานอกระบบให้มีช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพชุมชน

■ **พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน** ด้วยการพัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐานเหมาะสมกับผู้เรียน การพัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลให้เป็นมาตรฐาน การปรับปรุงรูปแบบ วิธีการสอนภาษาทั้งไทย อังกฤษ ภาษาต่างประเทศอื่นๆ ให้เหมาะสมกับการใช้งานได้จริง การส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน การพัฒนาเครือข่ายโรงเรียนในการร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การส่งเสริมหลักสูตรระยะสั้นและวิชาชีพให้ผู้เรียนให้เกิดรายได้ หรือนำไปประกอบอาชีพได้ในชีวิตประจำวัน สร้างต้นแบบและขยายผลการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนรู้อาชีพของเยาวชน ตลอดจนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เอกชน และ อปท.

- **เพิ่มศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา** ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเหมาะสม การเปลี่ยนกระบวนทัศน์และเพิ่มสมรรถนะวิชาชีพครูโดยคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมครูและบุคลากรทางการศึกษา การสนับสนุนเครือข่าย การพัฒนาครูที่สอดคล้องกับความต้องการ และการพัฒนาระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม การรายงานผลการศึกษาของหน่วยงานทุกระดับ
- **บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษา** โดยการร่วมกันพัฒนาระบบ ข้อมูลทางการศึกษาให้เป็นระบบเดียวกันและมีคุณภาพ จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาแบบบูรณาการของจังหวัดและมีการจัดทำ

แผนในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียว เสริมสร้างความร่วมมือกับ อปท. และชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

- **ยกระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ได้มาตรฐาน** โดยเร่งปรับปรุงโครงสร้างให้มีเอกภาพ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการบริหารจัดการองค์กรที่จัดการศึกษา พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ระดับวิชาการและทักษะเฉพาะด้าน สนับสนุนการทำงานวิจัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่น ผลักดันให้สถาบันอุดมศึกษา เป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนด้านวิชาการและการพัฒนาศักยภาพ อปท.

เป้าหมายหลักที่ 3: ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและบทบาทสตรี

เป้าหมายย่อยที่ 4 ขจัดความไม่เท่าเทียมทางเพศในการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ภายในปี 2548 และในทุกระดับการศึกษาภายในปี 2558

เป้าหมาย MDG⁺ เพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในรัฐสภา องค์การบริหารส่วนตำบล และตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง ในราชการส่วนกลางเป็นสองเท่าในช่วงปี 2545–2549

ประเมินผลการพัฒนา

บรรลุเป้าหมาย MDG ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา, ไกล่บรรลุเป้าหมาย MDG ในระดับอุดมศึกษา ไม่สามารถใช้เป้าหมาย MDG⁺ กับคนจนได้ทั้งหมด

ตัวชี้วัด	2536	2538	2540	2542	2544	2546	2548
อัตราส่วนนักเรียนหญิงต่อชาย ระดับประถมศึกษา	0.97	0.95	0.96	0.96	0.97	0.96	0.96*
อัตราส่วนนักเรียนหญิงต่อชาย ระดับมัธยมศึกษา	1.05	1.01	1.01	1.03	1.06	1.08	1.04
อัตราส่วนนักเรียนหญิงต่อชาย ระดับอุดมศึกษา	0.95	1.04	1.04	1.07	1.04	0.69**	0.76**

* ไม่รวมข้อมูลจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

** ไม่รวมข้อมูลจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประเมินข้อมูล

คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล	ความต่อเนื่องของข้อมูล
★★★★	★★★★★

ดูคำอธิบายการประเมินข้อมูลที่ภาคผนวกที่ 4

MDG อื่นๆ

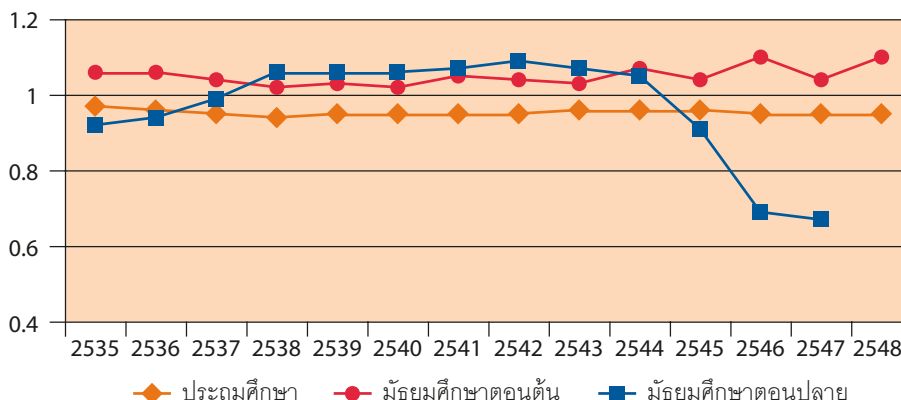
เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
เพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นร้อยละ 10 ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> สัดส่วนผู้หญิงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ผู้บริหารระดับสูงและสมาชิกสภาท้องถิ่น)

รายงานผลการพัฒนา

เด็กหญิงและเด็กชายในจังหวัดนครพนมมีโอกาสได้รับการศึกษาในอัตราใกล้เคียงกัน ซึ่งบรรลุเป้าหมาย MDG สาขาค่าด้านความเท่าทางเพศในการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยในการศึกษาระดับประถมศึกษา มีเด็กหญิงเข้าเรียนน้อยกว่าเด็กชายเล็กน้อย ซึ่งอัตราส่วนหญิงต่อชายในช่วงปี 2535–2548 มีค่าระหว่าง 0.95–0.98 และมีแนวโน้มค่อนข้างคงที่ ในระดับมัธยมศึกษา ยังมีผู้หญิงเข้าเรียนมากกว่าผู้ชายเล็กน้อย ซึ่งอัตราส่วนหญิงต่อ

ชายในช่วงปี 2535–2548 มีค่าระหว่าง 1.03–1.08 ส่วนจำนวนนักศึกษาหญิงและชายในระดับอุดมศึกษากลับมีความแตกต่างกันมาก โดยในช่วงปี 2535–2544 มีผู้หญิงเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษามากกว่าผู้ชายส่วนในช่วงปี 2545–2547 กลับมีผู้ชายเข้าเรียนมากกว่า ซึ่งข้อมูลล่าสุดในปี 2548 มีอัตราส่วนนักศึกษาหญิงต่อชายในการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาเท่ากับ 0.76¹² อาจเป็นผลมาจากสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่เอื้อต่อการเข้าเรียนของผู้หญิงและขาดข้อมูลนักศึกษาที่ไปเรียนต่างจังหวัด

แผนภูมิที่ 3.6 อัตราเด็กหญิงต่อเด็กชายในการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลจากกระทรวงศึกษาธิการ

เมื่อพิจารณาการศึกษาระดับอุดมศึกษาในบางสาขาวิชาพบว่าผู้หญิงในจังหวัดนครพนมเข้าเรียนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และนิติศาสตร์น้อยกว่าผู้ชาย โดยในปี 2548 มีอัตราหญิงต่อชายในแต่ละสาขาเท่ากับ 0.78, 0.53 และ 0.75 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามพบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจของผู้หญิงในด้านการบริหาร และการเมืองมากขึ้น และส่งผลให้มีโอกาสในการดำรงตำแหน่งในระดับบริหารเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนในการศึกษาในสาขาวิชาเทคนิคช่างอุตสาหกรรม พบว่า มีผู้หญิงเข้าเรียนน้อยกว่าผู้ชายค่อนข้างมาก โดยปี 2547 มีอัตราหญิงต่อชายเท่ากับ 0.02

ในด้านการอ่านออกเขียนได้ของประชากร พบว่า ในช่วงอายุ 15–24 ปี ผู้หญิงในจังหวัดนครพนมมีอัตราการอ่านออกเขียนได้เท่ากับผู้ชายโดยในปี 2533 และ 2543 มีอัตราการอ่านออกเขียนได้หญิงต่อชายเท่ากับ 1 ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ระดับประเทศ

ส่วนในช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป ผู้หญิงในจังหวัดนครพนมมีอัตราการอ่านออกเขียนได้น้อยกว่าผู้ชายเล็กน้อย ในปี 2533 และ 2543 มีอัตราการอ่านออกเขียนได้หญิงต่อชายเท่ากับ 0.94 ซึ่งสูงกว่าในระดับประเทศเล็กน้อย

สำหรับด้านการประกอบอาชีพ พบว่า ในช่วงปี 2544–2547 ผู้หญิงในจังหวัดนครพนมยังคงทำงานนอกภาคเกษตรน้อยกว่าผู้ชาย โดยสัดส่วนของผู้หญิงที่ทำงานนอกภาคเกษตร¹³ มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงที่ไม่สามารถคาดการณ์แนวโน้มที่ชัดเจนได้ เมื่อเปรียบเทียบกับภาพรวมระดับประเทศ พบว่าจังหวัดนครพนมยังมีสัดส่วนที่ต่ำกว่าจากการพิจารณาข้อมูลล่าสุดของประเทศในปี 2543 ที่มีสัดส่วนดังกล่าวเท่ากับร้อยละ 46.1 ในขณะที่ในช่วงปี 2544–2547 จังหวัดนครพนมมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 31.7, 38.6, 31.6 และ 34.1 ในแต่ละปี ตามลำดับ

¹² ไม่รวมข้อมูลจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹³ อ้างอิงจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานทำของประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งในรายงานระดับจังหวัดไม่มีค่านวนข้อมูลดังกล่าว จึงต้องมีการประมาณงานไปยังส่วนกลาง ซึ่งได้ข้อมูลในปี 2544 เป็นต้นไป

ในการประเมินบทบาททางการเมืองของผู้หญิง จังหวัดนครพนมได้กำหนดให้เพิ่มตัวชี้วัดสัดส่วนผู้หญิงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหมายถึง สัดส่วนผู้หญิงที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น¹⁴ และผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง¹⁵ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการติดตามผลการพัฒนา ในครั้งต่อไป ซึ่งจากข้อมูล พบว่า ผู้หญิงในจังหวัด นครพนม มีบทบาททางการเมืองเพิ่มมากขึ้น คือมี สัดส่วนผู้หญิงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เล็กน้อยจากร้อยละ 6.50 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 8.42 ในปี 2548

ความท้าทาย

จังหวัดนครพนมไม่มีอุปสรรคด้านโอกาสของเด็กหญิง และเด็กชายในการได้การศึกษาในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาแต่ในระดับอุดมศึกษาพบว่ามีผู้หญิง เข้าเรียนน้อยกว่าผู้ชาย ซึ่งจังหวัดนครพนมต้องให้การส่งเสริมอย่างจริงจังเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย MDG ได้ สำหรับความเท่าเทียมในการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้หญิงในจังหวัดนครพนมมีโอกาสในการทำงาน นอกภาคเกษตรน้อยกว่าผู้ชายและมีสัดส่วนที่ต่ำกว่า สัดส่วนของประเทศมาก ซึ่งมีผลทำให้ได้รับรายได้ ต่ำและได้รับการยอมรับจากสังคมน้อยกว่าผู้ชาย นอกจากนี้ ผู้หญิงในจังหวัดนครพนมยังเข้าไปมี บทบาทในการเมืองไม่มากนัก ซึ่งจังหวัดนครพนม ยังต้อง ให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพของสตรีอย่างจริงจัง เพื่อให้สตรีมีบทบาท ในทางการเมืองมากขึ้น

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและบทบาทสตรี

ในการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและบทบาท สตรีของจังหวัดนครพนม ให้ความสำคัญกับการ เพิ่มโอกาสของสตรีในการประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาชีพนอกภาคการเกษตร รวมถึง เสริมสร้างศักยภาพและบทบาทของผู้หญิงให้เป็น ยอมรับของสังคม ตั้งแต่ระดับชุมชนย่อยจนถึง สังคมที่กว้างขึ้น

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและ บทบาทสตรี มีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- **พัฒนาศักยภาพและเพิ่มโอกาสสตรีในการ ประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง** โดยเริ่มจากการ ปรับทัศนคติของผู้ปกครองในการส่งเสริมให้สตรี ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น เพิ่มช่องทางในการรับรู้ ข่าวสารในด้านต่าง ๆ สนับสนุนสตรีให้เข้าถึง การศึกษานอกโรงเรียน อำนวยความสะดวกในการ เข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ส่งเสริมให้ สตรีตระหนักถึงคุณค่าของตน มีความเชื่อมั่น ในตนเอง และปรับเปลี่ยนเจตคติและสร้างค่านิยมใหม่ของบุรุษและชุมชน ในการส่งเสริม โอกาสของสตรีทุกด้าน โดยคำนึงถึงวัฒนธรรม ของชุมชน รวมทั้งพัฒนาฝีมือและทักษะ และ การส่งเสริมให้สตรีได้มีโอกาสในการประกอบ อาชีพในท้องถิ่น
- **ส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ พัฒนาท้องถิ่น** โดยเริ่มจากส่งเสริมบทบาทสตรี ในการทำประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม จัดฝึก อบรมภาวะผู้นำแก่สตรีที่เข้าสู่กิจกรรมทางการเมือง และเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินงาน ทางการเมือง รณรงค์ให้หน่วยงานภาครัฐ อปท. กลุ่มการเมืองท้องถิ่น ภาคเอกชนและชุมชน เห็นความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วม และการตัดสินใจของสตรี

¹⁴ สภาท้องถิ่น หมายถึง สภา อบจ. สภาเทศบาล และสภา อบต. ทุกแห่ง

¹⁵ ตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง หมายถึง นายกและรองนายก อบจ. นายกและรองนายกเทศมนตรี เทศมนตรี นายกและรองนายก อบต. ประธานและรองประธานกรรมการบริหาร อบต. ประธานและรองประธานสภาท้องถิ่นทุกแห่ง

เป้าหมายหลักที่ 4: ลดอัตราการตายของเด็ก

เป้าหมายย่อยที่ 5 ลดอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีลงสองในสาม ช่วงปี 2533-2558

เป้าหมาย MDG+ ลดอัตราการตายของทารกให้เหลือ 15 ต่อการเกิดมีชีพพันคนภายในปี 2549
ลดอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีในเขตพื้นที่สูง จังหวัดภาคเหนือบางแห่ง
และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ลงครึ่งหนึ่งในช่วงปี 2548-2558

ประเมินผลการพัฒนา

ไม่สามารถใช้เป้าหมาย MDG กับนครพนม

บรรลุแล้วสำหรับเป้าหมาย MDG+ #1 และไม่สามารถใช้เป้าหมาย MDG+ #2 กับนครพนม

ตัวชี้วัด	2538	2540	2542	2544	2546	2548
อัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปี (ต่อการเกิดมีชีพพันคน)	11.90	10.92	14.06	12.36	5.74	7.55
อัตราการตายของทารก (ต่อการเกิดมีชีพพันคน)	6.15	5.86	9.86	5.91	2.47	2.72

ประเมินข้อมูล

คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล	ความต่อเนื่องของข้อมูล
★★★★★	★★★★★

ดูคำอธิบายการประเมินข้อมูลที่ภาคผนวกที่ 4

MDG นครพนม

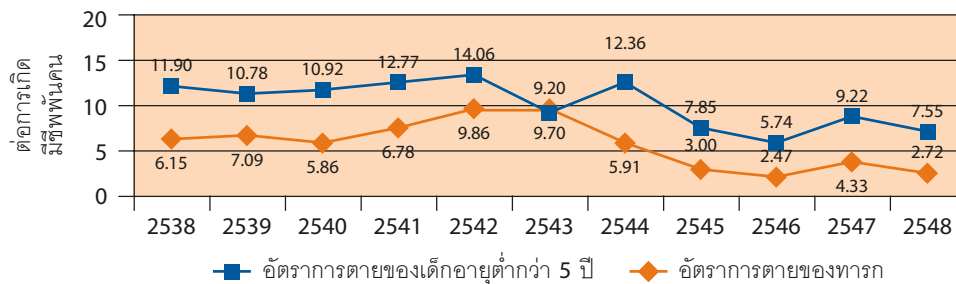
เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
ลดอัตราทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ให้น้อยกว่าร้อยละ 7 ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none">อัตราการตายปริกำเนิดอัตราทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัมอัตราการขาดออกซิเจนในทารกแรกเกิด

รายงานผลการพัฒนา

เป้าหมาย MDG สาขาล ด้านสุขภาพเด็กไม่สามารถใช้กับจังหวัดนครพนม เนื่องจากจังหวัดนครพนมมีอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีต่ำอยู่แล้วประกอปกกับไม่มีการรายงานข้อมูลอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีในระดับจังหวัดย้อนหลังถึงปี 2533 ซึ่งเป็นฐานในการประเมินตามเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลที่มีในปี 2538-2548 พบว่า อัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีในจังหวัดนครพนมมีแนวโน้มลดลง จากปี 2538 ที่เท่ากับ 11.90 ต่อการเกิดมีชีพ ฟันคน

ฟันคน เหลือ 7.55 ในปี 2548 ซึ่งเป็นอัตราที่ค่อนข้างต่ำ ส่วนการประเมินตามเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย พบว่า อัตราการตายของทารก (อายุต่ำกว่าหนึ่งปี) ของจังหวัดนครพนมมีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2538 มีอัตราการตายของทารกเท่ากับ 6.15 ต่อการเกิดมีชีพฟันคนและลดลงเหลือ 2.72 ในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดให้อัตราการตายของทารกไม่เกิน 15 ต่อการเกิดมีชีพฟันคน ก่อนเวลาที่กำหนด แสดงให้เห็นถึงการให้บริการด้านสาธารณสุขดีขึ้น รวมทั้งความพยายามในการส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กเป็นอย่างดี

แผนภูมิที่ 3.7 อัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีและอัตราการตายของทารก

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครพนม

ในด้านการป้องกันโรคสำคัญในเด็ก พบว่า สัดส่วนเด็กอายุหนึ่งปีที่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัดของจังหวัดนครพนมอยู่ในระดับสูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2540 มีสัดส่วนเท่ากับ 85.74 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 99.13 ในปี 2548 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายตามแผนฯ 9 ของ สธ. ที่กำหนดไว้ให้มากกว่าร้อยละ 90 ซึ่งเป็นผลมาจากการส่งเสริมการให้วัคซีนป้องกันโรคหัดอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2527

นอกจากนี้ในการติดตามสถานการณ์ด้านสุขภาพเด็ก คณะทำงานติดตามผล MDG จังหวัดนครพนมได้กำหนดให้เพิ่มตัวชี้วัดอีก 3 ตัวชี้วัด คือ อัตราการตายปริกำเนิด อัตราทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม และอัตราการขาดออกซิเจนในทารกแรกเกิด ซึ่งทั้ง 3 ตัวชี้วัด ยังเป็นปัญหาสำคัญของจังหวัดนครพนมที่ยังต้องมีการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่า อัตราการตายปริกำเนิดในช่วงปี 2543-2547 มีอัตราที่สูงกว่าเป้าหมายแผนฯ 9 ของ สธ. ที่กำหนดไว้ไม่เกิน 9 ต่อการเกิดพันคน และข้อมูลล่าสุดปี 2548 มีอัตราเท่ากับ 7.63 ต่อการเกิดพันคน ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายแผนฯ 9 ของ สธ. เล็กน้อย อัตราทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม แม้มีแนวโน้มลดลง แต่ยังมีอัตราที่สูงกว่าเป้าหมายแผนฯ 9 ของ สธ. ที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 7 โดยในปี 2548 มีอัตราเท่ากับร้อยละ 9.10 และอัตราการขาดออกซิเจนในทารกแรกเกิดที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2547 มีอัตราเท่ากับ 32.14 ต่อการเกิดมีชีพพันคน ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายแผนฯ 9 ของ สธ. ที่กำหนดไว้ไม่เกิน 30 ต่อการเกิดมีชีพพันคน แม้ว่าในปี 2548 จะลดลงเหลือ 23.27 ต่อการเกิดมีชีพพันคน แต่ยังคงต้องมีการเฝ้าระวังต่อไป

ความท้าทาย

แม้จังหวัดนครพนมจะมีอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีค่อนข้างต่ำ และสามารถบรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย ด้านการลดอัตราการตายของทารกให้ต่ำกว่า 15 ต่อการเกิดมีชีพพันคนได้ ตลอดจนมีสัดส่วนเด็กอายุหนึ่งปีที่ได้รับวัคซีนโรคหัดสูงถึงร้อยละ 99 แต่จังหวัดนครพนมก็ยังคงมีปัญหาในด้านอัตราการตายปริกำเนิด อัตราทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม และอัตราทารกขาดออกซิเจนในทารกแรกเกิด ดังนั้น จึงต้องให้ความสำคัญในการดูแลสตรีมีครรภ์ในระหว่างการตั้งครรภ์ และระหว่างคลอด โดยการให้ความรู้และการดูแลอย่างใกล้ชิด รวมถึงการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสถานพยาบาลและบุคลากรสาธารณสุข

การส่งเสริมสุขภาพเด็กและสตรีมีครรภ์ รับผิดชอบและดำเนินงานโดยงานส่งเสริมและสร้างสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม แม้จะมีการแยกวิเคราะห์สถานการณ์และประเด็นท้าทายออกจากกัน แต่ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแม่และเด็กจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งจะอธิบายไว้ในเป้าหมายหลักที่ 5 พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์

เป้าหมายหลักที่ 5: พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์

เป้าหมายย่อยที่ 6 ลดอัตราการตายของมารดาสามในสี่ ในช่วงปี 2533–2558

เป้าหมาย MDG⁺ ลดอัตราการตายของมารดาให้เหลือ 18 ต่อการเกิดมีชีพแสนคน ภายในปี 2549
ลดอัตราการตายของมารดาในเขตพื้นที่สูง จังหวัดภาคเหนือบางแห่ง และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ลงครึ่งหนึ่ง ในช่วงปี 2548–2558

ประเมินผลการพัฒนา

ไม่สามารถใช้เป้าหมาย MDG กับคนรวม

มีโอกาสบรรลุสูงที่จะบรรลุเป้าหมาย MDG⁺ #1 และไม่สามารถใช้เป้าหมาย MDG⁺ #2 กับคนรวม

ตัวชี้วัด	2538	2540	2542	2544	2546	2548
อัตราการตายของมารดา (ต่อการเกิดมีชีพแสนคน)	29.72	48.77	41.25	11.34	24.2	0

ประเมินข้อมูล

คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล	ความต่อเนื่องของข้อมูล
★★★★★	★★★★★

ดูคำอธิบายการประเมินข้อมูลที่ภาคผนวกที่ 4

MDG นครพุม

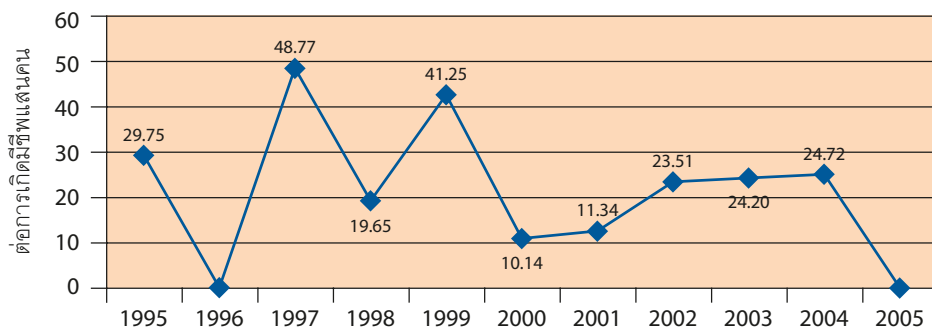
เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
ลดอัตราการตายของมารดาให้เหลือ 18 ต่อการเกิดมีชีพแสนคน ภายในปี 2552	<ul style="list-style-type: none"> อัตราหญิงมีครรภ์ที่ได้รับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์

รายงานผลการพัฒนา

เป้าหมาย MDG สาขาสถาบันด้านสุขภาพสตรีมีครรภ์ไม่สามารถใช้กับจังหวัดนครพนมได้ เนื่องจากไม่มีการรายงานข้อมูลอัตราการตายของมารดาในระดับจังหวัดย้อนหลังถึงปี 2533 ซึ่งใช้เป็นปีฐาน อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลที่มีตั้งแต่ปี 2538 พบว่า จังหวัดนครพนมมีการเปลี่ยนแปลงของอัตราการตายของมารดา ขึ้นลงค่อนข้างมากในแต่ละปี (แสดงดังแผนภูมิที่ 3.8) เนื่องจากจังหวัดนครพนมมีจำนวนการเกิดมีชีพเฉลี่ย 8,000-10,000 คนต่อปี ทำให้การตายของมารดาแต่ละคนมีผลต่ออัตราการตายค่อนข้างมาก ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีจังหวัดนครพนมมีมารดา

ตายสูงสุด จำนวน 5 คน ในปี 2540 คิดเป็นอัตราการตายเท่ากับ 48.77 ต่อการเกิดมีชีพแสนคน จากนั้นการตายของมารดาตกลงเหลือ 2 คน ในปี 2547 คิดเป็นอัตราการตายเท่ากับ 24.72 ต่อการเกิดมีชีพแสนคน และในปี 2548 ซึ่งเป็นปีล่าสุด ไม่พบว่ามีมารดาตาย อย่างไรก็ตาม การบรรลุผลตามเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย ที่กำหนดให้มีอัตราการตายของมารดาไม่เกิน 18 ต่อการเกิดมีชีพแสนคน จังหวัดนครพนมต้องลดจำนวนการตายของมารดาให้มีไม่เกินปีละ 1 คน ซึ่งต้องอาศัยมาตรการดำเนินงานที่จริงจัง และได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

แผนภูมิที่ 3.8 อัตราการตายของมารดา

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครพนม

สำหรับการคลอดบุตรในจังหวัดนครพนม พบว่า ได้รับการดูแลจากบุคลากรสาธารณสุขในสัดส่วนที่สูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2540 มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 97.11 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 99.79 ในปี 2548 ซึ่งสูงกว่าที่เป้าหมายแผนฯ 9 ของ สธ. กำหนดไว้ให้มากกว่าร้อยละ 90 ทั้งนี้ การได้รับบริการดังกล่าวและการมีภาวะโภชนาการที่ดีของสตรีมีครรภ์ จะมีผลต่อสุขภาพของสตรีมีครรภ์และทารก โดยจะช่วยลดอัตราการตายของแม่และเด็กได้ด้วย

ในการติดตามผลด้านการพัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์ คณะทำงาน MDG จังหวัดนครพนม ยังพิจารณาเพิ่มตัวชี้วัดอัตราหญิงมีครรภ์ที่ได้รับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ เนื่องจากเห็นว่าในปี 2548 จังหวัดนครพนมมีอัตราหญิงมีครรภ์ที่ได้รับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์เท่ากับร้อยละ 67.58 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายแผนฯ 9 ของ สธ. กำหนดไว้ให้มีอัตราสูงกว่าร้อยละ 90 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจังหวัดนครพนมต้องให้ความสำคัญกับการฝากครรภ์ให้ครบตามเกณฑ์ ที่อาจ ส่งผลให้อัตราการตายของมารดาไม่บรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย

ความท้าทาย

แม้ในปี 2548 จะไม่พบการตายของมารดา แต่จังหวัดนครพนมยังคงต้องรักษาคุณภาพการดูแลรักษาและป้องกันมิให้มีการตายของมารดาในปีต่อไป เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย MDG+ ของประเทศ โดยลดความเสี่ยงของมารดาในระหว่างการคลอดบุตร ด้วยการเพิ่มการดูแล และเฝ้าระวังจากบุคลากรสาธารณสุขอย่างใกล้ชิด จัดให้มีจำนวนบุคลากรสาธารณสุขอย่างเพียงพอ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเข้าถึงสถานพยาบาล และบุคลากรสาธารณสุข นอกจากนี้ จังหวัดนครพนมยังมีอัตราการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ สธ. กำหนด ซึ่งเป็นเสียงอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่ออัตราการตายของมารดาให้เพิ่มสูงขึ้น จึงต้องเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจแก่มารดาถึงความสำคัญ และเพิ่มการอำนวยความสะดวกแก่มารดาในการเข้าถึงแพทย์ผู้รับฝากครรภ์

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพเด็ก และสตรีมีครรภ์

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพเด็กและสตรีมีครรภ์ ภายใต้ MDG 4 และ 5 จังหวัดนครพนมได้เพิ่มตัวชี้วัดในการติดตามการพัฒนาสุขภาพเด็ก โดยเน้นการเฝ้าระวังตั้งแต่แรกเกิดซึ่งยังพบว่ามีอัตราทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม และอัตราการขาดออกซิเจนในทารกแรกเกิดในอัตราสูง โดยส่วนใหญ่มีผลมาจากสุขภาพของมารดาระหว่างตั้งครรภ์และการดูแลระหว่างคลอด ดังนั้น จึงให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพสตรีมีครรภ์ทั้งก่อนและหลังคลอดควบคู่กันไปด้วย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพเด็กและสตรีมีครรภ์ มีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- **รณรงค์ให้สตรีมีครรภ์เข้ารับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์** ด้วยการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่มารดาและครอบครัวให้เห็นความสำคัญ โดยต้องอาศัยการทำงานเชิงรุกของ

บุคลากรสาธารณสุข และการอำนวยความสะดวกแก่มารดาในการเข้าถึงแพทย์ผู้รับฝากครรภ์ รวมถึงการส่งเสริมการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา และการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเมื่อตั้งครรภ์ให้แก่เยาวชน ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษา

- **พัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุข** โดยส่งเสริมให้แพทย์ที่ประจำอยู่ในสถานพยาบาลระดับอำเภอได้รับการพัฒนาทักษะและความชำนาญเฉพาะด้าน พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านสาธารณสุขอื่นๆ ในการให้ความช่วยเหลือสตรีมีครรภ์ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินก่อนถึงแพทย์ และพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจเพียงพอในการให้คำแนะนำแก่สตรีมีครรภ์และครอบครัวในการดูแลสุขภาพอย่างถูกต้อง
- **ยกระดับคุณภาพการให้บริการของสถานบริการสาธารณสุขระดับอำเภอให้ได้มาตรฐาน** เพื่อสร้างความมั่นใจในการเข้ารับบริการของประชาชน และลดภาระของสถานพยาบาลระดับจังหวัด

เป้าหมายหลักที่ 6: ต่อสู้โรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่นๆ

เป้าหมายย่อยที่ 7 ชะลอและลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ภายในปี 2558

เป้าหมาย MDG+ ลดอัตราการติดเชื้อโรคเอดส์ในกลุ่มประชากรวัยเจริญพันธุ์ให้เหลือร้อยละ 1 ภายในปี 2549

ประเมินผลการพัฒนา

ไถ่กลับบรรลุเป้าหมาย MDG

ไถ่กลับบรรลุเป้าหมาย MDG+

ตัวชี้วัด	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
อัตราการติดเชื้อเอชไอวีในสตรีมีครรภ์ (ร้อยละ)				0.2	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5
อัตราการตรวจพบเชื้อเอชไอวีในประชากรวัยเจริญพันธุ์ (ชายไทยที่ติดทหารเกณฑ์) (ร้อยละ)									
- ผลัด 1 (พฤษภาคม)	1.1	0.0	0.0	1.5	0.5	0.3	0.2	0.7	0.2
- ผลัด 2 (พฤศจิกายน)	0.7	-	0.0	0.8	0.3	0.0	1.1	0.3	-

ประเมินข้อมูล

คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล	ความต่อเนื่องของข้อมูล
★★★★	★★★★

ดูคำอธิบายการประเมินข้อมูลที่ภาคผนวกที่ 4

MDG อักษรย่อ

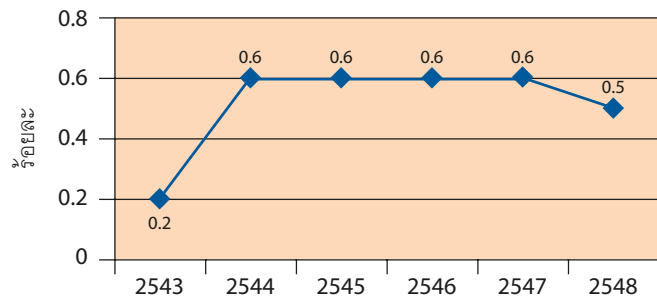
เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
-	-

รายงานผลการพัฒนา

สถานการณ์โรคเอดส์ของจังหวัดนครพนม พบว่า อัตราผู้ป่วยเอดส์มีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2544 พบผู้ป่วยเอดส์ 47.8 คนต่อประชากรแสนคน และลดลงเหลือ 4.6 คนต่อประชากรแสนคนในปี 2548 ซึ่งผู้ป่วยเอดส์ส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานอายุระหว่าง 20-39 ปี และมีอาชีพรับจ้างทั่วไป โดยปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีมากที่สุดคือทางเพศสัมพันธ์คิดเป็นร้อยละ 89.57 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาอัตราการ

ติดเชื้อเอชไอวี¹⁶ พบอัตราการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงมีครรภ์ในปี 2543 เท่ากับร้อยละ 0.2 ซึ่งเป็นการสำรวจในปีแรกข้อมูลยังมีความคลาดเคลื่อน โดยในปีต่อมาได้มีการสำรวจอย่างต่อเนื่อง พบว่า สตรีมีครรภ์มีอัตราการติดเชื้อครั้งที่ร้อยละ 0.6 ในช่วงปี 2544-2547 และลดลงเหลือร้อยละ 0.5 ในปี 2548 ซึ่งจากการที่มีข้อมูลย้อนหลังเพียง 6 ปี จึงยังไม่สามารถคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน จึงประเมินการบรรลุเป้าหมาย MDG ไว้ที่ระดับใกล้เคียงบรรลุเป้าหมาย

แผนภูมิที่ 3.9 อัตราการติดเชื้อเอชไอวีในสตรีมีครรภ์

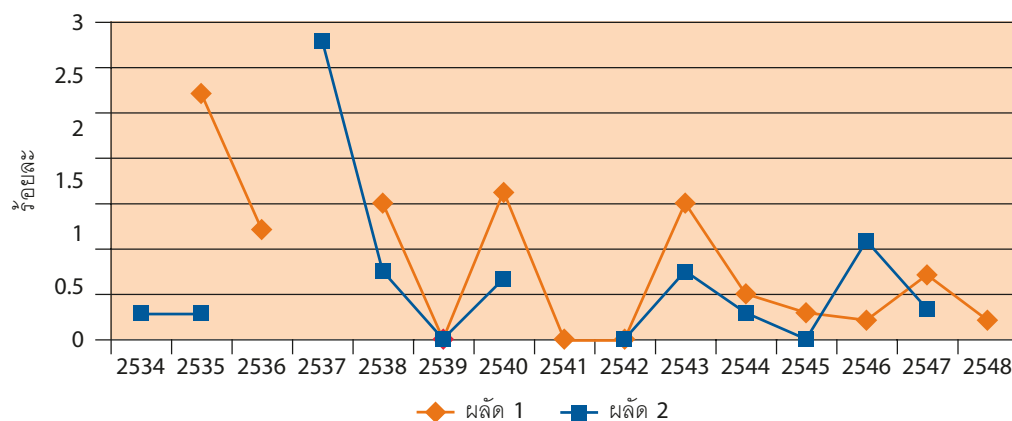

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครพนม

ส่วนการติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในประชากรวัยเจริญพันธุ์ในจังหวัดนครพนมนั้น พิจารณาจากอัตราการติดเชื้อเอชไอวีในชายไทยที่ติดเชื้อทางทวาร¹⁷ ซึ่งในแต่ละปีจะแบ่งการสำรวจเป็น 2 ผลัด พบว่า มีแนวโน้มลดลง แม้จะมีการเพิ่มขึ้นในบางปี โดยในช่วงปี 2538-2543 มีการเปลี่ยนแปลงค่าอยู่ในระหว่างร้อยละ 0-1.5 ในช่วงปี 2544

-2547 มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ระหว่างร้อยละ 0-1.1 และในปี 2548 ซึ่งเป็นปีล่าสุดมีอัตราเท่ากับร้อยละ 0.2 ซึ่งเป็นค่าใกล้เคียงกับเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทยที่กำหนดให้ไม่เกินร้อยละ 1 ทำให้จังหวัดนครพนมมีสถานการณ์ด้านการควบคุมโรคเอดส์ใกล้บรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย แม้จะมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากก็ตาม

แผนภูมิที่ 3.10 อัตราการติดเชื้อในประชากรวัยเจริญพันธุ์ (ชายที่ติดเชื้อทวาร)

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทางทหาร กรมการแพทย์ทหารบก และสถาบันพยาธิวิทยา ศูนย์อำนวยการแพทย์พระมงกุฎเกล้า

¹⁶ จากการสำรวจตามโครงการลดการแพร่เชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูก ซึ่งเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลในปี 2543 และจัดเก็บข้อมูลในระบบฐานข้อมูล

¹⁷ สำรวจโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทางทหาร กรมการแพทย์ทหารบก และสถาบันพยาธิวิทยา ศูนย์อำนวยการแพทย์พระมงกุฎเกล้า ซึ่งจะทำการตรวจเลือดชายไทยที่ติดเชื้อทางทวารทุกคน และแยกข้อมูลเป็นรายจังหวัด ผลัดที่ 1 สำรวจในเดือนพฤษภาคม และ ผลัดที่ 2 ในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี

ด้านสถานการณ์การป้องกันการแพร่ระบาดในวัยรุ่น จากอัตราการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา¹⁸ พบว่า สัดส่วนนักเรียนชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์มีอัตราสูงขึ้น จากปี 2543 ที่เท่ากับร้อยละ 4.38 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 8.70 ในปี 2548 โดยมีแนวโน้มการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นในกลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศ และกลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกัน ส่วนในกลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์กับคนรักหรือแฟน และกลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นมีแนวโน้มการใช้ถุงยางอนามัย ทุกครั้งลดลง โดยในปี 2548 กลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์กับคนรักหรือแฟนมีอัตราการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง เท่ากับร้อยละ 31.70 กลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศ เท่ากับร้อยละ 73.9 กลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น เท่ากับร้อยละ 50.00 และกลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกัน เท่ากับร้อยละ 83.33 จากข้อมูลข้างต้น เยาวชนจังหวัดนครพนมยังมีความเสี่ยงในการติดเชื้อเอชไอวีในระดับสูง เนื่องจากมีอัตราการใช้ถุงยางอนามัยต่ำกว่าเป้าหมายที่ สธ. กำหนดให้มีอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

ความท้าทาย

แม้การชะลอ และลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ของจังหวัดนครพนม มีความก้าวหน้าใกล้เคียง

เป้าหมาย MDG และ MDG+ ประเทศไทย แต่จังหวัดนครพนมยังคงต้องให้ความสำคัญในการเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวีในสตรีมีครรภ์และประชากรวัยเจริญพันธุ์ต่อไป เนื่องจากมีอัตราการติดเชื้อที่ต่ำกว่าเป้าหมายเพียงเล็กน้อยและมีแนวโน้ม ไม่งั้นนอกจากนี้ จากข้อมูลสำรวจอัตราการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนชาย พบว่ามีอัตราที่ต่ำกว่าเป้าหมายที่กรมควบคุมโรคกำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ในกลุ่ม ที่มีเพศสัมพันธ์กับคนรักและกลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นซึ่งมีแนวโน้มลดลงด้วย แสดงให้เห็นว่า เยาวชนและประชาชนทั่วไปของจังหวัดนครพนมยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันโรคเอดส์ ซึ่งต้องให้ความสำคัญอย่างเร่งด่วนและจริงจัง ทั้งในด้านการจัดสรรงบประมาณและการอบรมสร้าง ความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรด้านสาธารณสุข เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามมาตรการต่างๆ ก็จะต้องมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่นๆ แม้จะมีสาเหตุการเกิดโรคแตกต่างกัน แต่การป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรคดังกล่าวก็เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น ยุทธศาสตร์เพื่อการแก้ไขโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่นๆ จะสรุปร่วมกัน

¹⁸ สำรวจโดยใช้แบบสอบถามจากนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในช่วงเดือนมิถุนายนของทุกปี โดย สสจ. นครพนม

เป้าหมายย่อยที่ 8 ป้องกันและลดการเกิดโรคมalariaเรื้อรัง วัณโรค และโรคสำคัญอื่นๆ ภายในปี 2558

เป้าหมาย MDG+ ลดอัตราการเกิดโรคมalariaเรื้อรังใน 30 จังหวัดชายแดนใต้เหลือ 1.4 ต่อประชากรพันคน ภายในปี 2549

ประเมินผลการพัฒนา

บรรลุเป้าหมาย MDG สำหรับมาลาเรีย; **ใกล้บรรลุเป้าหมาย MDG** สำหรับวัณโรค
บรรลุเป้าหมาย MDG+ -

ตัวชี้วัด	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
อัตราการเกิดโรคมalariaเรื้อรัง (ต่อประชากรพันคน)	0.59	0.33	0.21	0.17	0.12	0.02	0.04	0.01	0.87
อัตราการตายด้วยโรคมalariaเรื้อรัง (ต่อประชากรพันคน)	0.003	0.003	0	0	0	0	0	0	0
อัตราผู้ป่วยโรควัณโรค (ต่อประชากรแสนคน)		19.13	32.44	33.40	36.21	31.68	32.99	39.00	35.26
อัตราการตายด้วยโรควัณโรค (ต่อประชากรแสนคน)		0.68	1.94	3.74	3.06	2.78	2.50	2.14	
อัตราผู้ป่วยด้วยโรคหัวใจ (ต่อประชากรแสนคน)			73.23	63.51	89.63	87.53	116.69	34.49	45.09*
อัตราการตายด้วยโรคหัวใจ (ต่อประชากรแสนคน)			99.84	115.44	57.24	56.71	62.53	30.72	4.62*

* ข้อมูลอัตราการตายด้วยโรคหัวใจ ปี 2542-2547 เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากใบมรณะบัตร โดยไม่สามารถแยกสาเหตุการตายได้ว่าเกิดจากกลุ่มอาการโรคหัวใจชนิดใด ทั้งนี้ในปี 2548 เป็นต้นไป สสจ. จะมีการเก็บข้อมูลแยกตามกลุ่มอาการ

ประเมินข้อมูล

คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล	ความต่อเนื่องของข้อมูล
★★★★	★★★★

ดูคำอธิบายการประเมินข้อมูลที่ภาคผนวกที่ 4

MDG แคนพูน

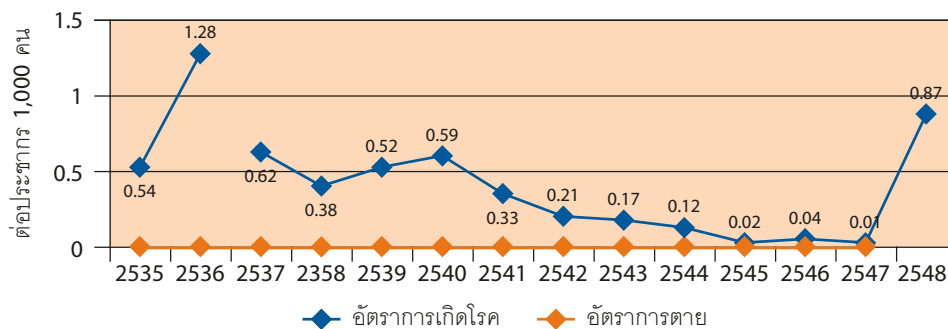
เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
เพิ่มอัตราการรักษาหายขาดของผู้ป่วยวัณโรคใหม่ เสนอแนะให้มากกว่าร้อยละ 85 ภายในปี 2552	■ อัตราการเกิดโรคและอัตราป่วยตายด้วยโรคไข้เลือดออก

รายงานผลการพัฒนา

การป้องกันและลดการเกิดโรคมาลาเรียของจังหวัดนครพนม สามารถบรรลุเป้าหมาย MDG สากล และ MDG+ ประเทศไทย โดยพิจารณาจากอัตราการเกิดโรคมาลาเรียที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2533–2547 แม้ในปี 2548 มีอัตราการเกิดโรคเพิ่ม

ขึ้นเท่ากับ 0.87 ต่อประชากรพันคน แต่ยังคงต่ำกว่าเป้าหมาย MDG+ และเมื่อพิจารณาอัตราการตายด้วยโรคมาลาเรีย พบว่า มีอัตราที่ค่อนข้างต่ำที่ผ่านมามีอัตราสูงกว่า 0.003 ต่อประชากรพันคน โดยในปี 2545–2548 ไม่พบการตายด้วยโรคมาลาเรีย จึงสามารถสรุปได้ว่าโรคมาลาเรียไม่ใช่โรคติดต่อที่สำคัญในพื้นที่จังหวัดนครพนม

แผนภูมิที่ 3.11 อัตราการเกิดโรคและอัตราการตายด้วยโรคมาลาเรีย

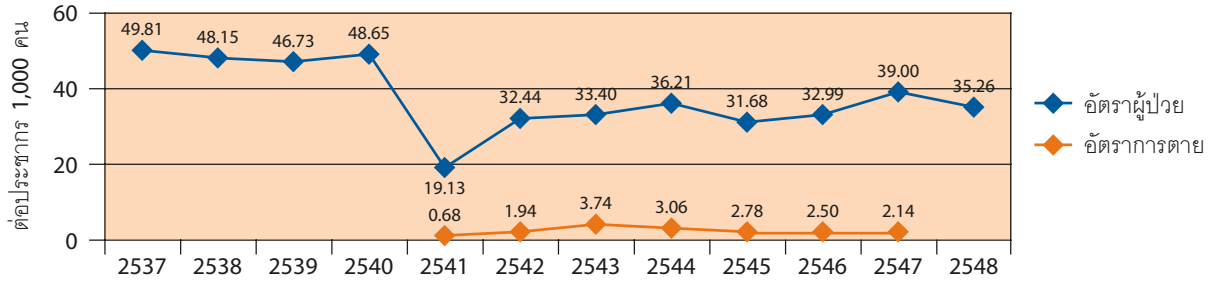
ที่มา: สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครพนม

สำหรับสถานการณ์ของวัณโรค¹⁹ ในจังหวัดนครพนม ใกล้เคียงบรรลุเป้าหมาย MDG สากลในการป้องกันและลดการเกิดโรควัณโรค ซึ่งพิจารณาจากอัตราผู้ป่วยวัณโรค พบว่า ในช่วงปี 2537–2541 มีแนวโน้มลดลง และกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2542–2547 โดยข้อมูลล่าสุดปี 2548 มีอัตราเท่ากับ 35.26 คนต่อประชากรแสนคน ซึ่งยังคงต่ำกว่าเป้าหมายแผนฯ 9 ของ สธ. ที่กำหนดให้มีอัตราไม่เกิน 70 ต่อประชากรแสนคน และเมื่อพิจารณาอัตราการตาย พบว่า ในช่วงปี 2541–2543 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่เริ่มลดลงในช่วงปี 2544–2547 โดยปี 2547 มีอัตราเท่ากับ 2.14 คนต่อประชากรแสนคน

นอกจากนี้ ในการดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคประเทศไทย ได้นำวิธีการบำบัดรักษาแบบใหม่ที่เรียกว่า **Directly Observed Treatment Short Course (DOTS)** ซึ่งเป็นการรักษาโดยมีบุคลากรทางการแพทย์หรือผู้อื่นดูแลกำกับ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ป่วยรับประทานยาตรงตามเวลาและต่อเนื่อง พบว่า อัตราการรักษาหายขาดเมื่อใช้วิธี DOTS รักษาผู้ป่วยวัณโรคของจังหวัดนครพนม มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเริ่มมีอัตราที่สูงกว่าเป้าหมายแผนฯ 9 ของ สธ. ที่กำหนดไว้ให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 เล็กน้อย ในปี 2543 จากนั้นมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงระหว่างร้อยละ 84–86 ในช่วงปี 2544–2547 และปี 2548 มีอัตราเท่ากับร้อยละ 87.30 คณะทำงาน MDG จังหวัดนครพนมจึงกำหนดเป้าหมาย “เพิ่มอัตราการรักษาหายขาดของผู้ป่วยวัณโรคใหม่เสมอมาให้ได้มากกว่าร้อยละ 85 ภายในปี 2552” ในการประเมินครั้งต่อไป เพื่อผลักดันการพัฒนาประสิทธิภาพในการรักษาโรควัณโรคให้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น

¹⁹ ประเทศไทยสามารถลดอัตราความชุกและอัตราการตายด้วยวัณโรคได้สำเร็จ แต่โรคเอดส์ทำให้วัณโรคกลับมาเป็นภัยคุกคามอีกครั้ง จากรายงานสถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อที่มีอาการในประเทศไทยล่าสุด (30 มิถุนายน 2547) พบว่า อัตราผู้ป่วยด้วยโรคติดเชื้อฉวยโอกาส (Opportunistic Infection) ที่ได้รับรายงาน 5 อันดับแรก พบใน Mycobacterium Tuberculosis, Pulmonary or extrapulmonary 70,251 ราย (ร้อยละ 25.7) รองลงมาโรคปอดบวมจากเชื้อ Pneumocystis carinii 51,028 ราย (ร้อยละ 18.7) Cryptococcosis 40,090 ราย (ร้อยละ 14.7) Candidiasis ของหลอดอาหาร หลอดลม (Trachea, bronchi) หรือปอด 12,585 ราย (ร้อยละ 4.6) และ Pneumonia recurrent (Bacteria) มากกว่า 1 ครั้งใน 1 ปี จำนวน 8,924 ราย (ร้อยละ 3.3) ตามลำดับ (Source: <http://www.aidsthai.org/>) สำหรับจังหวัดนครพนมพบโรควัณโรคเป็นโรคติดเชื้อฉวยโอกาสในผู้ป่วยเอดส์ร้อยละ 15.2 (30 เมษายน 2548)

แผนภูมิที่ 3.12 อัตราผู้ป่วยและอัตราการตายด้วยโรคหัวใจ

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครพนม

สถานการณ์โรคหัวใจในจังหวัดนครพนม พิจารณาจากอัตราผู้ป่วย พบว่า ในช่วงปี 2544-2547 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2544 ที่เท่ากับ 73.23 คนต่อประชากรแสนคน เพิ่มขึ้นเป็น 196.34 คนต่อประชากรในปี 2547 ส่วนอัตราการตายด้วยโรคหัวใจมีแนวโน้มลดลง จากปี 2544 ที่เท่ากับ 99.84 คนต่อประชากรแสนคน ลดลงเหลือ 10.84 คนต่อประชากรแสนคน ในปี 2547 โดยข้อมูลข้างต้นเป็นข้อมูลที่ได้จากทะเบียนใบมรณะบัตร ซึ่งไม่สามารถแยกสาเหตุการตายได้ว่าเกิดจากกลุ่มอาการโรคหัวใจชนิดใด ทั้งนี้ในปี 2548 เป็นต้นไป สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม จะมีการเก็บข้อมูลแยกตามกลุ่มอาการโรคหัวใจอย่างชัดเจน โดยเน้นไปที่อัตราผู้ป่วยและอัตราการตายด้วยกลุ่มอาการโรคหัวใจและหลอดเลือด ซึ่งพบว่ามีอัตราผู้ป่วยเท่ากับ 45.09 คนต่อประชากรแสนคน และอัตราการตายเท่ากับ 4.62 คนต่อประชากรแสนคนในปี 2548

สำหรับโรคติดต่อสำคัญอื่น ๆ ของจังหวัดนครพนม ได้แก่ โรคไข้เลือดออก พบว่ามีอัตราป่วยสูงมากในปี 2541 ซึ่งเท่ากับ 486.80 ต่อประชากรแสนคน จากนั้นในปี 2542 ลดลงเหลือ 25.08 ต่อประชากรแสนคน และกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากในช่วงปี 2543-2546 จาก 0.42 ต่อประชากรแสนคนเป็น 139.96 ต่อแสนประชากร สำหรับข้อมูลล่าสุดปี 2548 ลดลงเหลือ 17.63 ต่อแสนประชากร ซึ่งผู้ป่วยส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 10-14 ปี ในส่วนของอัตราป่วยตายพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2547 เท่ากับร้อยละ 1.09 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายแผนฯ 9 ของ สธ. ที่กำหนดไว้ให้ไม่เกินร้อยละ 0.15

ความท้าทาย

สถานการณ์โรคมาลาเรียในจังหวัดนครพนม แม้จะมีการพัฒนาดีขึ้นและสามารถบรรลุตามเป้าหมาย MDG สากล และ MDG+ ประเทศไทยแล้ว แต่จากการที่จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดชายแดน และมีการเคลื่อนย้ายของประชากรระหว่างประเทศ จึงยังคงต้องมีการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องและพัฒนาการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ ในส่วนวัณโรคมีแนวโน้มของผู้ป่วยเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และอัตราตายมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงต้องมีการพัฒนาประสิทธิภาพของการรักษาด้วยวิธี DOTS ให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน นอกจากนี้ จังหวัดนครพนมมีผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตด้วยโรคหัวใจเพิ่มขึ้นรวมทั้งโรคไข้เลือดออกที่ยังต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการรักษาเนื่องจากพบว่าอัตราการตายยังคงสูง

ยุทธศาสตร์การป้องกันโรคติดต่อ มาลาเรีย และโรคสำคัญ

ในขณะที่จังหวัดนครพนมประสบความสำเร็จในการชะลอและลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ แต่ยังคงต้องให้ความสำคัญกับการเฝ้าระวังในกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่มีแนวโน้มว่าจะมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงขึ้น ส่วนการป้องกันโรคติดต่ออื่น ๆ เน้นไปที่การสร้างเครือข่ายในการดูแลสุขภาพ การเฝ้าระวังในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงและฤดูที่มีการระบาด และการเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลผู้ป่วย

ยุทธศาสตร์การป้องกันโรคเอดส์ มาลาเรียและโรคสำคัญ มีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- **เน้นการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มเยาวชน** ด้วยการร่วมมือกับสถานศึกษาในการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษาและการป้องกันการติดเชื้อ ส่วนในกลุ่มเสี่ยงอื่นๆ เช่น กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพรับจ้าง แรงงานต่างด้าว บริเวณชายแดน ต้องเน้นการให้ความรู้เชิงรุก นอกจากนี้ ต้องมีการจัดสรรงบประมาณและการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรด้านสาธารณสุข เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามมาตรการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง
- **ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคี และพัฒนาเครือข่ายในการดูแลสุขภาพประชาชน** โดยใช้แนวทางการสาธารณสุขเชิงป้องกันและการส่งเสริมสุขภาพ เน้นการปรับพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ตลอดจนการ

สร้างกลไกให้ภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพของประชาชนทุกระดับ

- **จำแนกพื้นที่ที่มีความเสี่ยงและฤดูกาลที่มีความเสี่ยงสูง** เพิ่มมาตรการควบคุมโรคติดต่อตามแนวชายแดน การจัดระบบบริการสุขภาพในหน่วยบริการสาธารณสุขตามแนวชายแดนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ การกระตุ้น และการติดตามให้ทุกหน่วยงานดำเนินการตามข้อตกลงความร่วมมือด้านสาธารณสุขตามแนวชายแดน เพิ่มมาตรการและให้ความสำคัญในการดำเนินงานให้มากขึ้น
- **เพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลรักษาและการส่งต่อผู้ป่วย** ทั้งในหน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ และพื้นที่ รวมถึงการเพิ่มจำนวนบุคลากรให้เพียงพอกับจำนวนผู้ป่วย การพัฒนาระบบส่งต่อผู้ป่วยและพัฒนาศักยภาพของผู้ให้การดูแลและรักษาให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน

เป้าหมายหลักที่ 7: รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เป้าหมายย่อยที่ 9 กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน และลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย MDG+ เพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนให้เกินร้อยละ 8 ของพลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นต้น ภายในปี 2554
เพิ่มสัดส่วนการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์เป็นร้อยละ 30 ภายในปี 2549

ประเมินผลการพัฒนา

มีโอกาสสูงที่จะบรรลุเป้าหมาย MDG

มีโอกาสสูงที่จะบรรลุเป้าหมาย MDG+ #1 และ #2

ตัวชี้วัด	2533	2535	2537	2539	2541	2543	2545	2547	2548
สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัด (ร้อยละ)	11.61	10.79	10.35	10.26	10.21	14.94	14.94	23.98	23.98
สัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์เพื่อพิทักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพต่อพื้นที่จังหวัด (ร้อยละ)	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30
อัตราการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด 1,000 บาท (กิโลกรัมเทียบเท่าน้ำมันดิบ)						7.05	6.98	6.36	
สัดส่วนประชากรที่ใช้เชื้อเพลิงประเภทพื้นถ่าน (ร้อยละ)	93.3						75.8		
สัดส่วนการนำขยะมูลฝอยที่นำมาใช้ประโยชน์ใหม่ (ร้อยละ)*								15.88 (2546)	

* เป็นข้อมูลเฉพาะในเขตเทศบาล

ประเมินข้อมูล

คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล	ความต่อเนื่องของข้อมูล
★★★★	★★

ดูคำอธิบายการประเมินข้อมูลที่ภาคผนวกที่ 4

MDG ความสำเร็จ

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
<ul style="list-style-type: none"> เพิ่มสัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์เพื่อพิทักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพต่อพื้นที่จังหวัดร้อยละ 10 ในช่วงปี 2548-2552 ปรับปรุงพื้นที่ดินเค็ม (มีคราบเกลือมากกว่าร้อยละ 1) ให้ได้มากกว่าร้อยละ 60 ของพื้นที่ทั้งหมด ภายในปี 2552 	<ul style="list-style-type: none"> สัดส่วนพื้นที่ป่าชุมชนต่อพื้นที่จังหวัด สัดส่วน อปท.ที่มีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล สัดส่วน อปท.ที่มีการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 3 R (Reduce Reuse Recycle) สัดส่วนระยะทางการสร้างเขื่อนป้องกันการพังทลายของตลิ่งแม่น้ำโขงในเขตจังหวัด สัดส่วนพื้นที่ดินเค็ม (มีคราบเกลือมากกว่าร้อยละ 1) ที่ได้รับการปรับปรุงดิน

รายงานผลการพัฒนา

จังหวัดนครพนมมีโอกาสนสูงที่จะบรรลุเป้าหมาย MDG สากล ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม จากการประเมินโดยพิจารณาตัวชี้วัดหลายตัวชี้วัดประกอบกัน และมีโอกาสนสูงที่จะบรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย ด้านการใช้พลังงานหมุนเวียน และด้านการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ แม้ว่าจะมีบางตัวชี้วัดที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในจังหวัด เช่น อัตราการใช้สารทำลายโอโซนประเภท CFCs และอัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อประชากร เนื่องจากมีแหล่งกำเนิดสารและก๊าซดังกล่าวนี้ และไม่มีการจัดเก็บข้อมูลในระดับจังหวัด นอกจากนี้ จังหวัดนครพนมยังได้พิจารณาตัวชี้วัดที่เป็นเห็นว่าเป็นจำเป็นในการ ติดตามผลการพัฒนาจังหวัด ได้แก่ (1) สัดส่วนพื้นที่ป่าชุมชนต่อพื้นที่จังหวัด (2) สัดส่วนอปท. ที่มีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (3) สัดส่วน อปท.ที่มีการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 3 R (4) สัดส่วนระยะทางการสร้างเขื่อนป้องกันพังทลายของตลิ่งแม่น้ำโขงในเขตจังหวัด และ (5) สัดส่วนพื้นที่ดินเค็มที่ได้รับการปรับปรุงดิน

ประเด็นสิ่งแวดล้อมต่างๆ สามารถอธิบายเป็นรายละเอียดได้ ดังต่อไปนี้

ทรัพยากรป่าไม้

สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัดนครพนม ในช่วงปี 2533–2542 มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย จากร้อยละ 11.61 เหลือร้อยละ 10.21 ต่อมาในปี 2543 ได้มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเท่ากับร้อยละ 14.94 อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงการแปลภาพถ่ายดาวเทียมจากภาพถ่ายมาตราส่วน 1:250,000 มา

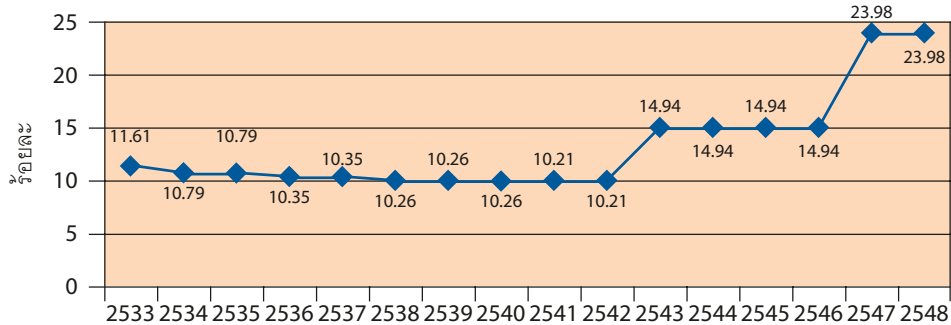
เป็นมาตราส่วน 1:50,000 ทำให้มีความละเอียดของภาพมากขึ้น จากนั้นในปี 2548 สัดส่วนพื้นที่ป่าได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 23.98 ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายของจังหวัดที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้

นอกจากนี้ ยังได้พิจารณาเพิ่มตัวชี้วัดด้านพื้นที่ป่าชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยพบว่า สัดส่วนพื้นที่ป่าชุมชนต่อพื้นที่จังหวัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 0.07 ในปี 2533 เป็นร้อยละ 0.73 ในปี 2548 ซึ่งสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครพนมได้ให้การสนับสนุนการพัฒนาป่าชุมชน ตามแผนปฏิบัติการโครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ตามแนวพระราชดำริ ปี 2548–2551 รวมถึงการเร่งรัดการจัดทำแนวเขตพื้นที่ป่าประเภทต่างๆ ให้มีความชัดเจนมากขึ้น

ความหลากหลายทางชีวภาพ

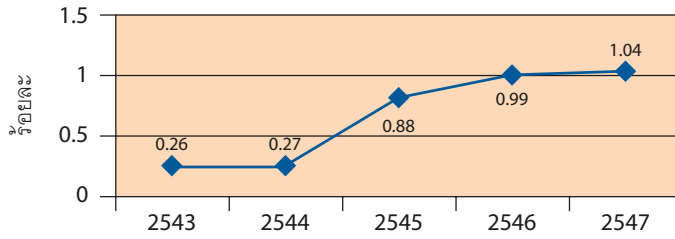
พื้นที่ทางตอนบนของจังหวัดนครพนมเป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำสงครามตอนล่างมีลักษณะเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง ถือเป็นแหล่งอนุรักษ์เพื่อพิทักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ จากการสำรวจพบพันธุ์ปลาน้ำจืดมากถึง 1,245 ชนิด แม้จะมีการคาดประมาณกันว่าเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่ที่มีเนื้อที่ประมาณ 5.5 แสนไร่ แต่ยังไม่มีความชัดเจนใดทำการสำรวจและจัดทำแนวเขตพื้นที่ดังกล่าวที่ชัดเจน จึงยังไม่สามารถคิดจำนวนพื้นที่รวมเข้ากับพื้นที่อนุรักษ์เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพอื่นของจังหวัด ทำให้สัดส่วนของพื้นที่อนุรักษ์เพื่อพิทักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพต่อพื้นที่จังหวัดเท่ากับร้อยละ 2.31 มาตั้งแต่ปี 2533 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติภูผายลเพียงแห่งเดียว

แผนภูมิที่ 3.13 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัด

ที่มา: สถิติป่าไม้ไทย ปี 2533–2548 กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนภูมิที่ 3.14 สัดส่วนพลังงานหมุนเวียนต่อพลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นต้น

ที่มา: สำนักงานธุรกิจพลังงานภูมิภาคที่ 7

พลังงาน

การพัฒนาในด้านการใช้พลังงานหมุนเวียนของจังหวัดนครพนม มีโอกาสสูงที่จะบรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย โดยพิจารณาจากสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนต่อพลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นต้น พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2543 ที่เท่ากับร้อยละ 0.26 เป็นร้อยละ 1.04 ในปี 2547 ซึ่งแม้ว่าจะยังคงห่างจากเป้าหมายค่อนข้างมาก แต่มีสัดส่วนที่สูงกว่าระดับประเทศ ซึ่งจังหวัดนครพนมได้รับคัดเลือกให้เป็นจังหวัดนำร่องในการดำเนินโครงการศึกษาการจัดทำกรอบแผนยุทธศาสตร์พลังงานระดับจังหวัดแบบบูรณาการ ที่เป็นโอกาสสำคัญในการผลักดันการส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานหมุนเวียนมากขึ้น

ในด้านการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และได้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจสูงสุด วัดได้จากอัตราการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด 1,000 บาท ณ ราคาปี 2531 พบว่า จังหวัดนครพนมมีแนวโน้มลดลง จากปี 2543 ที่มีอัตราเท่ากับ 7.05 กิโลกรัมเทียบเท่าน้ำมันดิบ เหลือเท่ากับ 6.36 กิโลกรัมเทียบเท่าน้ำมันดิบ ในปี 2547 มีเป็นอัตราที่ต่ำกว่าภาพรวมระดับประเทศค่อนข้างมาก แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการใช้พลังงานที่คุ้มค่ามากขึ้นของจังหวัดนครพนม

คุณภาพอากาศ

ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลอัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อประชากร และอัตราการใช้สารทำลายโอโซนประเภท CFCs ในระดับจังหวัด แต่มีข้อมูลในส่วนการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากที่อยู่อาศัย ซึ่งได้แก่ การใช้เชื้อเพลิงประเภทฟืน ถ่านในการหุงต้มในครัวเรือน จากการสัมภาษณ์ประชากรและการเคหะ พบว่า สัดส่วนประชากรที่ใช้เชื้อเพลิงประเภทฟืนและถ่าน มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 93.3 ในปี 2533 เป็นร้อยละ 75.8 ในปี 2543 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากแหล่งครัวเรือนจึงน่าจะลดลงด้วย

คุณภาพน้ำ

จังหวัดนครพนมมีจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำ 3 จุด ในแม่น้ำสงคราม 2 จุดและแม่น้ำอูน 1 จุด ผลการตรวจวัดในช่วงปี 2543-2548 พบว่า ค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำ (ค่า pH) อยู่ในระดับมาตรฐาน ค่า DO (ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ) มีค่าอยู่ระหว่าง 4.3-8.0 มิลลิกรัม/ลิตร และ BOD (ปริมาณความสกปรก) มีค่าระหว่าง 0.6-1.8 มิลลิกรัม/ลิตร ส่วน ค่า TCB (ปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม) มีค่าน้อยกว่า 5,000 MPN/100 มิลลิตร ซึ่งจัดได้ว่าเป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภท 2-3 เพื่อการอนุรักษ์ การประมง กีฬาทางน้ำ และเพื่อการเกษตร

ขยะมูลฝอย

สัดส่วนขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของจังหวัดนครพนม ซึ่งมีการจัดเก็บข้อมูลเฉพาะในเขตเทศบาล พบว่า ในปี 2546 มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นเฉลี่ย 69.12 ตันต่อวัน มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ 10.98 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 15.88 โดยส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการโดยร้านรับซื้อของเก่า อย่างไรก็ตามจากการสำรวจข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั่วจังหวัด พบว่า อปท. ในจังหวัดให้ความสำคัญในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีและส่งเสริมการนำกลับมาใช้ใหม่มากขึ้น โดยร้อยละ 52.88 มีการกำจัดขยะตามหลักสุขาภิบาล และร้อยละ 35.57 มีการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 3 R (Reduce Reuse Recycle) นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานต่างๆ อาทิ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 9 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครพนม มีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้ อปท. มีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างศูนย์กำจัดขยะรวมและเน้นการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ใหม่ อีกทั้งยังพบว่าจังหวัดนครพนมมีร้านรับซื้อของเก่าเป็นจำนวนมากที่สามารถรองรับการนำขยะกลับมาใช้ใหม่

ความท้าทาย

จังหวัดนครพนม มีความท้าทายอย่างยิ่งในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เนื่องจากมีระบบนิเวศที่มีความคาบเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการและการใช้ประโยชน์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบนิเวศลุ่มน้ำโขงยังขาดความร่วมมือในการจัดการอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาบริเวณต้นน้ำที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศกลางน้ำและท้ายน้ำ มีปัญหาเรื่องการพังทลายของตลิ่งตลอดลำน้ำ ตลอดจนมีการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าบุงป่าทามซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงและเป็นแหล่งเศรษฐกิจของชุมชนในการทำการประมงในช่วงน้ำหลาก นอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาดินเค็มที่มีพื้นที่รวมกว่า 20,000 ไร่ ยังต้องการความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์การจัดการสิ่งแวดล้อม

แม้ว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนครพนม จะมีโอกาสสูงที่จะบรรลุเป้าหมาย MDG สากล จังหวัดนครพนมยังต้องให้ความสำคัญต่อระบบนิเวศเฉพาะ อาทิ การแก้ไขปัญหาดินเค็ม การดูแลพื้นที่ชุ่มน้ำ และระบบนิเวศลุ่มน้ำโขง เพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้ง มีการประสานการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบ การป้องกันแก้ไขภาวะมลพิษที่อาจเกิดจากการขยายตัวของเมือง บนพื้นฐานการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ยุทธศาสตร์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนครพนม มีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาดังนี้

- **พัฒนาเครือข่ายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยเสริมสร้างขีดความสามารถของ อปท. และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น การปรับปรุงระบบเฝ้าระวัง-รายงาน-กำกับและควบคุมด้านสิ่งแวดล้อมและการแจ้งเตือนภัยธรรมชาติ และบูรณาการสู่การเรียนรู้ของนักเรียนและเยาวชน ขยายเครือข่ายการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทั้งภาครัฐ อปท. เยาวชน และชุมชนในระดับหมู่บ้านให้ทั่วถึง

- **ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้และพื้นที่ชุ่มน้ำ** ด้วยการส่งเสริมการปลูกและฟื้นฟูป่าในรูปแบบต่างๆ อาทิ การจัดการป่าในรูปแบบป่าชุมชน การปลูกป่าเชิงพาณิชย์ของภาคเอกชน การรณรงค์ปลูกต้นไม้เนื่องในวันสำคัญๆ ดำเนินมาตรการป้องกันการบุกรุกทำลายป่าอย่างจริงจัง โดยการตั้งศูนย์ป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายป่าไม้ทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ รวมทั้งผลักดันให้มีมาตรการคุ้มครองและจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน

- **เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และพัฒนาระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม** โดยการปรับปรุงพื้นที่ดินเค็มและลดการแพร่กระจายของพื้นที่ดินเค็ม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมให้ชุมชนมีข้อตกลงร่วมกันในการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

- **บริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบ** ด้วยการพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ น้ำผิวดิน และรักษาระดับการเก็บกักน้ำที่เหมาะสม การบูรณาการแผนจัดการลุ่มน้ำแบบมีส่วนร่วมและพัฒนากลไกการบริหารจัดการที่ดี การจัดการน้ำผิวดินและน้ำบาดาลที่มีประสิทธิภาพรวมถึงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะสมต่อการอนุรักษ์ และการรักษาระบบนิเวศ

- **ป้องกันและจัดการภาวะมลพิษ** ด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะที่ถูกวิธีและนำกลับมาใช้ประโยชน์ การส่งเสริมและผลักดันให้ อปท. มีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ การสนับสนุนชุมชนและผู้ประกอบการให้มีการบำบัดน้ำเสียเบื้องต้นก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ และจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียรวมโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม รวมทั้งนำน้ำที่ผ่านการบำบัดนำกลับมาใช้ใหม่ รณรงค์การลดปริมาณการใช้สารเคมีในการเกษตร และรณรงค์การใช้สารเคมีให้ถูกวิธีและเหมาะสม

เป้าหมายย่อยที่ 10	ลดสัดส่วนประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและสุขอนามัยสุขลักษณะลงครึ่งหนึ่ง ภายในปี 2558
เป้าหมาย MDG⁺	-

ประเมินผลการพัฒนา

บรรลุมเป้าหมาย MDG			
ตัวชี้วัด	2533	2543	เป้าหมาย MDG ปี 2558
สัดส่วนครัวเรือนทั้งจังหวัดที่เข้าถึงน้ำดื่มสะอาด (ร้อยละ)	50.4	80.4	75.2
สัดส่วนครัวเรือนในเขตเมืองที่เข้าถึงน้ำดื่มสะอาด (ร้อยละ)	93.4	88.7	96.7
สัดส่วนครัวเรือนในเขตชนบทที่เข้าถึงน้ำดื่มสะอาด (ร้อยละ)	47.5	79.1	73.6
สัดส่วนครัวเรือนทั้งจังหวัดที่ใช้สุขอนามัยสุขลักษณะ (ร้อยละ)	88.0	98.0	94.0
สัดส่วนครัวเรือนในเขตเมืองที่ใช้สุขอนามัยสุขลักษณะ (ร้อยละ)	98.7	98.3	99.4
สัดส่วนครัวเรือนในชนบทที่ใช้สุขอนามัยสุขลักษณะ (ร้อยละ)	87.3	98.0	93.6

ประเมินข้อมูล

คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล	ความต่อเนื่องของข้อมูล
★★★★★	★★

ดูคำอธิบายการประเมินข้อมูลที่ภาคผนวกที่ 4

MDG อควม

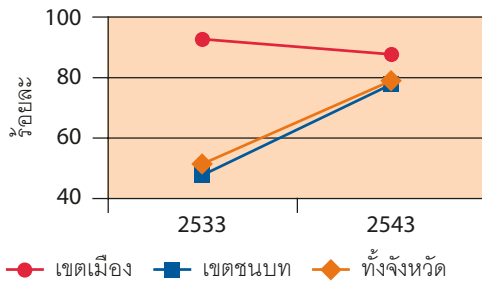
เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
ประชากรทุกครัวเรือนสามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและสุขอนามัยสุขลักษณะ ภายในปี 2552	-

รายงานผลการพัฒนา

แหล่งน้ำดื่มสะอาดที่สำคัญของจังหวัดนครพนม คือน้ำฝน (ร้อยละ 36.8 ในปี 2543) หากพิจารณาแยกระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท พบว่า แหล่งน้ำดื่มสำคัญในเขตเมือง คือน้ำดื่มบรรจุขวด (ร้อยละ 36.2) ส่วนในเขตชนบท คือน้ำฝน (ร้อยละ 40.2) สำหรับการเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดของครัวเรือนต่างๆ ในเขตจังหวัดนครพนม จากการสำรวจสำมะโนประชากรและเคหะ ซึ่งดำเนินการทุกๆ 10 ปี พบว่า มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 50.4 ในปี 2533 เป็นร้อยละ 80.4 ในปี 2543 โดยครัวเรือนในเขตชนบทสามารถเข้าถึงน้ำดื่มได้สะอาดได้ร้อยละ 79.1 ซึ่งน้อยกว่าครัวเรือนในเขตเมืองที่สามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดร้อยละ 88.7

ในด้านสัดส่วนครัวเรือนที่ใช้สวมถุงสุญลักษณ์ในจังหวัดนครพนม มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน โดยในปี 2533 มีสัดส่วนร้อยละ 88.0 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 98.0 ในปี 2543 โดยในเขตชนบทเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 87.3 ในปี 2533 เป็น 98.0 ในปี 2543

แผนภูมิที่ 3.15 สัดส่วนครัวเรือนที่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาด

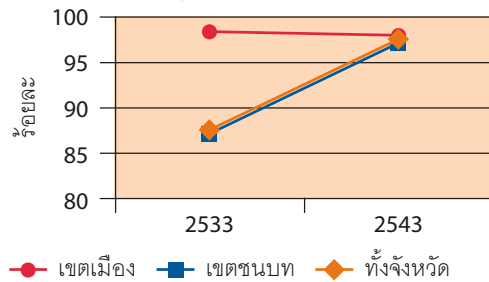
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ส่วนในเขตเมืองมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 98.7 และ 98.3 ตามลำดับ สำหรับสวมถุงสุญลักษณ์ ที่มีสัดส่วนการใช้มากที่สุด คือ สวมซึ่มทั้งในเขตเมืองและชนบท (ร้อยละ 88.3 และ 96.5 ในปี 2543 ตามลำดับ) จากสถานการณ์ข้างต้น จังหวัดนครพนมมีการพัฒนาบรรลุตามเป้าหมาย MDG สากล ในการลดสัดส่วนประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและสวมถุงสุญลักษณ์แล้ว

ความท้าทาย

การเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและการมีสวมถุงสุญลักษณ์ในจังหวัดนครพนม ไม่ได้เป็นปัญหาสำคัญมากนัก เนื่องจากครัวเรือนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและสวมถุงสุญลักษณ์ได้ แต่พบว่า ยังไม่ครอบคลุมทุกครัวเรือน ซึ่งจังหวัดนครพนมจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาให้ทุกครัวเรือนสามารถเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและสวมถุงสุญลักษณ์ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน

แผนภูมิที่ 3.16 สัดส่วนครัวเรือนที่ใช้สวมถุงสุญลักษณ์

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เป้าหมายย่อยที่ 11 ยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในชุมชนแออัด 100 ล้านคนทั่วโลก ภายในปี 2563

เป้าหมาย MDG+ -

ประเมินผลการพัฒนา

ไม่สามารถใช้ได้กับนครพนม

ตัวชี้วัด	2533	2543
สัดส่วนครัวเรือนทั้งจังหวัดที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย (ร้อยละ)	95.6	93.4
สัดส่วนครัวเรือนในเขตเมืองที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย (ร้อยละ)	81.3	84.6
สัดส่วนครัวเรือนในเขตชนบทที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย (ร้อยละ)	96.8	94.8

ประเมินข้อมูล

คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล	ความต่อเนื่องของข้อมูล
★★★★★	★★

ดูคำอธิบายการประเมินข้อมูลที่ภาคผนวกที่ 4

MDG นครพนม

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
ยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในชุมชนเมือง ภายในปี 2552	■ สัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากรในเขตชุมชนเมือง

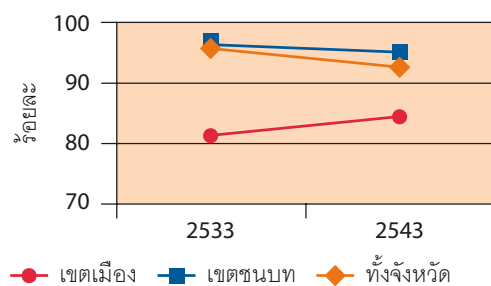
รายงานผลการพัฒนา

ปัจจุบันจังหวัดนครพนมไม่มีชุมชนแออัด และในการพัฒนายังให้ความสำคัญในการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมในเขตเมือง รวมถึงการพัฒนาแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและภูมิทัศน์ ทำให้เป้าหมาย MDG สากลด้านการยกระดับคุณภาพชีวิตในชุมชนแออัดจึงไม่เหมาะสมกับจังหวัดนครพนม อย่างไรก็ตาม พบว่าสัดส่วนครัวเรือนที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยของจังหวัดนครพนมมีแนวโน้มลดลง ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสถานการณ์ในระดับประเทศที่ในปี 2533 เท่ากับร้อยละ 86.3 และปี 2543 ลดลงเป็นร้อยละ 81.5 ส่วนจังหวัดนครพนมปี 2533 เท่ากับร้อยละ 95.6 และปี 2543 ลดลงเป็นร้อยละ 93.4 แต่ยังมีสัดส่วนที่สูงกว่าสถานการณ์ระดับประเทศ เมื่อแยก

พิจารณาเขตเมืองและเขตชนบท พบว่า ในปี 2543 ครัวเรือนในเขตเมืองมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2533 ที่เท่ากับร้อยละ 81.3 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 84.6 ในปี 2543 ซึ่งน้อยกว่าในเขตชนบทที่เท่ากับร้อยละ 96.8 ในปี 2533 และลดลงเป็นร้อยละ 94.8 ในปี 2543

ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากร คณะทำงานติดตามผล MDG จังหวัดนครพนม ได้พิจารณาร่วมกันว่าชุมชนเมืองของจังหวัดนครพนมจะมีการขยายตัวอย่างมากในอนาคต อาจประสบปัญหาความแออัดและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชากร จึงเห็นความสำคัญและเพิ่มตัวชี้วัดสัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากรในเขตชุมชนเมือง ในการติดตามผลการพัฒนาในครั้งต่อไป

แผนภูมิที่ 3.17 สัดส่วนครัวเรือนที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ความท้าทาย

ที่ผ่านมา จังหวัดนครพนมยังมีอัตราการขยายตัวของเมืองไม่สูงนัก แต่มีความท้าทายที่จะมีความเป็นเมืองสูงขึ้น หากได้รับการพัฒนาในด้านระบบการคมนาคม ขยายการคมนาคม และมีมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ ซึ่งจะดึงดูดแรงงานและทรัพยากรจากชนบทเข้าสู่เมือง เช่นเดียวกับการพัฒนาเมืองต่างๆ ที่ผ่านมา ดังนั้น จังหวัดนครพนมจึงต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ พร้อมจัดตั้งการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

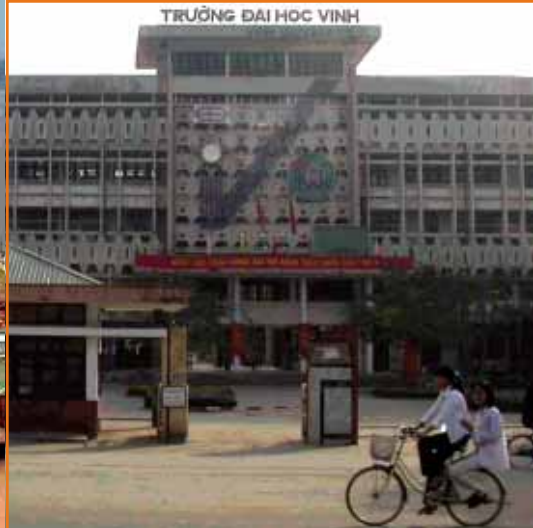
ยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

จังหวัดนครพนมยังมีความต้องการให้ทุกครัวเรือนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียม ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของ อปท. ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

ยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน มีกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาดังนี้

- **พัฒนาคุณภาพและขยายเขตให้บริการประปาให้ครอบคลุม** โดยส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านเทคนิคแก่บุคลากร และสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ และการสำรวจข้อมูลในระดับพื้นที่ให้มีความถูกต้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนขยายเขตการให้บริการให้ครอบคลุม พัฒนาการให้บริการประปาหมู่บ้านให้ครอบคลุมและมีคุณภาพ

- **ปลูกฝังจิตสำนึกและยกระดับความรู้ของประชาชน** โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ด้านอนามัยของการดื่มน้ำสะอาด และการมีส่วนร่วมถูกสุขลักษณะใช้โดยความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อปท. และผู้นำชุมชน
- **สร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัย** ให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน ทั้งในด้านสิทธิการถือครอง และสภาพที่อยู่อาศัย โดยเน้นที่เขตเมืองที่ยังมีสัดส่วนการถือครองที่ต่ำกว่าในเขตชนบท
- **พัฒนาพื้นที่สหชนบทอย่างเหมาะสม** เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของเมืองในอนาคต และมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน โดยการส่งเสริมให้ทุกเทศบาลมีการจัดสรรพื้นที่สหชนบทให้เหมาะสมกับประชากร เสริมสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับผังเมืองรวมในระดับชุมชน ส่งเสริมให้ อปท. มีการจัดทำผังเฉพาะโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง

รายงานการมีส่วนร่วมของจังหวัดนครพนมตามเป้าหมาย MDG 8

การมีส่วนร่วมของประเทศไทย²⁰ ตามเป้าหมาย MDG 8

ประเทศไทยได้กลายเป็นภาคีที่สำคัญในการเป็นหุ้นส่วนโลกในการพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมาย MDG 8 ภายใต้ต้นนโยบายต่างประเทศ “Forward Engagement” ประเทศไทยได้ให้การช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ในด้านการพัฒนาคนและการลดความยากจน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังแสวงหาความร่วมมือกับประเทศหุ้นส่วนในการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่มีศักยภาพ อาทิ ด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคมนาคม และโทรคมนาคม รวมทั้งยังคงเปิดตลาดการค้าสำหรับการนำเข้าสินค้าจากประเทศกำลังพัฒนา และส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศทั้งระดับภูมิภาคและระดับต่างๆ (กรอบข้อความ 4.1)

เห็นได้จากแผนบริหารราชการแผ่นดินปี 2548–2551 ซึ่งมุ่งส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศ

เพื่อนบ้านและกลุ่มอาเซียน โดยการสร้างการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา กับนานาชาติประเทศ การให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ การใช้ทูตวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์และกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การประชาสัมพันธ์ชี้แจงแนวทางและข้อมูลของประเทศไทย พร้อมทั้งพัฒนาเครือข่ายสื่อมวลชนกับเพื่อนบ้าน สร้างกลไกคณะกรรมการระดับชาติเพื่อกำกับดูแล และผลักดันการดำเนินงานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมุ่งเพิ่มปริมาณการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับประเทศต่างๆ ให้เพิ่มขึ้น โดยมีกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่สำคัญ ตั้งแต่ปี 2537 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาจังหวัดนครพนม ได้แก่ อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Maekong Sub-region: GMS) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างลุ่มน้ำอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Maekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) ความร่วมมือเอเชีย (Asia Cooperation Dialogue: ACD) และความร่วมมือด้านพลังงาน เป็นต้น

กรอบข้อความ 4.1 เป้าหมาย MDG 8

เป้าหมายสุดท้ายของ MDG นี้ ต้องการให้เกิดความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก โดยเรียกร้องให้องค์การระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ประเทศกำลังพัฒนาบรรลุเป้าหมาย MDG ต่างๆ ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ เพิ่มความช่วยเหลือในการพัฒนาอย่างเป็นทางการ พัฒนาลาดการค้าและระบบการเงิน ให้มีความสำคัญและหาทางแก้ไขปัญหาของความต้องการเข้าช่วยแก้ไขปัญหาหนี้สินในทุกขั้นตอน ส่งเสริมการเข้าถึงวิทยากรทันสมัยและลดช่องว่างทางเทคโนโลยี รวมถึงการเข้าถึงเวชภัณฑ์ที่สำคัญในราคาที่เหมาะสม

²⁰ สรุปรายงานตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษประเทศไทย ปี 2547

การมีส่วนร่วมของจังหวัดนครพนม ตามเป้าหมาย MDG 8

จังหวัดนครพนม มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ใกล้ชิดกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยมีชายแดน

ด้านตะวันออกของจังหวัดติดกับแขวงคำม่วน ส่วน บริเวณทางตอนเหนือของจังหวัดติดกับแขวงบรีคำไซ ประเทศลาว และมีชายแดนห่าง จากประเทศ เวียดนาม ระยะทาง 148 กิโลเมตร โดยใช้เส้นทาง หมายเลข 12 ทางผ่านแขวงคำม่วนของประเทศลาว

แผนที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างไทย-ลาว-เวียดนาม

จังหวัดนครพนมมีความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน คือ ประเทศลาวและประเทศเวียดนาม มาอย่างยาวนาน และมีความร่วมมือในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดนครพนมได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน ในวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดว่า “เมืองน่าอยู่ คู่สัมพันธ์อินโดจีน” รวมทั้งกำหนดให้มีประเด็น ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าระหว่าง ประเทศและชายแดน

จังหวัดนครพนมยังได้รับผลมาจากนโยบายการพัฒนาของประเทศที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน (กรอบข้อความ 4.1) ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการจัดทำกรอบความร่วมมือและผลักดันโครงการต่างๆ ร่วมกับ

ประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มความร่วมมือ 7 จังหวัด 3 ประเทศ ที่มีความเชื่อมโยงในเส้นทาง หมายเลข 8 อันประกอบด้วย จังหวัดนครพนม จังหวัดสกลนคร จังหวัดหนองคาย ประเทศไทย แขวง คำม่วน แขวงบรีคำไซ ประเทศลาว จังหวัดฮาติงห์ จังหวัดเงอาน ประเทศเวียดนาม โดยได้มีการตกลง ความร่วมมือและผลักดันโครงการพัฒนาร่วมกัน ใน ด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว การศึกษาและ วัฒนธรรม

ความร่วมมือของจังหวัดนครพนมกับประเทศเพื่อน บ้านประเทศลาวและประเทศเวียดนาม ที่ได้เกิดขึ้น อย่างเป็นรูปธรรม สรุปได้ดังนี้

การวัดความยากจน: การค้าการลงทุน การท่องเที่ยว และการเกษตร

จังหวัดนครพนมสนับสนุนการค้าชายแดนระหว่างแขวงคำม่วน โดยมีจุดผ่านแดนถาวรบริเวณอำเภอเมือง 1 จุด และจุดผ่อนปรน 3 จุด ในปี 2548 มีมูลค่าการค้าชายแดนเท่ากับ 1,775 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 120 (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด, 2548) มีข้อตกลงของ กลุ่มความร่วมมือ 7 จังหวัด 3 ประเทศ ที่เชื่อมโยงด้วยเส้นทางหมายเลข 8 ในการสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร มีการอบรมผู้ประกอบการ สนับสนุนการเจรจาธุรกิจ การค้า การจ้างงาน ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าในงานเทศกาลต่างๆ ในกลุ่มความร่วมมือดังกล่าว โดยการลดหย่อนภาษี

นอกจากนี้ยังมีข้อตกลงความร่วมมือในการสนับสนุนและประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว และพัฒนาบุคลากรเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน รวมถึงการเชื่อมโยงกรอบแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ โดยในทางปฏิบัติได้มีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว ไทย-ลาว-เวียดนาม ซึ่งส่วนใหญ่ดำเนินการโดยภาคธุรกิจเอกชน โดยใช้เส้นทางหมายเลข 8 และหมายเลข 9 แต่มักเป็นการเดินทางที่มีจุดหมายที่ประเทศไทย และเวียดนาม โดยไม่ได้ใช้เวลาในการเยี่ยมชมและพักค้างคืนในประเทศลาวมากนัก

จังหวัดนครพนมยังได้จัดการอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตร แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรของแขวงคำม่วน และมีการขยายพื้นที่ปลูกยางพารา และข้าวโพดอาหารสัตว์ไปสู่เกษตรกรแขวงคำม่วน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรของแขวงคำม่วน และเพิ่มปริมาณสินค้าการเกษตรให้ตลาดของจังหวัดนครพนม

คาดว่าโครงการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 เชื่อมจังหวัดนครพนมกับแขวงคำม่วน โครงการถนนเชื่อมพม่า-ไทย-ลาว และการพัฒนาเส้นทางหมายเลข 12 ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ จะเพิ่มโอกาสด้านการค้า และการท่องเที่ยวของทั้งสามประเทศให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการค้าของจังหวัดนครพนมกับเมืองวิงห์และเมืองกวางบิงห์ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปสู่ท่าเรืออุ้งอ่างและท่าเรือดานังที่สำคัญของเวียดนาม

ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม

มีการสนับสนุน และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรด้านการศึกษา โดยจังหวัดนครพนมได้สนับสนุนการศึกษาและฝึกอบรมด้านวิชาชีพ อาทิ การก่อสร้าง การใช้เครื่องจักรอุตสาหกรรม และเครื่องใช้สำนักงานให้แก่ครูจากวิทยาลัยคำม่วน และเมื่อปี 2549 ประเทศเวียดนามได้ให้การสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาเวียดนามให้แก่จังหวัดนครพนม สำหรับการก่อตั้งมหาวิทยาลัยนครพนมในจังหวัดนครพนม จะเป็นการเพิ่มโอกาสในการให้บริการการศึกษาระดับอุดมศึกษาในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงได้มากขึ้น

ภายใต้กลุ่มความร่วมมือ 7 จังหวัด 3 ประเทศ ได้เห็นพ้องที่จะสนับสนุนให้มีการก่อสร้างศูนย์วัฒนธรรมของจังหวัด 3 ประเทศ ที่แขวงบริคำไซ ประเทศลาว โดยในทางปฏิบัติได้เกิดการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม ไทย-ลาว-เวียดนาม ได้เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ในเทศกาลสำคัญ และในการประชุมผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด 3 ประเทศ ในจังหวัดที่เป็นเจ้าภาพมาอย่างต่อเนื่อง

จังหวัดนครพนมยังจัดการแข่งเรือยาวระหว่างแขวงคำม่วนเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ ยังมีความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น ระหว่างเมืองหนองบก แขวงคำม่วน เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันเขต ประเทศลาว กับอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ประเทศไทย ในช่วงเทศกาลงานนมัสการพระธาตุพนม ซึ่งเป็นประเพณีที่ทั้งสามเมืองจะเปิดด่านให้ประชาชนได้ไปมาหาสู่กัน เพื่อนมัสการองค์พระธาตุพนมที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย

จังหวัดนครพนมมีการส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเวียดนาม โดยมีการพัฒนาหมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม ที่บ้านนาจอก ตำบลหนองญาติ อำเภอเมือง และจัดให้มีพิธีพืชมงคลอนุสรณ์สถานอดีตประธานาธิบดีโฮจิมินห์ในบริเวณเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีแผนในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบ้านนาจอกกับบ้านกิมเหลียน เมืองเงอาน ซึ่งเป็นบ้านเกิดของอดีตประธานาธิบดีโฮจิมินห์

ด้านสาธารณสุข

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความร่วมมือทางด้านสาธารณสุขไทย-ลาว ได้เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน ภายใต้นโยบายสาธารณสุขชายแดน ที่เน้นการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ ต่อมาในปี 2546 ได้มีการกำหนดประเด็นความร่วมมือที่กว้างขวางขึ้น ครอบคลุมด้านการป้องกัน บำบัดและรักษา และการฟื้นฟูสุขภาพผู้ติดยาเสพติด การควบคุมการนำเข้าและส่งออกผลิตภัณฑ์สุขภาพและการส่งเสริมการใช้สมุนไพร การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข

ส่วนในระดับท้องถิ่น ได้มีความร่วมมือด้านสาธารณสุข นครพนม-คำม่วน ระหว่างแผนกสาธารณสุขแขวงคำม่วน และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม มีการพัฒนาเครือข่ายการเฝ้าระวังโรคตามแนวชายแดนไทย-ลาวระดับท้องถิ่น จัดระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การคุ้มครองผู้บริโภค การพัฒนาระบบการส่งต่อผู้ป่วย และการพัฒนาบุคลากร โดยจัดให้มีการประชุมสาธารณสุขร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ โดยการหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามที่ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงร่วมกัน

ในช่วงปี 2546-2548 จังหวัดนครพนมได้ให้การบริการรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยนอกจากแขวงคำม่วน ประเทศลาว จำนวน 4,711 4,237 และ 5,390 คน ตามลำดับ การรักษาพยาบาลผู้ป่วยใน จำนวน 1,785 1,337 และ 1,285 คน ตามลำดับ โดยมีโรคห้ลำดับแรก คือ โรคระบบหายใจ โรคระบบย่อยอาหาร และโรคในช่องปาก โรคติดเชื้อและปรสิต อุบัติเหตุ และโรคระบบสืบพันธุ์ร่วมปัสสาวะ

นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินโครงการพิเศษร่วมกัน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์บริเวณชายแดน การเสริมสร้างศักยภาพกลุ่มแรงงานต่างด้าวชาวลาวในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ การประชุมวิชาการเฝ้าระวังไข้หวัดนกและการเตรียมความพร้อมรับมือ

ต้นกริพยกรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จังหวัดนครพนมตอนบนซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำสงครามตอนล่าง ได้รับการคัดเลือกเป็นพื้นที่นำร่องในโครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ในพื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มแม่น้ำโขง (Maekong River Basin Wetland Biodiversity and Sustainable Use Programme, MWBP) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง ลาว กัมพูชา เวียดนาม และไทย มีเป้าหมายในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และมุ่งเน้นให้เกิดพื้นที่สาธิต (Demonstration Sites) ทั้ง 4 ประเทศ มีการมีส่วนร่วมของผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศ รวมถึงการกำหนดนโยบายและการพัฒนาเครือข่ายร่วมกัน การดำเนินงานในระดับพื้นที่รับผิดชอบดำเนินงานโดยสหภาพยุโรปว่าด้วยการอนุรักษ์ (IUCN) โดยคัดเลือกหมู่บ้านนำร่องในเขต 5 ตำบลของอำเภอศรีสงคราม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพัฒนาให้เกิดแหล่งเรียนรู้และกรณีตัวอย่างที่ดีในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับภาคีที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดนครพนมและแขวงคำม่วน ยังได้มีความร่วมมือในการป้องกันการทำลายของตลิ่งริมแม่น้ำโขง และควบคุมดูแลการตัดกวาดทรายในแม่น้ำโขง รวมทั้งการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเกาะดอนในแม่น้ำโขง การป้องกันและแก้ไขการลักลอบค้าสัตว์ป่าและของป่า โดยให้หน่วยงานของแต่ละประเทศเข้มงวดในการกำกับดูแลให้ การดำเนินงานในประเทศของตนให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย เพื่อปกป้องแหล่งทรัพยากรของทั้งสองประเทศ

นอกจากนี้ จังหวัดนครพนมยังมีความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นรูปธรรมในด้านความมั่นคงชายแดนภายใต้ คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดน จังหวัดนครพนมกับแขวงคำม่วน มาตั้งแต่ปี 2536 โดยมีผู้ว่าราชการ

จังหวัดนครพนมและเจ้าแขวงคำม่วน เป็นประธานคณะกรรมการฯ มุ่งเน้นความร่วมมือในการตรวจตราตามแนวชายแดน การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในการผ่านแดน การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การคมนาคมขนส่ง และการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันโดยผลัดกันเป็นเจ้าภาพในการประชุมคณะกรรมการฯ อย่างสม่ำเสมอ และจัดการฝึกอบรมประชาชนเป็นประจำทุกปี เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยในพื้นที่

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาด้านต่างๆ ที่มีความเชื่อมโยงกันระหว่างสามประเทศ ยังต้องให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งในการพัฒนาด้านการคมนาคมให้ได้มาตรฐานและเชื่อมกันทั้งโครงข่าย การพัฒนาการค้าและการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ เพื่อให้มีศักยภาพที่ทัดเทียมกันและได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียม การปรับปรุงกฎระเบียบให้มีมาตรฐานเดียวกันและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน การปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาระบบข้อมูลและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน อันจะนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีในระยะยาว

ความร่วมมือในอนาคต จะปรากฏชัดมากขึ้นในด้านการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว อันเป็นผลมาจากการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ตามแผนที่วางไว้ ซึ่งจะทำให้มีความเชื่อมโยงกันในด้านระบบการคมนาคมที่ดี เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกันมากขึ้น นอกจากนี้ การพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะเป็นโอกาสในการพัฒนางานศึกษาวิจัยและยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าของสินค้าป้อนสู่ตลาดการค้าชายแดน รวมถึงตลาดการค้าเสรีในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและภูมิภาคอินโดจีนต่อไป

เส้นทางข้างหน้า

จังหวัดนครพนมสามารถบรรลุเป้าหมายและใกล้จะบรรลุเป้าหมาย MDG สากลได้เป็นส่วนใหญ่ แม้ว่าจะยังต้องให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างระมัดระวัง เนื่องจากมีความต้องการใช้ทรัพยากรเพิ่มมากขึ้น จากการเพิ่มของประชากรและมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ที่ดินและการใช้ทรัพยากรที่อาจส่งผลให้เกิดการใช้ที่ดินและการใช้ทรัพยากรที่ไม่สมดุลและเกิดภาวะมลพิษตามมา

แต่จังหวัดนครพนมยังมีความท้าทายในการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมาย MDG+ ประเทศไทย ด้านการลดสัดส่วนคนจนและการให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งยังมีข้อจำกัดและอุปสรรค ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประสานงานที่ดีของหน่วยงานที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงานร่วมกัน

นอกจากนี้ ยังมีความจำเป็นต้องผลักดันการจัดระบบข้อมูลและการจำแนกกลุ่มคนจนในจังหวัดให้เป็นระบบและมีมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากมีการใช้วิธีการที่แตกต่างกันของแต่ละหน่วยงาน อาทิ การใช้เส้นความยากจน ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การใช้เกณฑ์รายได้ตามข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และการสำรวจข้อมูลผู้จดทะเบียนปัญหาสังคมและความยากจน (สย.) รายครัวเรือนของศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ ส่งผลให้มีข้อมูลจำนวนคนจนที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความสับสนในการวางแผนและกำหนดกลุ่มคนจนที่จะใช้เป็นกลุ่มเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา ดังนั้น จึงควรมีการบูรณาการทั้งในระดับปฏิบัติและระดับนโยบาย

ในการบรรลุ MDG* นครพนม ต้องให้ความสำคัญในการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรและครัวเรือนในเขตชนบท พัฒนากองทุนในระดับชุมชน พัฒนาคุณภาพการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาของเด็กในระดับมัธยมศึกษา เพื่อลดการออกกลางคันของนักเรียน พัฒนามาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขในระดับอำเภอและตำบล และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ และร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขชายแดน

การบูรณาการ MDG สู่นโยบาย ยุทธศาสตร์และการปฏิบัติ

แม้ประเทศไทยไม่ได้ประกาศให้เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าได้ยึดถือเอา MDG มาเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ แต่หากพิจารณาแผนบริหารราชการแผ่นดินปี 2548-2551 พบว่ามีแนวนโยบายที่มีความสอดคล้องกับกรอบ MDG เป็นอย่างยิ่ง จึงเป็นโอกาสที่ดีในการขับเคลื่อนการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมาย MDG ส่วนการพัฒนาของจังหวัดนครพนมซึ่งใช้รูปแบบการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการมาตั้งแต่ปี ปี 2546 เช่นเดียวกับจังหวัดอื่นๆ ได้มีการนำเอานโยบายของประเทศที่ถ่ายทอดผ่านยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดมาพิจารณาในการกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด ซึ่งจังหวัดนครพนมให้ความสำคัญต่อการเพิ่มรายได้และแก้ไขปัญหาความยากจน ส่วนการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านอื่นๆ อาทิ การปฏิรูปการศึกษา การเสริมสร้างสุขภาพ และการจัดการสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่เป็นนโยบายของหน่วยงานราชการส่วนกลางมายังหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคที่ตั้งอยู่ในจังหวัด แต่ก็อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์จังหวัด

อย่างไรก็ตาม จังหวัดนครพนมจะต้องมีการทบทวน ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย MDG ที่ยังมีความท้าทาย ซึ่งนอกจากต้องมียุทธศาสตร์ เฉพาะด้านแล้ว ยังควรพิจารณากำหนดยุทธศาสตร์ อื่นๆ ที่จะช่วยในการขับเคลื่อนให้การดำเนินงาน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ควรบูรณาการผ่าน ระบบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น โดยให้มีความ สอดคล้องกับระบบการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้ ยุทธศาสตร์ทุกระดับมีความสอดคล้องและ สันนิษฐานกัน นอกจากนี้ ยังควรทบทวนและปรับปรุง กลไกการบริหารจัดการ และเพิ่มขีดความสามารถ ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ การดำเนินงาน สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

การพัฒนากระบวนข้อมูล

จังหวัดนครพนมมีหน่วยงานสำคัญในการจัดการ ระบบข้อมูล ได้แก่ สำนักงานสถิติจังหวัดและศูนย์ ปฏิบัติการจังหวัด โดยสำนักงานสถิติจังหวัดรวบรวม ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตงานของแต่ละหน่วย งานในจังหวัดมาจัดทำเป็นสมุดสถิติจังหวัดประจำปี รวมทั้งดำเนินการสำรวจข้อมูลสถิติด้านเศรษฐกิจ และสังคม และข้อมูลสถิติที่สำคัญที่ไม่มีหน่วยงานใดจัดทำ ส่วนศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดทำหน้าที่รวบรวม ข้อมูลเพื่อการวางแผน ข้อมูลผลการปฏิบัติงาน และ รายงานตัวชี้วัดการพัฒนาต่างๆ การจัดการระบบ ข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าว พบว่า มีการ สำรวจและรวบรวมข้อมูลตามนโยบายของหน่วยงาน ส่วนกลางเป็นหลัก ยังขาดความสอดคล้องกับการ ใช้ประโยชน์ของจังหวัด

เพื่อเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการ ระบบข้อมูล จังหวัดนครพนมควรมีการประสานงาน ระหว่างหน่วยงานในจังหวัด การพัฒนาระบบฐาน ข้อมูลเพื่อลดความซ้ำซ้อนและให้มีมาตรฐานเดียวกัน มีกลไกในการแลกเปลี่ยนและถ่ายโอนข้อมูล รวมทั้งมีการประสานงานของหน่วยงานส่วนกลางที่ เกี่ยวข้องด้วย และกำหนดหน่วยงานที่จะรับผิดชอบ ในการติดตามประเมินผล MDG ในระดับจังหวัดให้มีความชัดเจน ซึ่งหน่วยงานนั้นจะต้องทำหน้าที่ใน การรวบรวมและสำรวจข้อมูลตามกรอบ MDG ด้วย

การพัฒนาทรัพยากรบุคคล

การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการติดตามผลและ ผลักดันให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมาย MDG ควร จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบริหาร กลุ่ม วิชาการและเทคนิค และกลุ่มปฏิบัติการ ซึ่งแต่ละ กลุ่มจะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน ดังนั้น การ พัฒนาบุคลากรควรมีรูปแบบและเนื้อหาที่แตกต่าง กันด้วย อย่างไรก็ตามบุคลากรทุกกลุ่มจะต้องมี ความเข้าใจต่อทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาของ จังหวัดที่ตรงกัน ไม่ว่าจะเป้าหมาย MDG หรือ เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดโดยรวมก็ตาม เพื่อให้มี การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมและ สามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้าง ขีดความสามารถของบุคลากรท้องถิ่น เนื่องจากความ สำเร็จของการพัฒนาจังหวัดให้บรรลุเป้าหมาย MDG ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในระดับ ท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการพัฒนาด้าน ต่างๆ อย่างไรก็ตาม ภารกิจที่ อปท. ต้องรับผิดชอบ นับว่ามีความหลากหลายและมีจำนวนมาก เนื่องจาก การกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจจาก หน่วยงานราชการส่วนกลาง เมื่อปี 2545 ซึ่ง อปท. ยังมีข้อจำกัดในด้านบุคลากร วิชาการ และงบ งบประมาณ ดังนั้น อปท. จึงควรได้รับการเสริมสร้างขีด ความสามารถในการวางแผน เพื่อให้มีการนำ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมาใช้ในการพัฒนาไปสู่ เป้าหมายเดียวกัน และควรมีการพัฒนาขีดความ สามารถในการประสานงาน ให้เกิดความร่วมมือใน การทำงานร่วมกับ อปท. อื่นๆ และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง รวมทั้งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาท้องถิ่น

การสนับสนุนของหน่วยงานภายนอก

การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกยังมีความ จำเป็นสำหรับการพัฒนาจังหวัดนครพนม ให้ สามารถบรรลุเป้าหมาย MDG สากล MDG+ ประเทศไทย และ MDG* นครพนม โดยเฉพาะการ พัฒนาคือความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านใน ด้าน การค้าการลงทุน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ระหว่างประเทศ การจัดระบบผ่านแดนและ แลกเปลี่ยนเงินตราการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยว กับประเทศเพื่อนบ้าน การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ คาบเกี่ยวระหว่างประเทศ รวมถึงการพัฒนา โครงข่ายการคมนาคม ซึ่งต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน และได้รับการสนับสนุนจากระดับประเทศ เพื่อให้ การดำเนินงานในระดับพื้นที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ หน่วยงานระดับประเทศและหน่วยงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนกระบวนการติดตามผลและการพัฒนาตามเป้าหมาย MDG ในจังหวัดอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในการติดตามผลและการพัฒนาตามกรอบ MDG เพื่อสนับสนุนการพัฒนาจังหวัดให้มีความก้าวหน้า และสามารถยืนยันถึงความสำเร็จและความท้าทายในการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมาย MDG ระดับต่างๆ ตามกรอบการสัมฤทธิ์ผลในปี 2558

เส้นทางข้างหน้าในการพัฒนาของจังหวัดนครพนม ยังต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาแก่เยาวชนและพัฒนาบุคลากรของจังหวัด เพื่อให้มีความรอบรู้ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองในการผลิตและการบริโภคอย่างสมดุล เตรียมพร้อมเพื่อรองรับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาค ตามแนวทฤษฎี “เศรษฐกิจพอเพียง” และมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษร่วมกัน

คณะทำงาน MDG จังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนม ได้แต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนดำเนินงานตามโครงการติดตามผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDG) ในจังหวัดนครพนม จำนวน 4 คณะ ได้แก่ ด้านความยากจน ด้านการศึกษาและความเท่าเทียมทางเพศ ด้านสาธารณสุข และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

คณะทำงานด้านความยากจน

1) ปลัดจังหวัดนครพนม	หัวหน้าคณะทำงาน
2) หัวหน้าสำนักงานจังหวัดนครพนม	คณะทำงาน
3) พัฒนาการจังหวัดนครพนม	คณะทำงาน
4) อุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม	คณะทำงาน
5) แรงงานจังหวัดนครพนม	คณะทำงาน
6) สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดนครพนม	คณะทำงาน
7) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครพนม	คณะทำงาน
8) เกษตรจังหวัดนครพนม	คณะทำงาน
9) ปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครพนม	คณะทำงาน
10) ประมงจังหวัดนครพนม	คณะทำงาน
11) สถิติจังหวัดนครพนม	คณะทำงาน
12) ผู้อำนวยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 4 หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
13) ประธานหอการค้านครพนม	คณะทำงาน
14) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม	คณะทำงาน
15) ดร.วนิดา หงษ์ณี	คณะทำงาน
16) นางบานเย็น ณ หนองคาย	คณะทำงาน
17) จำจังหวัดนครพนม	คณะทำงานและเลขานุการ

คณะประสานงาน

1) นายสมเกียรติ ศรีชนะเนตร	จำจังหวัดนครพนม ที่ทำการปกครองจังหวัดนครพนม
2) นายพงษ์วิทย์ เขียวโป	นักวิชาการพัฒนาชุมชน 6 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครพนม
3) นางวิไลวรรณ ภายผาด	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครพนม
4) นางสาววรรณภา จำปา	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3 สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม

คณะกรรมการศึกษาและความเท่าเทียมทางเพศ

1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1	หัวหน้าคณะกรรมการ
2) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2	คณะกรรมการ
3) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการ
4) รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการนครพนม หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการ
5) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครพนม	คณะกรรมการ
6) ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างนครพนม	คณะกรรมการ
7) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม	คณะกรรมการ
8) ท้องถิ่นจังหวัดนครพนม	คณะกรรมการ
9) สถิติจังหวัดนครพนม	คณะกรรมการ
10) ผู้แทนนายกเทศมนตรีเมืองนครพนมที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา	คณะกรรมการ
11) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครพนม หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการ
12) นายปริญญา ธรเสนา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1	คณะกรรมการ
13) นายกฤษดา เทียรธีรปัญญา	คณะกรรมการ
14) เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการและเลขานุการ

คณะประสานงาน

1) นายปริญญา ธรเสนา	รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1
2) นายवासกรี ศรีประทุมภรณ์	หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1
3) นายกฤษดา เทียรธีรปัญญา	อาจารย์โรงเรียนนครพนมวิทยาคม

คณะกรรมการสาธารณสุข

1) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครพนม	หัวหน้าคณะกรรมการ
2) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครพนม	คณะกรรมการ
3) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจิตเวชนครพนมราชชนครินทร์	คณะกรรมการ
4) ผู้แทนพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม	คณะกรรมการ
5) ผู้แทนนายกเทศมนตรีเมืองนครพนมที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข	คณะกรรมการ
6) นายวรวิทย์ อินทนนท์	คณะกรรมการ
7) เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม ผู้รับผิดชอบด้านการอนามัยแม่และเด็ก	คณะกรรมการ
8) เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม ผู้รับผิดชอบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์	คณะกรรมการ
9) เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม ผู้รับผิดชอบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อ	คณะกรรมการ
10) หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม	คณะกรรมการและเลขานุการ

คณะประสานงาน

- 1) นายชูรัตน์ คูสกุลรัตน์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครพนม
- 2) นายอำพล หงส์งาม ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครพนม
- 3) นายพีระ อารีรัตน์ นายแพทย์ 9 ด้านเวชป้องกัน
- 4) นางพรรณทิพา มีธรรม หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาวิทยาศาสตร์ สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครพนม

คณะทำงานต้นกรรพการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครพนม หัวหน้าคณะทำงาน
- 2) โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครพนม คณะทำงาน
- 3) ผู้แทนเกษตรจังหวัดนครพนม ที่ได้รับมอบหมาย คณะทำงาน
- 4) ผู้แทนอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม ที่ได้รับมอบหมาย คณะทำงาน
- 5) ผู้แทนท้องถิ่นจังหวัดนครพนม ที่ได้รับมอบหมาย คณะทำงาน
- 6) ผู้แทนสถิติจังหวัดนครพนม ที่ได้รับมอบหมาย คณะทำงาน
- 7) ผู้แทนประธานหอการค้าจังหวัดนครพนม ที่ได้รับมอบหมาย คณะทำงาน
- 8) ผู้แทนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม ที่ได้รับมอบหมาย คณะทำงาน
- 9) ผู้แทนนายกเทศมนตรีเมืองนครพนมที่เกี่ยวข้อง
ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะทำงาน
- 10) ดร.กาญจน์ หงษ์ณี คณะทำงาน
- 11) ประธานชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดนครพนม คณะทำงาน
- 12) เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครพนม
ที่ได้รับมอบหมาย คณะทำงานและเลขานุการ

คณะประสานงาน

- 1) นายไชยงค์ ธนารักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครพนม
- 2) นายสมศักดิ์ นามวงษ์ เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ 7 หัวหน้ากลุ่มปฏิบัติการภารกิจ
ในราชการส่วนภูมิภาค (ด้านป่าไม้) จังหวัดนครพนม
- 3) นายอภิชาติ ฤทธิกรรม์ หัวหน้าฝ่ายจัดการป่าไม้และไม้เศรษฐกิจ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครพนม
- 4) นายเกรียงศักดิ์ เห็นกลาง หัวหน้าฝ่ายทรัพยากรน้ำใต้ดิน
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครพนม

กระบวนการ MDG กับการ เสริมสร้างศักยภาพบุคลากร และสนับสนุนการพัฒนาจังหวัด

คณะทำงานสนับสนุนดำเนินงานตามโครงการติดตามผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDG) ของจังหวัดนครพนม ที่จังหวัดได้แต่งตั้งขึ้น จำนวน 4 คณะ (รายละเอียดในภาคผนวกที่ 1) ถือเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร ภายใต้กระบวนการ MDG โดยได้มีการกำหนดเนื้อหาตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบการวางแผนและบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการทำงานอย่างมีส่วนร่วม

สำหรับรูปแบบของกิจกรรมได้เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และจัดให้มีกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและที่สนใจอื่นๆ ได้เข้าร่วมด้วย ดังนี้

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน	เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะทำงานฯ ในการติดตามผลตามเป้าหมาย MDG การกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และกำหนดยุทธศาสตร์ที่ดี รวมทั้งได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน
2. การอบรมเชิงปฏิบัติการ	เพิ่มทักษะในการเป็นวิทยากรกระบวนการ ในการถ่ายทอดข้อมูลและเนื้อหาเกี่ยวกับ MDG และหลักการบริหารยุทธศาสตร์ เทคนิคการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนา
3. การสัมมนา	เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินความยากจนด้วยเส้นความยากจน แก่คณะทำงานฯ ด้านความยากจน และผู้ที่เกี่ยวข้องในจังหวัด
	เผยแพร่ MDG และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการบูรณาการผลของ MDG เข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น แก่ผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรด้านนโยบายและแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด
4. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์	จังหวัดนำร่องทั้งสองแห่ง (แม่ฮ่องสอน และนครพนม) ร่วมกันสรุปประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงาน และเสนอแนวทางการปรับปรุงกระบวนการ MDG ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาจังหวัด

นอกจากกระบวนการ MDG ได้มีการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น ยังสามารถสนับสนุนการพัฒนาจังหวัดในด้านการกำหนดยุทธศาสตร์และการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดภายใต้กรอบ MDG ไปบูรณาการร่วมกับยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน ในด้านการขจัดความยากจน การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสาธารณสุข และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้จังหวัดนครพนมมีโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมาย MDG ได้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ MDG* นครพนมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเหล่านั้น

ตารางข้อมูลจังหวัดนครพนมตามกรอบ MDG สากล MDG+ ประเทศไทย และ MDG* นครพนม ปี 2533–2548

ความยากจน																
ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
สัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน (ร้อยละ) ^{1/}			61.10		41.14		35.19		36.32	42.76*	52.44	53.65*	38.88		32.27	
ช่องว่างความยากจน ^{1/}			24.00		13.33		10.10		8.35	11.95	16.46	17.34	13.24		9.47	
ส่วนแบ่งรายได้ของประชากรร้อยละ 20 ที่ยากจนที่สุด (ร้อยละ) ^{2/}					7.2		6.7		7.5		10.3		6.6		7.3	
ความรุนแรงของความยากจน ^{1/}			11.15		5.95		3.81		2.72	4.13	6.55	8.29	5.83		3.92	
สัดส่วนครัวเรือนในที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท/คน/ปี (ร้อยละ) ^{3/}																
– เขตเมือง**																
– เขตชนบท													76.93	36.98	12.79	7.7
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^{4/}					5.6	7.8	5.7	4.3	7.3	5.2	11.0	7.2	6.3	3.2	4.5	3.19
อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภาคการเกษตร ราคาคงที่ ^{5/}									+16.75	-12.32	+34.23	+10.94	-7.13	-2.30	+24.56	

หมายเหตุ * ปี 2542 และ 2544 เป็นการคำนวณที่จัดทำขึ้นเฉพาะกิจ เนื่องจากเป็นช่วงที่มีวิกฤตภาวะเศรษฐกิจ จึงใช้ตัวอย่างในการคำนวณน้อย ทำให้ความน่าเชื่อถือของข้อมูลลดลง

** ข้อมูลสัดส่วนครัวเรือนในเขตเมือง (เขตเทศบาล) จะเริ่มจัดเก็บในปี 2549 เป็นต้นไป

ที่มา: ^{1/} ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน, สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

^{2/} รายงานผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2537–2547, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

^{3/} ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน, กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

^{4/} สรุปผลการสำรวจโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรจังหวัดนครพนม, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

^{5/} คำนวณจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (www.nesdb.go.th/econsocial/macro/nad.htm)

ความยากจน (ต่อ)

ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินฝากรวมกองทุนชุมชนในจังหวัด (ร้อยละ) ^{1/}														+52.07	+46.47	+19.02
รายได้เฉลี่ยของประชากร (บาท/คน/เดือน) ^{2/}																
- เขตเมือง													4,739			
- เขตชนบท													1,495			

ที่มา: ^{1/} สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดนครพนม

^{2/} โครงการจัดทำแผนที่ความยากจน, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ความหิวโหยและภาวะโภชนาการ

ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
สัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนด้านอาหาร (ร้อยละ) ^{1/}			23.08		10.41		5.21		5.01	6.18*	15.25	18.30*	15.00		9.07	
อัตราเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีที่น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ) ^{2/}						14.69	13.47	8.37	8.14	8.37	7.90	7.43	7.20	6.44	6.51**	6.40**
อัตราการขาดสารอาหารในเด็กวัยเรียน (ร้อยละ) ^{2/}																
- ไอโอดีน								3.08	2.74	2.16	2.29	1.83	2.45	1.84	1.41	1.42
- ธาตุเหล็ก						18.79	26.73	12.74	19.2	18.30	19.19	14.38	14.07	13.13	13.13	6.39

หมายเหตุ * ปี 2542 และ 2544 เป็นการคำนวณที่จัดทำขึ้นเฉพาะกิจ เนื่องจากเป็นช่วงที่มีวิกฤตภาวะเศรษฐกิจ จึงใช้ตัวอย่างในการคำนวณน้อย ทำให้ความน่าเชื่อถือของข้อมูลลดลง

** ตั้งแต่ปี 2547 ใช้อัตราเด็กอายุ 0-5 ปี ที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์แทน

ที่มา: ^{1/} ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน, สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

^{2/} สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครพนม

ความหิวโหยและภาวะโภชนาการ (ต่อ)

ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
สัดส่วนเด็กวัยเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีภาวะการเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามเกณฑ์อ้างอิง (ร้อยละ) ^{1/}																
■ ประถมศึกษา																
- น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์อายุ												14.49	13.25	13.28	12.55	11.77
- ส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์อายุ												11.13	10.34	10.3	10.29	8.59
- น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ส่วนสูง												8.50	8.87	8.96	7.65	8.61
■ มัธยมศึกษาตอนต้น																
- น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์อายุ												10.8	14.84	9.93	6.40	8.23
- ส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์อายุ												9.9	11.99	9.02	7.26	5.58
- น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ส่วนสูง												5.18	10.49	5.03	3.07	5.03
■ มัธยมศึกษาตอนปลาย																
- น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์อายุ												6.26		4.21	4.25	10.20
- ส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์อายุ												6.55		3.80	4.78	9.35
- น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ส่วนสูง												4.25		2.37	2.17	4.17

ที่มา: ^{1/} สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครพนม

การศึกษา																
ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิ ระดับประถมศึกษา (ร้อยละ) ^{1/}					85.46	92.08	92.15	89.41	81.65	73.28	88.89	87.27	86.44	90.75*	95.37*	86.74*
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนรวม ระดับประถมศึกษา (ร้อยละ) ^{1/}					108.41	109.64	108.10	106.05	104.04	99.58	101.77	99.69	98.98	98.88	97.85	96.44
อัตราการคงอยู่ระดับประถมศึกษา (ร้อยละ) ^{2/}								91.90	91.94	85.00	93.54	94.71	95.53	92.97	93.03	93.45
อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15-24 ปี (ร้อยละ) ^{3/}	98.89										99.00					
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ) ^{1/}								58.45	57.79	51.39	61.34	67.12	68.79	61.07	54.43	71.26
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนรวม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ) ^{1/}					64.89	70.08	74.02	81.80	83.95	87.39	85.08	88.00	86.05	86.92	88.46	91.83
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ) ^{1/}								26.93	33.05	34.46	34.21	31.57	38.40	51.53	37.53	38.32
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียนรวม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ) ^{1/}					20.64	25.80	31.77	37.36	43.76	46.65	43.53	50.60	52.43	54.82	50.66	52.80
อัตราการคงอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ) ^{2/}					92.39	90.87	86.43	89.94	89.31	85.98	87.60	88.38	87.79	90.05	91.08	87.86
อัตราการคงอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ) ^{2/}					84.52	84.89	82.92	81.03	82.15	78.58	78.29	82.64	95.01	94.79	95.47	72.08**

หมายเหตุ * ไม่รวมข้อมูลจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

** ไม่รวมข้อมูลจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ที่มา: ^{1/} คำนวณจากข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการและข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

^{2/} คำนวณจากข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ

^{3/} สำนะโนประชากรและเคหะจังหวัดนครพนมปี 2533 และ 2543, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การศึกษา (ต่อ)																
ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
คะแนนสอบของนักเรียนระดับประถมศึกษา (ร้อยละ) ^{1/}																
- ภาษาไทย						62.18						54.10	45.98	44.39	45.98	
- ภาษาอังกฤษ						63.91						50.24	40.51	41.32	40.51	
- คณิตศาสตร์						55.12						48.13	43.73	42.35	43.73	
- วิทยาศาสตร์						57.38						-	43.86	42.32	43.86	
คะแนนสอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ) ^{1/}																
- ภาษาไทย								62.45				45.66	43.83	49.89	41.07	
- ภาษาอังกฤษ								49.34				38.25	43.00	35.20	35.13	
- คณิตศาสตร์								42.80				33.66	37.71	32.48	37.29	
- วิทยาศาสตร์								45.30				-	-	35.23	39.02	
คะแนนสอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ) ^{1/}																
- ภาษาไทย								41.93				-	-	39.04	-	
- ภาษาอังกฤษ								28.08				-	-	34.01	-	
- คณิตศาสตร์								24.40				-	-	29.42	-	
- วิทยาศาสตร์								32.93				-	-	39.67	-	
อัตราการออกกลางคันของนักเรียน (ร้อยละ) ^{2/}																
- ประถมศึกษา			0.61	0.44	1.48	1.44	0.70	0.47	0.66	0.58	1.03	0.71	0.42	0.38*	0.37*	
- มัธยมศึกษาตอนต้น			2.22	2.15	2.94	2.89	2.13	2.93	2.77	3.34	2.17	3.51	0.63	1.12	1.65	
- มัธยมศึกษาตอนปลาย			1.49	1.43	2.22	1.79	2.29	2.13	1.89	2.32	2.28	2.63	0.59	1.07	2.78	

หมายเหตุ * ไม่รวมข้อมูลจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่มา: ^{1/} สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ

^{2/} คำนวณจากข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษา (ต่อ)

ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนระดับประถมศึกษา (ร้อยละ) ^{1/}																
- ภาษาไทย												2.57	2.65	2.63	2.65	2.78
- ภาษาอังกฤษ												2.24	2.29	2.28	2.34	2.42
- คณิตศาสตร์												2.43	2.34	2.37	2.44	2.61
- วิทยาศาสตร์												2.68	2.70	2.67	2.66	2.77
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ) ^{1/}																
- ภาษาไทย												2.25	2.26	2.32	2.24	2.42
- ภาษาอังกฤษ												2.13	2.04	2.14	2.13	2.17
- คณิตศาสตร์												1.83	1.84	1.81	1.93	1.92
- วิทยาศาสตร์												2.13	2.09	2.13	2.11	2.25
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ) ^{1/}																
- ภาษาไทย												2.53	2.51	2.48	2.52	2.68
- ภาษาอังกฤษ												2.51	2.40	2.41	2.52	2.57
- คณิตศาสตร์												2.05	2.00	2.03	2.07	2.33
- วิทยาศาสตร์												2.37	2.35	2.52	2.32	2.59
สัดส่วนโรงเรียนที่มีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครู (ร้อยละ) ^{2/}																
- ประถมศึกษา												9.66	9.88	10.11	11.03	7.60
- มัธยมศึกษาตอนต้น												20.93	20.93	20.93	25.58	26.98
- มัธยมศึกษาตอนปลาย												36.96	26.09	24.44	24.44	22.22

ที่มา: ^{1/} สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ

^{2/} สสำรวจด้วยแบบสอบถาม ประมวลผลโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1 และ 2

การศึกษา (ต่อ)																
ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
สัดส่วนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ) ^{1/}													63.36	76.33	94.66	99.32
สัดส่วนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ) ^{1/}													48.09	67.94	88.55	69.59
สัดส่วนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีการใช้อินเตอร์เน็ต (ร้อยละ) ^{1/}													12.98	27.48	54.96	84.46

ที่มา: ^{1/} สสำรวจด้วยแบบสอบถาม ประมวลผลโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1 และ 2

ความเท่าเทียมทางเพศและบทบาทสตรี																
ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
อัตราหญิงต่อชายในระดับประถมศึกษา ^{1/}			0.98	0.97	0.96	0.95	0.96	0.96	0.96	0.96	0.97	0.97	0.97	0.96	0.96	0.96*
อัตราหญิงต่อชายในระดับมัธยมศึกษา ^{1/}			1.05	1.05	1.02	1.01	1.02	1.01	1.04	1.03	1.02	1.06	1.03	1.08	1.03	1.04
อัตราหญิงต่อชายในระดับอุดมศึกษา ^{1/}			0.93	0.95	0.99	1.04	1.04	1.04	1.05	1.07	1.05	1.04	0.93	0.69**	0.67**	0.76**
อัตราการอ่านออกเขียนได้หญิงต่อชายอายุ 15-24 ปีขึ้นไป ^{2/}	1.00										1.00					
อัตราส่วนนักศึกษาหญิงต่อชายระดับอุดมศึกษาบางสาขาวิชา ^{1/}																
- รัฐศาสตร์														0.33	1.68	0.78
- รัฐประศาสนศาสตร์												0.53	1.03	0.73	0.38	0.53
- นิติศาสตร์														0.63	0.44	0.75
- เทคนิคช่างอุตสาหกรรม									0.80	0.10	0.04	0.02	0.02	0.02	0.02	

หมายเหตุ: * ไม่รวมข้อมูลจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

** ไม่รวมข้อมูลจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนมและมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

ที่มา: ^{1/} คำนวณจากข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ

^{2/} คำนวณจากข้อมูลจากสำมะโนประชากรและเคหะจังหวัดนครพนม ปี 2533 และ 2543, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ความเท่าเทียมทางเพศและบทบาทสตรี (ต่อ)

ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
สัดส่วนผู้หญิงในกรทำงานที่ได้รับค่าตอบแทนนอกภาคเกษตร* (ร้อยละ) ^{1/}												31.7	38.6	31.6	34.1	
อัตราการอ่านออกเขียนได้หญิงต่อชายอายุ 40 ปีขึ้นไป ^{2/}	0.94										0.94					
สัดส่วนผู้หญิงในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงและสมาชิกสภาท้องถิ่นของ อปท. (ร้อยละ) ^{3/}							14.58	6.68	6.70	6.81	6.78	6.50	6.49	6.56	6.52	8.42

หมายเหตุ: * คิดจากฐานประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

ที่มา: ^{1/} รายงานการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

^{2/} จำนวนจากข้อมูลจากสำมะโนประชากรและเคหะจังหวัดนครพนม ปี 2533 และ 2543, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

^{3/} จากการตอบแบบสอบถามของ อปท. ในจังหวัดนครพนม ประมวลผลโดยสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครพนม

สุขภาพเด็กและสตรีมีครรภ์

ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
อัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี (ต่อการเกิดมีชีพพันคน)						11.90	10.78	10.92	12.77	14.06	9.70	12.36	7.85	5.74	9.22	7.55
อัตราการตายของทารก (ต่อการเกิดมีชีพพันคน)						6.15	7.09	5.86	6.78	9.86	9.70	5.91	3.00	2.47	4.39	2.72
สัดส่วนเด็กอายุ 1 ปีที่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัด (ร้อยละ)								85.74	100.00	99.29	99.71	98.93	99.85	98.72	99.08	99.13
อัตราการตายปริกำเนิด (ต่อการเกิดทั้งหมดพันคน)									7.84	7.72	13.53	9.13	11.28	10.81	10.42	7.63
อัตราทารกแรกเกิดน้ำหนักต่ำกว่า 2,500 กรัม (ร้อยละ)								8.55	8.63	9.57	10.23	9.78	9.9	8.73	9.78	9.10
อัตราการขาดออกซิเจนในทารกแรกเกิด (ต่อการเกิดมีชีพพันคน)											29.23	29.36	26.92	27.96	32.14	23.27
อัตราการตายของมารดา (ต่อการเกิดมีชีพแสนคน)					0	29.75	0	48.77	19.65	41.25	10.14	11.34	23.51	24.2	24.72	0

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครพนม

สุขภาพเด็กและสตรีมีครรภ์ (ต่อ)																
ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
สัดส่วนการคลอดบุตรที่ได้รับการดูแลจากบุคลากรสาธารณสุข (ร้อยละ)								97.11	99.24	98.88	95.26	96.71	98.11	94.85	99.47	99.79
อัตราหญิงมีครรภ์ที่ได้รับการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ (ร้อยละ)								75.43	85.53	100	81.24	86.99	90.08	92.09	82.33	67.58*

หมายเหตุ: * ปี 2548 เปลี่ยนวิธีการจัดเก็บข้อมูลจากการรายงานของสถานเอนามัย เป็นการเก็บข้อมูลจากแบบบันทึกการพบแพทย์ประจำตัวมารดา เวลามาคลอดบุตร ณ ห้องคลอด

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม

โรคออสั มาลาเรีย วัณโรค และโรคสำคัญอื่นๆ																
ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
อัตราการติดเชื้อเอชไอวีในสตรีมีครรภ์ (ร้อยละ) ^{1/}											0.2	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5
อัตราการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ) ^{1/}																
- เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนรักหรือแฟน												20.00	20.00	16.67	11.11	31.7
- เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศ												33.33	25.00	33.33	42.85	73.9
- เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น												43.75	41.67	7.14	29.41	50.00
- เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชาย												0	*	*	50.00	83.30
อัตราการตรวจพบเชื้อเอชไอวีในชายไทยที่ติดทหารเกณฑ์ (ร้อยละ) ^{2/}																
- ผลัด 1 (พฤษภาคม)		-	2.2	1.2	-	1.5	0.0	1.1	0.0	0.0	1.5	0.5	0.3	0.2	0.7	0.2
- ผลัด 2 (พฤศจิกายน)		0.3	0.3	-	2.8	0.8	0.0	0.7	-	0.0	0.8	0.3	0.0	1.1	0.3	-

หมายเหตุ: * ไม่มีข้อมูล เนื่องจากไม่พบนักเรียนชายที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกันจากการสำรวจ

ที่มา: ^{1/} สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครพนม

^{2/} สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร กรมการแพทย์ทหารบก และสถาบันพยาธิวิทยา ศูนย์อำนวยการแพทย์พระมงกุฎเกล้า

โรคอตส์ มาลาเรีย วัณโรค และโรคสำคัญอื่นๆ (ต่อ)

ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
อัตราการเกิดโรคมาลาเรีย (ต่อประชากรพันคน) ^{1/}	3.27	1.38	0.54	1.28	0.62	0.38	0.52	0.59	0.33	0.21	0.17	0.12	0.02	0.04	0.01	0.87
อัตราการตายด้วยโรคมาลาเรีย (ต่อประชากรพันคน) ^{1/}		0.003	0.001	0.002	0.002	0	0	0.003	0.003	0	0	0	0	0	0	0
อัตราผู้ป่วยโรควัณโรค (ต่อประชากรแสนคน) ^{1/}			39.98	63.7	49.81	48.15	46.73	48.65	19.13	32.44	33.40	36.21	31.68	32.99	39.00	35.26
อัตราการตายด้วยโรควัณโรค (ต่อประชากรแสนคน) ^{1/}									0.68	1.94	3.74	3.06	2.78	2.50	2.14	
อัตราการรักษาหายขาดเมื่อใช้ DOTS รักษาผู้ป่วยวัณโรค (ร้อยละ) ^{1/}				53.9	50.6	49.95	49.95	52.96	69.56	69.58	86.76	84.14	86.14	85.53	85.12	87.30
อัตราผู้ป่วยด้วยโรคหัวใจ (ต่อประชากรแสนคน) ^{1/}										73.23	63.51	89.63	87.53	116.69	196.34	45.09*
อัตราการตายด้วยโรคหัวใจ (ต่อประชากรแสนคน) ^{1/}										99.84	115.44	57.24	56.71	62.53	10.84	4.62*
อัตราผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก (ต่อประชากรแสนคน) ^{1/}	133.3	214.7	50.8	200.2	342.3	94.49	79.14	47.02	486.8	25.08	0.42	35.49	94.02	139.96	25.51	17.63
อัตราป่วยตายด้วยโรคไข้เลือดออก (ร้อยละ) ^{1/}	0.24	0.07	0	0.22	0.44	0	0	0.88	0.42	0	0	0.39	0.29	0.59	1.09	0

หมายเหตุ: * ข้อมูลอัตราการตายด้วยโรคหัวใจปี 2542-2547 เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากใบมรณะบัตร โดยไม่สามารถแยกสาเหตุการตายได้ว่าเกิดจากกลุ่มอาการโรคหัวใจชนิดใด ทั้งนี้ในปี 2548 เป็นต้นไป สสจ. จะมีการเก็บข้อมูลแยกตามกลุ่มอาการ

ที่มา: ^{1/} สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครพนม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																
ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัด* (ร้อยละ) ^{1/}	11.61	10.79	10.79	10.35	10.35	10.26	10.26	10.26	10.21	10.21	14.94	14.94	14.94	14.94	23.98	23.98
สัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์เพื่อพิทักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพต่อพื้นที่จังหวัด** (ร้อยละ) ^{2/}	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30	2.30
อัตราการใช้จ่ายเงินต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด 1,000 บาท (กิโลกรัมเทียบเท่าน้ำมันดิบ) ^{3/}											7.05	6.87	6.98	7.47	6.36	
สัดส่วนประชากรที่ใช้เชื้อเพลิงประเภทฟืนถ่าน (คิดเป็นร้อยละของครัวเรือน) ^{4/}	93.3										75.8					
สัดส่วนพลังงานหมุนเวียนในพลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นต้น (ร้อยละ) ^{3/}											0.26	0.27	0.88	0.99	1.04	
คุณภาพน้ำ ค่า pH, DO, BOD และ TCB ของแม่น้ำสายหลักและสายรอง*** ^{5/}																
- ค่า pH	จุดตรวจ SO 01									6.9/6.3	8.2/6.9	6.9	7.1/7.0	7.5/6.9	7.9/6.3	6.9/6.3
	จุดตรวจ SO 02									6.9/6.3	7.2/7.1	6.5	7.1/7.0	7.8/7.1	7.3/5.7	6.9/6.3
	จุดตรวจ ON 01									6.9/6.4	7.2/6.9	6.6	6.9/7.2	7.4/7.2	7.1/6.5	7.0/6.4

หมายเหตุ: * ข้อมูลได้จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียม (Land Sat) ในปี 2532, 2534, 2536, 2538, 2541 และ 2543 ประกอบการตรวจสอบภาคพื้นดินบางจุด โดยปี 2532-2542 ใช้มาตราส่วน 1:250,000 ส่วนปี 2543 ใช้มาตราส่วน 1:50,000

** จังหวัดนครพนมมีพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์เพื่อพิทักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ แต่เนื่องจากยังไม่สามารถจัดทำแนวเขตที่ชัดเจนได้ รวมถึงไม่มีหน่วยงานหลักในการจัดเก็บข้อมูล จึงไม่นำมารวมในข้อมูลนี้

*** แต่ละปีมีการเก็บตัวอย่างน้ำไปตรวจสอบคุณภาพ 2 ครั้ง ยกเว้นในปี 2544 ที่มีการเก็บตัวอย่างไปตรวจสอบเพียงครั้งเดียว (ครั้งที่ 1/ครั้งที่ 2) SO 01 = แม่น้ำสงคราม/จุดตรวจบ้านไชยบุรี SO 02 = แม่น้ำสงคราม/จุดตรวจบ้านปากอูน ON 01 = แม่น้ำอูน/จุดตรวจบ้านปากอูน

ที่มา: ^{1/} สถิติป่าไม้ไทย, กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (http://www.forest.go.th/stat/stat_th.htm)

^{2/} สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดนครพนม

^{3/} รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาการจัดทำกรอบแผนยุทธศาสตร์พลังงานระดับจังหวัดแบบบูรณาการ (จังหวัดนครพนม), สำนักงานพลังงานภูมิภาคที่ 7 กระทรวงพลังงาน

^{4/} สำมะโนประชากรและเคหะจังหวัดนครพนม ปี 2533 และ 2543, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

^{5/} สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 9 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ตัวชี้วัด		2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
- ค่า DO (mg/L)	จุดตรวจ SO 01										5.1/ 5.2	8.8/ 6.3	5.0	5.2/ 4.7	8.0/ 6.5	7.4/ 5.17	4.8/ 4.3
	จุดตรวจ SO 02										5.2/ 6.0	7.1/ 7.6	4.3	5.4/ 6.6	7.2/ 7.8	7.4/ 4.80	5.2/ 5.0
	จุดตรวจ ON 01										5.2/ 5.3	6.8/ 6.2	4.8	5.2/ 6.8	4.7/ 8.5	5.6/ 4.10	5.0/ 5.3
- ค่า BOD (mg/L)	จุดตรวจ SO 01										0.7/ 1.0	2.5/ <0.6	1.2	0.7/ 0.8	1.2/ 1.7	<0.6/ 2.27	1.5/ 1.3
	จุดตรวจ SO 02										0.8/ 1.8	1.5/ 1.1	0.6	1.2/ 1.1	0.6/ 1.7	<0.6/ 1.30	1.0/ 1.3
	จุดตรวจ ON 01										1.4/ 3.1	1.3/ 1.4	0.9	1.8/ 1.0	0.8/ 2.6	<0.6/ 1.01	1.1/ 1.5
- ค่า TCB (MPN/100 ml)	จุดตรวจ SO 01										80/ 90	500/ 300	<2	230/ 260	800/ <2	<2/ 400	<2/ 0.04
	จุดตรวจ SO 02										220/ 220	500/ 130	140	5,000/ 170	400/ <2	<2/ <2	<2/ 0.04
	จุดตรวจ ON 01										700/ 800	3,000/ 170	40	500/ 2,200	260/ 400	<2/ 700	200/ 1,300
สัดส่วนการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์* (ร้อยละ) ^{1/}																15.88	
สัดส่วนพื้นที่ป่าชุมชนต่อพื้นที่จังหวัด (ร้อยละ) ^{2/}		0.07	0.09	0.13	0.15	0.16	0.18	0.20	0.21	0.22	0.23	0.26	0.37	0.57	0.68	0.70	0.73
สัดส่วน อปท. ที่มี การจัดการขยะมูลฝอยตามหลักสุขาภิบาล (ร้อยละ) ^{3/}													40.38	42.30	46.15	52.88	52.88
สัดส่วน อปท. ที่มี การส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 3 R (ร้อยละ) ^{3/}													23.07	24.03	30.76	35.57	35.57
สัดส่วนระยะทางที่มี การสร้างเขื่อนต่อระยะทางทั้งหมด (ร้อยละ) ^{4/}						2.28	3.23	4.47	7.25	8.33	8.85	9.39	10.34	10.79	11.34	11.54	11.65

หมายเหตุ: * ข้อมูลปี 2546 เป็นข้อมูลเฉพาะในเขตเทศบาลเท่านั้น

ที่มา: ^{1/} กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (http://infofile.pcd.go.th/waste/waste_recycle.xls)

^{2/} สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดนครพนม

^{3/} ข้อมูลจากแบบสำรวจ ประมวลผลโดยสำนักงานท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

^{4/} สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดนครพนม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)																
ตัวชี้วัด	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
สัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำดื่มที่สะอาด (คิดเป็นร้อยละของครัวเรือน) ^{1/}																
- เขตเมือง	93.4										88.7					
- เขตชนบท	47.5										79.1					
- ทั้งจังหวัด	50.4										80.4					
สัดส่วนประชากรที่ใช้สัมฤกษ์สุลักษณะ (คิดเป็นร้อยละของครัวเรือน) ^{1/}																
- เขตเมือง	98.7										98.3					
- เขตชนบท	87.3										98.0					
- ทั้งจังหวัด	88.0										98.0					
สัดส่วนประชากรที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย (คิดเป็นร้อยละของครัวเรือน) ^{1/}																
- เขตเมือง	81.3										84.6					
- เขตชนบท	96.6										94.8					
- ทั้งจังหวัด	95.6										93.4					

ที่มา: ^{1/} สัมมะโนประชากรและเคหะจังหวัดนครพนม ปี 2533 และ 2543, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เกณฑ์การประเมินข้อมูล

คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

★	ไม่มีข้อมูล
★ ★	ข้อมูลไม่น่าเชื่อถือ
★ ★ ★	ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ แต่ยังมีปัญหาบางประการ เช่น มีข้อมูลจากหลายแหล่งซึ่งมีความขัดแย้งกัน คำนิยามมีความสับสน เปลี่ยนวิธีการจัดเก็บ การจับเก็บยังไม่เป็นระบบ
★ ★ ★ ★	ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ แต่ยังไม่มีความครอบคลุมประชากรบางกลุ่ม จำนวนตัวอย่างในการสำรวจข้อมูลน้อย
★ ★ ★ ★ ★	ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมาก มีความครอบคลุม ด้วยวิธีการจัดเก็บชัดเจนและถูกต้อง

ความต่อเนื่องของข้อมูล

★	ไม่มีข้อมูล หรือมีไม่เพียงพอที่จะแสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง
★ ★	มีข้อมูลต่อเนื่องในห้วงเวลาที่ห่างกันมาก
★ ★ ★	มีข้อมูลต่อเนื่อง แต่มาจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน ซึ่งมีการจัดเก็บและคำนวณต่างกัน
★ ★ ★ ★	มีข้อมูลต่อเนื่อง แต่ยังขาดการประมวลผลอย่างเป็นระบบ ทำให้ต้องใช้เวลาและเสียค่าใช้จ่ายในรวบรวม
★ ★ ★ ★ ★	มีข้อมูลต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย

ตึกสหประชาชาติ ชั้น 12 ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์ (66-2) 288 1828

โทรสาร (66-2) 280 4294

E-mail: registry.th@undp.org

Web site: www.undp.or.th